

Mart Direnişi'nden 1 Mayıs'a...

Bir büyük sarsıntı yaratan Mart Direnişi bu türden hareketlerin doğasına uygun olarak beklenmedik bir zamanda, kendine özgü biçimler içinde ve hesapta olmayan

bir vesileyle patlak verdi. Dinci-faşist iktidara karşı yıllardır birikmekte olan çok boyutlu öfke bu kez kendini düzen muhalefetine yönelik kapsamlı saldırı vesilesiyle açığa vurdu. 15 milyonluk bir kentin

belediyesine el konulmasını elbette kitleler sindiremezdi.. CHP'nin kendisinin de sonuçta harekete (sokağa!) sürüklenmek zorunda kaldığını dile getirmek zorunda kaldı. **s.14**

Sosyalist
Siyasal Gazete

Sayı: 2025 / 07
10 Mayıs 2025

Kızıl Bayrak

kizilbayrak84.net

Birleşik, kitlesele, siyasal sınıf hareketi için

1 Mayıs'tan ileriye...

**Kazanmak için
taban örgütleri!**

Sosyal-iktisadi yıkım programını küstahça uygulayan sermaye düzeni ile işçi sınıfı arasındaki gerilimin arttığı/artacağı günlerden geçiyoruz.

**"Telefçi" zihniyetin
barış süreci**

Vaat edilen "umut" gerçekleşse bile, bundan Kürt halkının payına ayırmıcılık, sömürü, yoksulluk, sefalet ve baskıdan öte bir şey düşmeyecek.

**İsraili Gazze'de soykırım
savaşını şiddetlendiriyor**

Bölge halklarının önünde tek bir çıkar yol var: Dayatılan etnik, dinsel, mezhepsel parçalanmışlığı aşan birleşik bir direniş hattı oluşturmak.

Kürt hareketinin fesih evresi -A. Engin Yılmaz

s.9

Trump cihatçı terörün arkasında -E. Bahri

s.19

Birleşik, kitlesel, siyasal sınıf hareketi için

1 Mayıs'tan ileriye...

2025 1 Mayıs'ı geride kaldı. Başta İstanbul, İzmir ve Ankara olmak üzere birçok kentte yaygın ve kitlesel 1 Mayıs eylemleri gerçekleşti. Krizin faturasının kabardığı, ekonomik-sosyal yıkımın derinleştiği, siyasal baskı ve zorbalığın dizginlerinden boşaldığı bir dönemde işçiler, emekçiler, gençler, kadınlar ve toplumun farklı kesimleri yakıcı talepleri ve özlentileriyle 1 Mayıs eylemlerinde yerlerini aldılar.

1 MAYIS VE SINIF HAREKETİ

1 Mayıs eylemlerine büyük kentlerde ve ülke genelinde işçilerin katılımı (kimi yerelerde göreceli değişiklikler yaşansa da), nicelik açısından önceki yıllara benzer bir tabloya sahipti. Sendika kortejlerinde öne çıkan gündem ekonomik kriz ve işyeri temelli sorunlar idi. Ekonomik

krizin derinleştirdiği sosyal yıkım saldırılarına dönük tepki ve talepler alanlara yansdı. 1 Mayıs'ı direniş ve grevle karşılayan ya da yakın zamanlarda bu tür süreçlerden geçen işçiler daha özel bir coşkuya sahipti. Fakat, işçilerin fabrika pankartlarıyla 1 Mayıs alanlarına katılımı geçmiş yıllara kıyasla daha düşüktü. Bunun kendisi fabrika ve işyerlerinde 1 Mayıs'a dönük hazırlığın yeterince örgütlenmediğini gösteren önemli verilerden biriydi.

Krizin faturasının kabardığı, sömürünün katmerleştiği, yaşam koşullarının alabildiğine zorlaştığı; tüm bunlara karşı alttan alta öfkenin mayalandığı böylesi bir dönemde 1 Mayıs'a işçi katılımının çok daha yüksek olması beklenirdi. Toplumun azımsanmayacak bir kesiminin baskı ve zorbalığa karşı günlerdir sokak-

larda olması ise, bu beklentiye güçlendiren başka bir etkeni. Fakat bu beklenti sınıf cephesinden karşılık bulmadı. Bir kez daha görüldü ki, yaşanan ekonomik krizin yol açtığı öfke ile bu öfkenin kendisini eylemli biçimlerde dışa vurma düzeyi arasında hâlâ önemli bir kopukluk bulunmaktadır. Bu durum, işçi sınıfının bilinç ve örgütlülük düzeyindeki zayıflığın ve mücadelenin önündeki çok yönlü engellerin bir sonucudur. Bu kopukluğun giderilmesi ise, günün en önemli görevlerinden biri olmaya devam etmektedir.

İşçi hareketini denetim altında tutan sendikaların 1 Mayıs'taki durumu mevcut sendikal düzenin içinde bulunduğu tabloyu da bir kez daha gözler önüne serdi. On binlerce üyesi olan konfederas-

yonların ve bağlı sendikaların kortejlerinden yansıyan zayıflık, 1 Mayıs'a dönük ciddi bir hazırlık yapmadıklarının göstergesi oldu. Bu durum, iktidar kuyruğunda "sendikacılık" yapan ve mecburen alanlara çıkan Hak-İş ve Türk-İş bürokrasisi kadar DİSK için de geçerliydi. Zira başta Genel-İş olmak üzere, DİSK'e bağlı kimi sendikaların 1 Mayıs alanlarına katılımı neredeyse temsili düzeyde kaldı. 2025 1 Mayıs'ı, sendikal bürokrasinin ve sınıf birlikteliği-icazetçi sendikal düzenin aşılmasının hayati önemi bir kez daha teyit etti.

1 Mayıs ve işçi hareketi üzerinden değerlendirilmesi gereken bir diğer önemli konu ise, 19 Mart halk hareketinin işçi sınıfına ne derecede yansıdığı ve etkide bu-

lunduğudur. Hareketin sürükleyici gücü olan gençlik kesimlerinin kendi isyanı ile 1 Mayıs arasında kurduğu bağ önemli olmakla birlikte, aynı şey işçi sınıfı ve geniş emekçi kesimler için söylenemez. Zira 1 Mayıs alanlarında işçi kortejlerinde daha çok kriz ve buna bağlı iktisadi-sosyal sorunların ön planda yer aldığı, bu sorunlar ile faşist baskı politikaları arasında yeterince ilişki kurulamadığı; demokratik hak ve özgürlüklerin gasp edilmesine karşı mücadele taleplerinin ise çok sınırlı dile getirildiği görüldü. 1 Mayıs'ın ortaya koyduğu bu olgu, sınıf hareketine yapılacak siyasal müdahalenin kritik halkalarından birini göstermesi açısından önemli bir yerde durmaktadır.

Toplam tablo üzerinden denilebilir ki, 2025 1 Mayıs'ı sınıf hareketinin önündeki engellere, sınıfın mücadele kapasitesine, bilinç ve örgütlülük düzeyine yeni bir ayna tutmuştur; mevcut sorunların çözümünde bir aşama olmaktan ziyade sorunları ve çözüm dinamiklerini ortaya koyan bir gösterge işlevi görmüştür.

19 MART HALK HAREKETİ VE 1 MAYIS

2025 1 Mayıs'ının geneli üzerinde 19 Mart'ta başlayan halk hareketinin etkisi beklenenden zayıf kaldı. Bu durumun gerisinde; ilkin yukarıda özetlenen sınıf hareketi gerçekliği yer almaktadır. İkinci neden ise toplumsal muhalefetin parçalı ve zayıf tablosunun 1 Mayıs vesilesiyle de aşılamamış olmasıdır. Halk hareketinin kendine özgü muhtevası, sınırları ve zayıflıkları da sürecin 1 Mayıs'a dönük etki ve yansımalarında belirleyici bir etken olmuştur.

İki dinamikten birisi (sınıf hareketi ya da toplumsal muhalefet güçleri) birleştirici ve sürükleyici bir konumda olabiliyordu, halk hareketinin yarattığı etki ve atmosfer 1 Mayıs alanlarına daha güçlü bir şekilde taşınabilir, 1 Mayıs'ta birleşik-kitlese bir kuvvetin oluşması sağlanabilirdi. Daha ilk anda düzen muhalefetinin sınırlarını aşsa da heterojen bir yapıya sahip olan ve CHP şahsında düzen muhalefetinin etkisine açık bulunan halk hareketinin, kendi iç dinamikleri üzerinden bunu başarabilmesi mümkün değildi. Zira, halk hareketi günlerinde sokağa inen toplumsal kesimler (kitle hareketini ilerletmek ve farklı süreçlerle bağ kurmak açısından) politik bir odağa ve sürükleyici toplumsal bir güce ihtiyaç duyan örgütsüz-dağınık kitlelerden oluşmaktaydı.

Dolayısıyla, halk hareketi günlerinde sokaklara inen kitlelerin bir kesimi CHP'nin denetiminde, diğer bir kesimi ise sınırları belli de olsa sol hareketin etkisi ile 1 Mayıs alanlarında yerini alabiliyor. Bu kadarı, sınıfsal olarak heterojen bir yapıya sahip olan halk hareketi ile 1

Mayıs arasında daha güçlü bağlar kurulmasına, kitle hareketinin 1 Mayıs üzerinden kendine alan açmasına yetmedi.

GENÇLİK HAREKETİ VE 1 MAYIS

Bu tablonun istisnasını ise beklendiği üzere gençlik hareketi oluşturdu. Her ne kadar birleşik bir örgütlenme zeminden yoksun olsa da üniversite gençliği, özellikle gençlik hareketinin merkezi konumunda olan kentlerde kitlesel ve coşkulu bir şekilde 1 Mayıs alanlarına inmeyi başardı. Halk hareketini tetikleyen üniversite gençliği; öfkesini, isyanını ve coşkusunu bu bağlamda 1 Mayıs alanlarına taşıdı. Bunda 19 Mart'la birlikte kitlesellik kazanan hareketin kendine özgü yanları belirleyici oldu. CHP'nin süreci mitinglere evrilterek hareketi ehilleştirmeye çalıştığı günlerde bile gençlik güçleri belli biçim ve zeminler üzerinden sokaklarda olmaya devam etti. ODTÜ, Hacettepe, İÜ, YTÜ, Boğaziçi, Ege vb. üniversitelerde gençlik mücadelesinin dinamizmini koruyabilmesi, bu dinamizmin 1 Mayıs alanlarına yansımaları da kolaylaştırdı. Yalnız büyük şehirlerde değil, birçok taşra kentinde de bağımsız üniversite pankartları açıldı, örgütlü kesimlerin kortejlerinde ise gençliğin belirgin bir ağırlık oluşturduğu görüldü. Çok sayıda öğrencinin ilk defa 1 Mayıs alanlarında olması ise ayrıca önemliydi.

Bununla birlikte, 19 Mart'ta başlayan gençlik isyanının çok daha güçlü bir biçimde alanlara yansımaları, 1 Mayıs'ta işçi sınıfının eylemiyle daha güçlü buluşması ve bağ kurması mümkün olabiliyordu. Hareketin ana gövdesinin örgütsüz olduğunu, henüz yeterince güçlü bir ortak zemin ve ortak iradeye sahip olmadığını görmezden gelen bazı çevrelerin yaklaşımları ise (bu yaklaşımların bir yerden sonra 'Taksim'e gidemiyorsan evde kal' çocukluğuna varan çağrılara konu edilmesi) bu ilişkiyi zedeleyen etkenlerden biri oldu. Gençlik hareketinin siyasal muhtevasında ve örgütlülük düzeyinde yaşanan sorunları görmezden gelerek, 2025 1 Mayıs'ıyla ilişkileniş alan tartışmasına sıkıştırılanlar; 1 Mayıs gündemini sadece sınıf hareketinin mevcut düzeyi ve ihtiyaçları üzerinden değil, 19 Mart'ta başlayan ve geline yerinde ivme kaybı yaşayan gençlik hareketinin mevcut gerçekliğinden de kopararak ele aldılar.

Gençlik hareketinin kendine özgü yapısal sorunlarına ve toplumsal muhalefet güçlerinin parçalı iradesine rağmen "on binlerin Taksim'e çıkacağı" yönünde oluşan beklenti ise, hem bunu dillendiren çevrelerin bilinen "ajitatif söylemler üzerinden eylem kurma" anlayışının hem de sınıf hareketi, 19 Mart ve gençlik hareketine dair zorlu gerçekleri (sorumlulukları) görmezden gelmenin bir ürünü oldu. Ve

böyle olduğu ölçüde de boşa çıktı.

Bütünlüklü olarak Taksim tartışmasını bir kenara not ederek, şu gerçeğin altını bir kez daha çizmekte fayda var. Bu topraklarda devrimciler, Taksim Meydanı'nın tarihsel olarak sınıf hareketinin bir mevziisi hale getirilmesinden yasaklı dönemlerde bu mevziyi yeniden kazanma uğruna verilen mücadelelere değin önemli bir rol oynadılar. Deyim yerindeyse bu alanda kendilerini fazlasıyla kanıtladılar. Bugün ise devrimci-ilerici güçlerin önünde işçi sınıfı ve emekçileri siyasal mücadeleye kazanarak örgütlü, birleşik, kitlesel ve militan bir sınıf hareketi yaratma, kendilerini tam da bu alanda kanıtlama sorumluluğu duruyor. Zira, Taksim Meydanı'nı zorbaların elinden çekip alabilmenin de, Taksim iradesini sınıf ve emekçi kitlelere mal etmenin de yolu buradan geçmektedir.

Henüz birleşik ve örgütlü bir zeminden, ortak bir doğrultudan yoksun olan gençlik kitlelerinin "Taksim talebi" her ne kadar meşru ve anlamlı olsa da, yüklenilmesi ve yakalanması gereken halka, gençliğin bu istemlerini de kucaklayacak olan devrimci bir sınıf hareketi yaratma sorumluluğudur.

2025 1 Mayıs'ını, 19 Mart'ta başlayan halk hareketi ekseninde ele almak; buradan yola çıkarak sınıf hareketinin bugüne kadar aşamadığı yapısal sorunlarını, 1 Mayıs yaklaşırken ivme kaybeden bu hareketin gücüyle aşılabileceğini düşünmek ve tabiri caizse 1 Mayıs'ı buradan kotarmaya çalışmak, sol hareketin baskın yaklaşım biçimi oldu.

Kitlelerin baskı ve zorbalığa karşı sokaklara döküldüğü halk hareketi ile 1 Mayıs arasında bağ kurmak elbette gerekliydi. Yaşanan gelişmeleri işçi sınıfının gündemine taşımak, işçilerin dikkatini faşist tek adam rejimine karşı gelişen mücadeleye ve gençliğin isyanına çekmek ve sınıf bölüklerinin halk hareketiyle ilişkilenmesini sağlamak için 1 Mayıs anlamlı bir zemindi.

Ancak, sınıf hareketinin yılları bulan yapısal sorunlarının, işçi sınıfının iç dinamikleri üzerinden değil de kendi talepleri ve istemleriyle dahil olamadığı bir halk hareketi zemininde ya da gençliğin dinamizmi üzerinden çözülebileceğini düşünmek nasıl anlaşılmalıdır? Bu türden yaklaşımlar en haff ifadeyle işçi kitlelerinin mevcut mücadele düzeyi ve sınıf hareketinin içinde bulunduğu kapsamlı sorun alanlarına yabancılığın ürünü bir yanılsamadır. Sınıf hareketinin mücadele düzeyi ve ihtiyaçlarını göz ardı ederek; yapısal zayıflıklarını gençlik hareketinin

dinamizmiyle aşmaya çalışmak ise başlı başına ideolojik-politik bir tartışmanın konusudur.

Geride kalan 1 Mayıs ve uzun yıllardır süregelen sınıf hareketi tablosu ortaya koymaktadır ki; işçi hareketini içinde bulunduğu cendereden çıkarmanın ve faşist tek adam rejimine karşı mücadeleyi ilerletip başarıya ulaştırmanın yolu işçi sınıfını krizin faturasına ve sosyal-iktisadi yıkımın dolaysız olarak sorumluluğunu taşıyan faşist saray rejimine karşı mücadeleye sevk etmekten geçmektedir. Bunu sağlamanın yolu ise bazılarının sandığı gibi işçi kitlelerinin basitçe rejim karşıtı mücadeleye eklenmesinden değil, kendi sınıfsal talepleri etrafında örgütlenmesinden, bir sınıf olarak siyasal mücadele sahnesine çıkmasından ve buradan hareketle başta gençlik olmak üzere diğer toplumsal mücadele dinamiklerine öncülük etmesinden geçmektedir. Zira, işçi sınıfı kendi talepleri ve gündemleri etrafında örgütlenip mücadeleye atılmadan sınıf hareketi birleştirici bir mücadele zeminine dönüşemez. Bu nedenledir ki; sınıf hareketinin devrimcileşmesi de faşist tek adam rejimine karşı yürütülecek mücadelenin başarısı da işçi sınıfının krizin faturasına, siyasal baskıya, sömürüye ve bu düzenin siyasal ifadesi olan gerici-faşist rejime karşı bir sınıf olarak ayağa kaldırılmasına bağlıdır.

Sınıf devrimcileri bütünlüklü olarak 1 Mayıs hazırlıklarını (ön sürecinden alanda konumlanmaya değin) bu geniş sorumluluklar demeti üzerinden ele aldılar. Bu doğrultuda, 1 Mayıs'ı ne dar anlamda bir alan tartışmasına sıkıştırdılar ne de geleneksel bir eylem günü olarak değerlendirdiler. Tersine, 1 Mayıs sürecini öncesiyle birlikte sınıf hareketinin yapısal sorunlarına müdahale etme, işçi sınıfını siyasal mücadeleye kazanma ve örgütlü bir sınıf hareketi yaratma bakışı üzerinden örgütlemeye çalıştılar. 1 Mayıs'ı, birleşik toplumsal direnişi güçlendirmenin önemli bir dayanağı olarak değerlendirdiler.

Özetlemek gerekirse, 2025 1 Mayıs'ı sınıf hareketinin içerisinde bulunduğu tabloyu sorunlarıyla, imkanlarıyla ve önündeki engellerle birlikte bütünlüklü olarak ortaya koymuş, siyasal bir sınıf hareketi yaratma iddiası olan devrimci-ilerici güçlere ilerlemeleri gereken yönü tayin etmiştir. Sınıf devrimcileri verili tablodan hareketle, 1 Mayıs'ın çizdiği rotadan ilerleyerek işçi sınıfını ve emekçileri birleşik, kitlesel ve siyasal bir güç olarak mücadeleye kazanmaya dönük çabalarını aralıksız olarak sürdüreceklidir.

Kazanmak için taban örgütleri

E. Eren Yılmaz

Gerici-faşist iktidar, sosyal-iktisadi yıkım programını pervasızca uygulanmaya devam ediyor. İşçi sınıfı ve emekçilerin haklı olarak tepkisini çeken ekonomik-sosyal saldırıya karşı yazık ki henüz kendini hissettiren bir karşı koyuş örgütlenemedi. Tepkiler artıyor, fakat yaygınlaşan fabrika ölçekli eylem ve direnişler, saldırılara karşı bütünlüklü bir mücadele düzeyine yükselemiyor. Sorunlar yumağının ağırlığına karşın, işçilerin mevcut bilinç ve örgütlülük düzeyinin doğal bir sonucu olan bu “genel durgunluk hali” aşılamıyor.

İşçi sınıfının büyük bir bölümünün sendikal örgütlülüğün bir yoksun olması tabloya dair fikir veriyor. Ancak sendikal işçiler açısından da tablo çok farklı değil. Yıllardır uygulanan sistematik saldırıların bir sonucu olarak, sendikal işçilerin de çalışma ve yaşam koşulları gittikçe ağırlaşıyor. Peşi sıra gündeme gelen TİS süreçleri ise bu tabloyu pekiştiriyor. AKP-MHP iktidarının uyguladığı ekonomik programa dört elle sarılan sermayedarlar da “kararlı” bir şekilde saldırıları hayata geçiriyor. Genel plandaki durgunluğun yanı sıra, imzalanan TİS’lerin pekiştirdiği tabloya karşı elle tutulur bir karşı direnişin örgütlenememesi, saldırıların giderek daha da pervasız bir şekilde hayata geçirilmesinin koşullarını yaratıyor.

İşçi sınıfının nispeten “örgütlü, birlikte hareket edebilecek, görece deneyimli” kesimleri olarak tanımlayabileceğimiz sendikal işçilerin dahi bir mücadele örgütleyemediğinin de altı çizilmelidir. Metal, petrokimya, belediyeler, kamu gibi alanlarda imzalanan ve halen devam eden TİS süreçlerinin somut tablosu bu gerçeği ortaya koyuyor. TİS süreçlerinden geçen işçilerin dayatmaları kabul etmese de sendikal bürokrasinin baskın etkisinden kurtulamadığı, tepki gösterse dahi devamını getiremediği, dahası kendine yol açacak zeminler yaratamayarak geri çekildiği bir tablo söz konusu.

Özellikle İzmir belediyelerindeki TİS süreçleri bu konuda ibret verici örneklerle dolu. Genel-İş Genel Merkezi, greve çıkmış işçilerin iradesini hiçe sayarak gece yarısı sözleşme imzalıyor. İşçiler tepki gösteriyor ancak yapılanı boşa düşürebilecek bir mücadele örgütleyemiyorlar. Birden fazla kez yaşanan örnekler, sadece tepki göstermenin yeterli olma-

dığının somut göstergesidir.

Kısa süre önce ülkenin en büyük işletmesi olan TÜPRAŞ sözleşmesi de aynı akıbete uğradı. Büyük bir mücadele deneyimi ve sendikal örgütlülük birikimi olan TÜPRAŞ’ta bile işçilerin yıllardır uğradığı hak kayıpları orta yerde duruyor. Ekonomik-sosyal yıkımın ağır faturasına rağmen Petrol-İş Sendikası Genel Merkezi ve ilgili şubeleri, Koç’un dayatmalarına imza atmakta bir sakınca görmediler. İşçilerin taleplerinin çok uzağındaki maddelerin yer aldığı üç yıllık sözleşme, bir oldu-bitti ile imzalandı. Kocaeli ve İzmir fabrikalarında işçiler haklı olarak sokaklara dökülerek, barikatları aşarak, yolları kapatarak tepkilerini gösterdi, sendika ağalarına ve sözleşmeye karşı öfkesini haykırdı. Ancak eylemi ikinci gününde devam ettirebilecek bir inisiyatif göstereemedi. Geçmişteki kimi deneyimlerin bir benzeri olarak eylemli süreç geri çekildi.

Birçok fabrika ve işletmede birbirine paralel süreçler yaşanması; sermayenin, devletin işçi sınıfına dayattığı yıkımı planlı bir şekilde hayata geçirdiğinin somut göstergesidir. Bu noktada sendikal bürokrasinin işçi sınıfını hareket edemez

hale getiren yaklaşımı ve gelişen eylemleri hızla denetim altına alıp pasifize etme başarısı, sorunun bir başka temel boyutunu oluşturuyor.

İşçi sınıfı, yıllara yayılan hareketsizliğin de beslediği ideolojik, politik ve örgütsel bir kuşatma altında tutuluyor. Olduğu kadarıyla sendikal işçilerin büyük bir bölümü de sendikal bürokrasinin denetimi altında. Bu tablo, ancak işçi sınıfının örgütlü hareketi ve eyleminin gelişmesi ile kırılabilir. Haklı ve meşru zeminlerde ortaya çıkan tepki, eylem ve direnişlerin soluğunun kısa olması, önüne dikilen engelleri aşamaması, fabrika/tabana örgütlenmelerinin önemini ortaya koymakla kalmıyor, acil bir ihtiyaç olduğunu da gösteriyor. Kendiliğinden gelişen haklı/meşru tepkiler, işçi sınıfının birleşik-örgütlü gücüne dayanarak engelleri aşacak düzeye ulaşmadığında, sendikal bürokrasinin denetimine girmekten kurtulamıyor.

Sosyal-iktisadi yıkım programını küstahça uygulayan sermaye düzeni ile işçi

sınıfı arasındaki gerilimin arttığı/artacağı günlerden geçiyoruz. Ekonomik krizin derinleştiği koşullarda, halihazırda birçok fabrikada ve kamuda TİS süreçleri devam ediyor. Eylül ayından itibaren ise MESS Grup TİS süreci başlayacak. Dolayısıyla, sermayeye hizmet eden sendikal bürokrasinin, bu süreçte işçi sınıfının geliştireceği eylem ve direnişleri engellemek için hazır ve nazır olacağını da göz ardı etmemek gerekiyor.

Bu tabloda yapılması gereken şey ise açık: Fabrikalarda sınıfın bağımsız taban örgütlenmelerini yaratabilmek! Hem sermayeye hem krizin faturasına hem de sendikal bürokrasinin uğursuz misyonuna karşı mücadele zeminlerini güçlendirmek!

Tepkileri açığa çıkartmak da açığa çıkan tepkileri birleştirmek de planlı, hedefli, kararlı bir mücadele gerektiriyor. Sermayenin, saray rejiminin ve sendikal bürokrasinin suç ortaklığıyla dayattıkları sefalet zincirlerini kırmanın başka yol yok!

Sınıf hareketi, sendikalar ve 1 Mayıs

2025 1 Mayıs'ını; derinleşen ekonomik krizin faturasının çok yönlü olarak işçi ve emekçilere ödetildiği, faşist baskı ve terörün tırmandırıldığı bir süreçte karşıladık. 19 Mart'tan itibaren kendini dışı vuran halk hareketi ve gençlik isyanı bu 1 Mayıs'a ayrı bir anlam yüklüyordu. 1 Mayıs'ta saray rejimi ve sermaye iktidarının topyekûn saldırılarına karşı, topyekûn mücadele kararlılığıyla alanlara çıkmak büyük bir önem taşıyordu. Ancak geride kalan 2025 1 Mayısına işçi sınıfı açısından bakıldığında, sınıfta biriken öfke ve tepkinin alanlara gereğince yansıdığı söylenemez. Ülkenin değişik yerlerinde gerçekleşen 1 Mayıs'lara işçi sınıfının katılımı geçmiş yıllarla az çok paralel olmuş, aynı zamanda 19 Mart hareketinin sınıf içindeki etkisinin sınırlı kaldığı görülmüştür.

Bu tablo işçi sınıfının mücadele ve örgütlenmesinin önündeki engellerin halen yerli yerinde durduğunu göstermektedir.

1 MAYIS'A GİDERKEN...

Türkiye kapitalizmi tarihinin en büyük krizlerinden birini yaşarken, bu krizin faturasının saray rejimi ve sermaye iktidarı eliyle işçi ve emekçilere ödetilmek istenmesi, yaşam ve çalışma koşullarında büyük bir yıkıma yol açtı. Yoksulluk hızla arttı, ücretler eridi, çalışma koşulları ağırlaştı, yüksek enflasyon nedeniyle emekçilerin alım gücü ciddi biçimde düştü.

Ancak milyonlarca işçinin "örgütlü" olduğu sendika yönetimleri, bu kapsamlı saldırılar karşısında göstermelik eylemler dışında bir şey yapmadılar. Sermayenin saldırılarına karşı mücadele etmek için ne niyetleri ne de takatleri olmadığı bir kez daha gösterdiler.

Geçtiğimiz Temmuz ayında, sözde birleşik mücadele hedefiyle bir araya gelen üç konfederasyonun bürokratları, kısa süre içinde masada söylediklerini ve verdikleri sözleri unutmuşlardı. Üst perdeden konuşan DİSK bürokratları, bölgesel düzeyde birkaç cılız eylemin ötesine geçemediler. Türk-İş bürokratları ise yüzbinlerin katıldığı 20 Ekim Ankara mitinginde attıkları hamasi nutuklara rağmen sonrasında hiçbir adım atmadılar.

Bu tablo, İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu ve bazı bürokratların tutuklanmasıyla başlayan halk hareketi döneminde de

sürdü. Başta gençlik olmak üzere toplumun geniş kesimlerinde biriken öfke ve tepki, ülkenin dört bir yanında kitlesel eylemlere dönüşürken, sendikalar bu eylemleri boş gözlerle izlediler. Bu süreçte DİSK'in "millet alışverişte görsün" havasında ilan ettiği yarım günlük iş bırakma eylemi ise tamamen başarısız oldu.

Böyle bir atmosferde, bir yanda derinleşen kriz, öte yandan artan baskı ve zorbalığa rağmen geniş sınıf kesimlerinde oluşan öfke, eylemli zeminlere dönüşmedi. Çoğunluğu örgütsüz olan geniş sınıf kesimleri artan saldırı dalgasından bunalırken, ortaya çıkan sınırlı sayıdaki grev ve direniş ise; bir kısmının elde ettiği başarılarla rağmen sınıf hareketinin sorunlarının çözümünde özel bir rol oynamadı. Asgari ücret süreci ve onu takip eden yıllık zamlar dönemini işçi sınıfı büyük oranda sessizlikle geçirdi.

1 MAYIS ALANLARINDAN YANSIYANLAR...

1 Mayıs, her şeye rağmen sermaye sınıfının topyekûn saldırılarına karşı birleşik bir güçle karşı koymak için bir başlangıç işlevi görebilirdi. Ancak sendika bürokratları bu olanağı değerlendirmek adına hiçbir adım atmadılar. DİSK ve KESK, çoğu yerde düzen muhalefetine yaslanarak mitingler gerçekleştirdi. Türk-İş, başta Kartal olmak üzere bölgesel mitinglerle yetinirken, bazı illerde Disk ile ortaklaştı. Hak-İş ise "sınıf için önemli bir merkez" gerekçesiyle Rize'de miting yaptı.

Bu parçalı tabloya ek olarak, 1 Mayıs öncesinde sınıf kitlelerinin taleplerinin kitlesel olarak görünür kılınması için de özel bir çaba gösterilmedi. Miting kürsülerinde ise kapsamlı saldırılara karşı yalnızca genel geçer mücadele çağrıları yapıldı. "Genel grev, genel direniş" ise hiçbir sendika bürokrati tarafından ağzına dahi alınmadı. Miting alanlarında işçi kortejlerinden yansıyan talep ve sloganlar daha çok kriz merkezliydi ve işyeri sorunları eksenli oldu. Artan sorunlara rağmen katılımın düşüklüğü, işçilerin kendi yaşadıkları sorunlarla 1 Mayıs arasında güçlü bağlar kurmadığının göstergesiydi.

Kamu sektöründe süregelen ve TÜHİS'in üç toplantıdır herhangi bir teklif sunmadığı sözleşme süreci, kamu işçilerinde ciddi bir öfke yaratmış olsa da, bu öfkenin 1 Mayıs alanlarına yansımamış olması bu durumun en dikkat çekici örneklerinden biri oldu. Son dönemde sınıf hareketi, irili ufaklı işçi direnişleri ve eylemleriyle kendisini ifade etmektedir. Bu direnişlerin bazıları, özellikle metal fabrikalarında olduğu gibi belli kazanımlarla sonuçlanmış, bazıları ise hâlen devam etmektedir. Bu kesimlerin miting alanlarındaki dinamizmi ve coşkusu, yaşanan eylemli süreçlerin pozitif etkisini göstermektedir. Öte yandan, son dönemde belediye işkolunda yapılan satış sözleşmelerine duyulan tepki 1 Mayıs alanlarına negatif olarak yansımış, Genel iş kortejlerinin bu kadar zayıf olması bu olguda rol oynamıştır.

19 Mart sonrası yaygınlaşan "Kurtu-

luş yok tek başına, ya hep beraber ya hiç-birimiz" sloganının sıkça atılması, Ekrem İmamoğlu ve diğer tutuklamalara yönelik tepkiler işçi kortejlerinde de yer yer kendini hissettirmiştir. Ancak bu sınırlı tepkilerin varlığı, 19 Mart sonrası gelişen ve gençliğin öncülük ettiği kitlesel hareketlerle 1 Mayıs arasında güçlü bir bağ kurulduğu anlamına gelmemektedir.

SONUÇ YERİNE

2025 1 Mayıs'ı sermaye sınıfına ve saray rejiminin saldırılarına karşı güçlü bir gövde gösterisine dönüşmemiş olsa da, yine de alanlarda on binler bulunması önemlidir. 1 Mayıs'ın ortaya koyduğu tablo, sınıf hareketi açısından aşılması gereken engellere ve yüklenilmesi gereken görevlere işaret etmektedir.

Önümüzdeki süreçte sömürü ve baskı politikalarının kesintisiz olarak devam edecektir. Bu koşullarda krizin faturasına ve baskı rejimine karşı en geniş kesimleri mücadeleye seferber etmek, biriken öfke ve tepkiyi somut mücadele biçimlerine dönüştürmek hayati önemdedir.

Son olarak, TÜPRAŞ işçilerinin krizin faturasının kendilerine ödetilmek istenmesine karşı gösterdiği eylemli tepkiler de göstermektedir ki, metalden kamu sektörüne kadar örgütlü- örgütsüz milyonlarca işçide öfke ve tepki birikmeye devam etmektedir.

Görev, "sınıfa karşı sınıf" bakışıyla bu öfke ve tepkiyi örgütlemek ve mücadeleye sevk etmektir.

Geleceği kazanmanın yolu bugünkü yenilgi ile hesaplaşmaktan geçiyor!

Tüpraş'ta sefalet sözleşmesi, eylemli tepkilere rağmen imza altına alınmış oldu. İşçilerin genel olarak çalışma koşulları ve ücretlerdeki gerilemeyi 2019 sözleşmesine bağlamasına rağmen, esasında özelleştirme saldırısının hemen ardından başlayan ve bugün AKP hükümetinin ekonomi programıyla paralel şekilde tırmandırılan baskı rejiminin işçi sınıfına yansımaları yaşıyoruz. Sendika yöneticilerinin teslimiyet için bahane olarak önümüze koyduğu "Koç da daha fazlasını vermek istiyor ama hükümet izin vermiyor" söylemindeki oyun işçi sınıfı tarafından aşılacak üzere orta yerde duruyor.

MÜCADELESİZ MÜZAKERECİLİĞİN VE YASALCILIĞIN GETİRDİĞİ GERİ NOKTA!

Tüpraş'ta çalışan işçiler açısından çalışma ve yaşam koşulları hızla kötüleşiyor. Sefalet sözleşmesine Kocaeli ve İzmir rafinerilerinden gelen, yol kapamalı, polisi aşmalı, yürüyüşlü tepkiler bunun ne kadar farkında olduğunun kanıtıdır. Ancak bunu tüm Türkiye işçi sınıfı yaşıyor. Çünkü milyonlarca işçiye krizin faturası baskı ve zor yoluyla ödetiliyor. Bu, düşük ücretle, ağır vergilerle, eylem ve grev yasaklarıyla, işten atma tehditleriyle yapılıyor. Tüm bunların yanında Tüpraş'taki kıskacın daha da keskin olduğu bir gerçek. Bir yanda Türkiye kapitalizminin koçbaşı bir sermaye grubu, onunla kol kola yürüyen, Orta Vadeli Program'la işçinin ekmeğini küçültmeye odaklı, zor aygıtlarını sonuna kadar kullanan bir hükümet işbirliği var. Grev yasağı ve Yüksek Hakem Kurulu, ülkenin geldiği atmosferde ezici bir sopa haline gelmiş durumda. Sözleşme sürecinin başından itibaren Tüpraş işçisi büyük bir sıkışmışlık yaşadı. Petrol-İş Sendikası'na hakim müzakereci ve yasalci anlayış bu sıkışmışlığı pekiştiren bir duruma yol açtı. Kıskacın en büyüğü buydu; ama aynı zamanda sıkışmışlığı aşmanın da tek çıkış yolu buradaydı. Nitekim Kocaeli ve İzmir Tüpraş işçisi tam da buradan yürüdü!

Uzun yıllardır büyük bir marifetmiş gibi masa başı uzlaşmaya dayalı, "aman tadımız kaçmasın" soslu yasalıcılığı kutsayan sendikal anlayışın işçiyi bir adım bile öteye götürmediği gerçeği ile karşı karşıyayız. Şimdi bu gerçekle yüzleşip buna karşı yol ve yöntem geliştiremezsek, yıl-

lardır yaşanan kaosu büyütmekten başka bir şey yapmamış oluruz. Neredeyse 32 saat süren, dört rafineriden sadece ikisinin katıldığı direnişin hiçbir şey elde edemeden neden geriye çekildiğini anlayamayız. Sendikal bürokrasinin uğursuz rolünü, işçiyi mücadeleden geri çekmek için öne sürdüğü bahaneler üzerinden tartışıp buna hak verdiğimizde bir adım ileriye gidemeyiz. İlk olarak, ya sermayenin verdiği %35 ya da YHK'nın vereceği muhtemel daha düşük zam arasında seçim yapmaya zorlandık. Eyleme geçildiğinde de "Tek başımıza bir şey yapamayız, diğer rafineriler yalnız bıraktı" denildi. Sorun ne kötünün iyisi olan zammı tercih etmekte ne de işçinin tek başına yalnız kalmasında. Bunlar gerçek sorunlar olsa da çözüm, tam da bu tartışmaların dışında davranmaktan geçiyor.

Grev yasağına ve YHK'ya teslim oluktan, bunlara karşı yapacak bir şey yok diye bakıldıktan sonra o kurulan masalardan işçinin lehine bir şey beklemek kadar abes bir durum yoktur. Fiili mücadele bakışıyla davranılmadığı, yasaklara karşı baştan tutum geliştirilmediği, kapitalistlerin çıkarlarını koruyan yasalara kutsiyet bahşedildiği sürece işçinin kapitalistin ve onun hizmetindeki devletin insafına güvenmesi dışında elinde bir şey kal-

maz. Böyle bir güvenin sonuçları da on yıllardır belidir. Sermaye kazanmakta işçi sınıfı kaybetmektedir. Tüpraş sözleşmesi bize açık bir gerçeğin, yasalci-icazetçi sendikal anlayışla hiçbir şey elde edemeyeceğimizi bir kez daha göstermektedir. Sorun işçilerin bunu anlayıp buna göre bir örgütlenme ve mücadele hattı kurup kurmayacağıdır.

Bu yapılmadığı ölçüde bu sözleşmeyi kim sattı sorusunun etrafında dönüp durmanın gerçek bir anlamı yoktur. Kaldı ki bu sorunun cevabı tartışma gerektirmeyecek kadar açıktır. Topu birbirlerine atıp dursalar da tüm şube yönetimleri ve genel merkez bu teslimiyetten doğrudan sorumludur. Ve muhakkak hesap vermelidirler. Hem sorumluluk alıp koltuklara oturup hem de suçu başkalarında arayarak kaçmaya kimse kalkmamalı!

Önemli olan tek tek kişilerle değil genel olarak bu kişileri yaratan anlayışla hesaplaşma cüreti göstermektir. Ama bu kişilerle hesaplaşmadan önce kendimizle hesaplaşmayı başarmalıyız. Onlara yetki ve sorumluluk veren ama gerektiği gibi denetlemeyen, ortaya sürdükleri bahanelere inanmadığımız halde göz yuman, yeri geldiğinde onlardan kopuşmayı göze alamayan, bunun gereklerini yerine getirmeyen biz işçileriz.

Tüpraş işçisi, her şeyden önce bu sürecin yenilgisini umutsuzluğa dönüştürmemeli. Aksine, yenilgiyi derhal aşılması gereken bir eşik olarak görüp harekete geçmelidir. Tüm rafinerilerde fiili ve meşru mücadeleyi esas alan, kararlı biçimlere kavuşturulmuş, işçi demokrasisinin yerleştirildiği yeni bir sendikal anlayışın gerekliliği her yönüyle tartışılmalıdır. Taban inisiyatifi geliştirmek için mücadeleci işçiler yan yana gelmeli, örgütsüz ve dağınık tablo bir an önce toparlanmalıdır. Ünite ünite komiteler kurulmalı ve bunun üzerinden rafineriler arasında koordinasyon sağlanmalıdır. Hiç de üç sene beklemek zorunda değiliz! Örgütlülüğümüzü ve iç bütünlüğümüzü sağladığımız gibi, bizden ve ailelerimizden çalışanları geri almak hiçte zor olmayacaktır. İşçi sınıfı aldığı yenilgilerden öğrenir öğrendikleriyle yeni mücadelelere atılır. Tüpraş'ta artık yeni dönem başlamıştır. Bu döneme ya biz işçilerin mücadelesi damga vuracak ya da sırtımızdaki kölelik zincirleri daha da kalınlaşacaktır. İkisi arasında orta bir yol yoktur.

PETROKİMYA İŞÇİLERİ BİRLİĞİ

Petrokimya sektöründe yoğunlaşan grevler ve ortak mücadele ihtiyacı

Petrokimya iş kolunda toplu iş sözleşmesi (TİS) görüşmelerinin bir çoğu anlaşmazlıkla sonuçlandı. Grev kararları asılmaya başlandı. TPI'da grev kararı asıldı. Ravago'da TİS süreci tılandı. Petrol-İş'in örgütlü olduğu PEC Grubu'na bağlı Pulver Kimya, Elastron ve Conta fabrikalarında greve çıkılması planlanıyordu. Ancak son anda TİS imzalandı.

Petrokimya işçileri çözümü grevde görüyor. TİS görüşmelerinin sürdüğü Portakal Plastik ve Porvil Çatı'da grev başladı. Bir dizi fabrika için mayıs ayında uygulanacak şekilde grev kararları asıldı. Grev hakkının yasak olduğu Tüpraş'ta ise sözleşme, Hakem Kurulu'na gitmeden hemen önce imzalandı. Darıca ve Aliağa rafineri işçileri, sözleşmeyi protesto etmek amacıyla iki gün boyunca eylem yaptı.

Fabrikalardaki grev kararları artıyor. Zira petrokimya kapitalistleri, işçilere düşük zam dayatıyor. Ücretler neredeyse asgari ücret seviyesine inmiş durumda. Bu da işçileri düşük zam oranlarına karşı grev kararı almaları için sendikalara baskı yapmaya itiyor.

PETROKİMYA BARONLARININ İLE SENDİKA AĞALARININ ORTAK HEDEFİ: SEFALET SÖZLEŞMESİ!

Türkiye kapitalizminin en önemli sektörlerinden biri petrokimyadır. Sektörün önde gelen şirketlerinin sözleşme sürecini sorunsuz atlatmalarının temel dayanağı ise sendika ağalarıdır. Petrol-İş ve Lastik-İş yöneticileri, bu amaçla işçiler üzerindeki kontrol güçlerini kullanmaya çalışıyor.

Sendika ağaları, birçok fabrikada devam eden sözleşme sürecini birleşik bir tarzda ele almaktan özenle kaçınıyor. Süreçleri birbirinden yalıtılmış şekilde yürütüyorlar. Çünkü sözleşme süreçleri birlikte yürütüldüğünde, hizmetinde oldukları tekeli kapitalistlerin zarar göreceğini biliyorlar. Bu nedenle, farklı sendikalara üye işçiler arasında koordinasyon kurulmasından özellikle kaçınıyorlar. Hatta aynı bölgede bulunan fabrikalardaki sözleşme süreçlerini bile birbirinden kopuk yürütüyorlar. Mümkünse grevleri engellemeye çalışıyorlar. Bunu başarmazlarsa işçilerin grev ve mücadelesini fabrika sınırlarına hapsetmek için tüm hünerlerini sergiliyorlar.

Grev, petrokimya işçilerinin kapitalistlere karşı kullandığı en etkili silahtır. Petrokimya işçileri, grevin rüzgarını estirmeli; bu rüzgarı sınıf mücadelesini yükseltecek ve yayacak bir olanağa çevirmelidir. Grevleri bölmeye, dağıtmaya ve işçileri korkutmaya yönelik tüm hamleler boşa çıkarılmalıdır.

NE YAPMALI?

Maruz kalınan saldırıların boyutu ve sonuçlarıyla kıyaslandığında, petrokimya işçilerinin yürüttüğü mücadelenin halen yeterince etkili olmadığı açıktır. Buna rağmen birçok işyerinde gaspedilen hakların korunması ve ekonomik, sosyal, sendikal hakların genişletilmesi amacıyla başlatılan grev ve eylemlerin önemli bir dinamik barındırdığı da gerçektir.

Petrokimya işçileri mevcut koşullar altında belirli bir mücadele potansiyeli taşımaktadır. Saldırıları, işçilerin örgütlenme ve mücadele eğilimini güçlendirmektedir. Ancak gerçekleşen grev ve direnişler hem birbirinden yalıtılmış durumdadır hem de işçi ve emekçilerin eylemli dayanışmasından yoksundur. Bu durum grev ve direnişlerin yaptırım gücünü zayıflatmaktadır. Süregiden eylemlerin etkisini de sınırlamaktadır.

Bu olumsuzlukların aşılması; grev ve direnişlerin aynı kanalda buluşturulması ve yaygın dayanışma eylemlerinin örgütlenmesi hem bu mücadelelerin kazanılması hem de sınıf hareketinin gelişimi açısından kritik önemdedir.

Direnış ve greve çıkan işçilerin talepleri genel hatlarıyla birbirine benzetilebilir. Bu talepler, örgütlenme ve sosyal haklar ile insanca yaşamaya yetecek ücret gibi, doğrudan işçi sınıfını ilgilendiren ve emekçilerin özelemlerine karşılık gelen taleplerdir. Taleplerdeki bu yakınlaşma ve ortaklaşma, grev ve direnişlerin aynı mücadele kanalında birleşmesini kolaylaştıran bir zemin oluşturmaktadır.

Petrokimya işçilerinin grev ve direnişlerini birbirine yaklaştıracak ve ortak mücadele kanalında birleştirecek olan şey, sınıfın eylemli birliği ve dayanışmasıdır.

Petrokimya işçileri, "Kazanana kadar

grev" iradesini korumalı; her işçi grevin öznesi olmalıdır. Grev komiteleri kurulmalı, bütün kararlar bu komiteler tarafından alınmalıdır.

Grev, petrokimya işçilerinin kapitalistlere karşı kullandığı en etkili silahtır. Petrokimya işçileri, grevin rüzgarını estirmeli; bu rüzgarı sınıf mücadelesini yükseltecek ve yayacak bir olanağa çevirmelidir. Grevleri bölmeye, dağıtmaya ve işçileri korkutmaya yönelik tüm hamleler boşa çıkarılmalıdır. Saray rejiminden gelebilecek olası grev yasakları tanınmamalı, "Kazanana kadar grev!" şiarı esas alınmalıdır.

H. YAĞMUR

İşçi katliamlarına dur demek için mücadeleye!

Erol Eğrek 48 yaşında bir işçiydi. Çalık Holding'in Türkmenistan'daki fabrikasında çalışmıştı. Ancak AKP iktidarının beslediği sermaye gruplarının başında olan Çalık Holding, 7 milyon TL'lik tazminatını vermedi. Erol Eğrek tazminatı hakkında konuşmak için Şişli'deki Çalık Holding binasına gitti. Gitmeden önce de bir video çekerek yaşadığı mağduriyeti anlattı: "10 yıldır tazminatımı alamıyorum. Haklarım için uğraşıyorum. Tazminat haklarımı versinler, başka bir isteğim yok."

Holding binasının önüne giden Eğrek, Çalık Holding'in korumaları tarafından katledildi.

"Katledilen işçiler ülkesi" Türkiye'de "ölüm karanlığı" AKP'li yıllarda daha da arttı. Tazminatını talep eden işçinin öldürülmesi, "öldüren kapitalizm" gerçeğinin son ama sonuncu olmayan halkasıdır. Cinayeti işleyen kanlı eller, Türkiye'yi "Avrupa'da en fazla iş cinayetinin işlendiği ülke" haline getiren ellerdir. Bunlar, Manisa'nın Soma ilçesinde ülkemizde en büyük işçi katliamının sorumlusu olan saray rejiminin ve kapitalistlerin elleridir.

Soma Katliamı'nda resmi rakamlara göre 301 işçi can verdi. Bu katliamların yaşandığı madenlerde rödovans, taşeronlaştırma ve kuralızsız çalışma esastır. AKP'nin vurdumduymazlığı ve madenlerdeki ölümleri fitrata/kadere, işçinin yetersizliğine bağlama pervasızlığı, bu kanlı süreçleri "normal" kabul ettirme çabasının ürünüdür.

Soma Katliamı, işçi sağlığı ve güvenliği uygulamalarını da "gereksiz" bir "maliyet" sayan vahşi kapitalist anlayışın eseridir. Zira kapitalist maden tekelleri, karlarını maksimize etmek için "en hızlı ve en acımasız" çalışma koşullarını dayatıyor. Bu kapitalist birikim rejimi ve onu AKP/MHP şahsında temsil eden politik zihniyet Soma'dan Zonguldak'a, Torunlar'dan Ermenek'e, Şirvan'dan Yalvaç'a yaşanan katliamlar karşısında açık bir utanmazlık sergilemektedir. Özelleştirme, taşeronlaşma, rödovans gibi işçiler için ölüm anlamına gelen uygulamalar, kamu madenciliğini küçültmüş, kamu kurum ve kuruluşlarında uzun yılların emeği ile sağlanan madencilik bilgi, deneyim ve birikimini dağıtmıştır. Birikim ve deneyime sahip olan kurum ve kuruluşlar yerine, teknik ve alt yapı olarak yetersiz, deneyim ve uzmanlaşmanın olma-

dığı kapitalistlere ve kapitalist şirketlere üretimin bırakılması, işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin hızla terkedilmesine fırsat sağlamıştır. Buna AKP'nin "kural" haline getirdiği kamusal denetimin ve yaptırımın yetersizliği de eklenince kitlesel iş cinayetleri hem yaygınlaşmış hem "normal" bir şey olarak kabul ettirilmek istenmiştir.

Ölümcül riskler taşıyan sektörlerde hiçbir kuralı ve denetimi tanımayan, bilimsel gelişmelerden ve teknolojik yeniliklerden uzak, ya teknik gözetim ve denetimi göstermelik yapan ya da hiç yapmayan emek yoğun koşullarda üretimi sürdüren pek çok maden firması var. Bu firmalar ya taşeron ya da rödovans ilişkileri içinde çalışmaktadır. Bu tür işletmeler açısından işçi sağlığı ve iş güvenliği uygulamaları tamamen "gereksiz maliyet" olarak görülmektedir. Maden tekelleri maksimum kar elde etmek için en hızlı ve en acımasız üretim süreçlerini yaşama geçiriyorlar.

Bu kapitalist ekonomik faaliyet biçimi, sermaye birikimi yaratmanın temel karakteridir. Kamusal üretimin yaratmış olduğu bütünsel üretim süreci ve koordinasyonu bu parçalanmayla birlikte ortadan kaldırıldı. Bütünsel üretimin olmazsa olmaz koşulları parça parça taşeronlaştırılmış, bütünlük ve koordinasyonu kopmuş, işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin sistemli ve koordineli uygulaması da ortadan kaldırılmıştır.

Taşeronlaştırma ve güvencesiz çalış-

tırma ile birlikte sendikal örgütlenmenin kapsamı daraltılmış, sendikal denetimlerin alanı da böylece sınırlandırılmıştır. Bu alana ilişkin yapılmış resmi araştırmalar ve raporlar madenciliğin olumsuz koşullardan kurtarılması için hiçbir şekilde değerlendirilmemiş ve tamamen göz ardı edilmiştir.

Soma Katliamı'na rağmen kapitalistler, işçi sağlığı ve iş güvenliği mevzuatının "piyasa gereklerine göre düzenlenmiş haliyle devam etmesini istiyor. AKP-MHP rejimi de buna uygun politikasını sürdürüyor. Madencilik alanıyla ilgili mevzuatta yapılan değişikliklerde toplumsal yarar gözetilmemiş, insan onuruna yakışan çalışma, işçi sağlığı ve iş güvenliği yok sayılmıştır. Soma katliamı bu denetimsizliğin işçi sınıfı için yarattığı felaketlerin boyutu hakkında fikir vermiştir.

AKP iktidarı, işçi sağlığı ve iş güvenliği alanında ciddi adımlar atmıyor. İşçi sağlığı ve iş güvenliği uygulamalarını uluslararası normlar düzeyine çıkarmıyor. En vahşi haliyle kapitalist madencilik uygulamalarının devam etmesi için çalışıyor. Kapitalistler gibi Erdoğan rejimi de işçi sağlığı ve güvenliği için önlem almayı "gereksiz masraf" sayıyor.

Soma vb. kitlesel işçi katliamlarının yaşanmaması için taşeron işçilik yasaklanmalıdır. Taşeron maden işçileri kamu işçisi yapılmalıdır. Madenler kamu işletmeleri haline gelmelidir. Rödovans Anayasaya aykırıdır. Hukuksuz olarak yapılan bu sözleşmeler fesh edilmelidir. Sendika-

laşmanın önündeki engeller kaldırılmalıdır. Maden işçilerinin sendikası olmasının, sendikalarını özgürce seçmelerinin önü açılmalıdır.

Madenlerin denetim mekanizması bağımsız olmalı ve harcamaları kurulacak bir fondan karşılanmalıdır. ILO'nun madencilikle ve diğer çalışma alanlarıyla ilgili sözleşmeleri ve diğer uluslararası mevzuat en uygun şekilde düzenlenmelidir. Özellikle metalik madenlerde yaşam odaları derhal kurulmalıdır.

Madencilikte havza üretimine geçilmesi ve havza bazlı üretim haritası çıkarılarak bütünlüklü bir madencilik üretimi sürdürülmelidir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Maden İşleri Genel Müdürlüğü'nün taşra teşkilatları oluşturulmalı ve merkezden yönetilmesi anlayışından vazgeçilmelidir.

Sermaye devletinin gerek iş güvenliği konusunda gerekse iş cinayetleri karşındaki tutumu sınıf kimliğine uygun bir şekilde kapitalistlerin çıkarlarını esas almaktadır. Biz bunu Soma'da madenciye atılan tekmeden, iş cinayetlerinin dava süreçlerinden, işçiye "kölelik" patrona "teşvik" getiren uygulamalardan biliyoruz. İşçi ve emekçilerin bu gaddar katliam şebekesine karşı tabana dayalı örgütlülüğünü kurup bir sınıf haline gelmesi gerekmektedir. İşçi katillerine ve saldırılara karşı koymanın, iş cinayetlerini önlemenin ve suçlulardan hesap sorumanın başka yolu yoktur.

H. YAĞMUR

Kürt hareketinin fesih evresi ve düzenle bütünleşmesi

A. Engin Yılmaz

Sermaye iktidarı tarafından “yeni süreç” olarak tanımlanan gelişmelerin temel önemdeki ilk adımı, Abdullah Öcalan’ın PKK’ye yaptığı silah bırakma ve kendini feshetme çağrısıyla atılmıştı. Kayıtsız şartsız yapılan “tarihi” çağrı, “devlet ve toplumla bütünleşme”yi savunuyor ve demokratik toplum hedefine bağlanıyordu. Çağrı, Kürt hareketinin bütün kanatları ve kurumları tarafından “asrın manifestosu” olarak yüceltilip sahiplenildi. Öcalan’ın “Tüm gruplar silah bırakmalı ve PKK kendini feshetmelidir” çağrısından sonra, PKK, 5-7 Mayıs’ta kongresini topladığını duyurdu. PKK 12. Kongresi, Çağrı’nın pratik ifadesi oldu ve yeni bir evreye geçişi işaretledi. İktidar payına ise kendi ifadeleriyle “Terörsüz Türkiye” ve “Türkiye yüzyılı için” kritik eşik aşılmış oldu.

12. Kongre, Öcalan’ın bildirdiği ve talep ettiği gibi PKK’nin “Tarihi misyonunu tamamladığını” vurgulayarak örgütsel varlığını feshetme, silah bırakma ve “devlet ve toplumla bütünleşme” kararı aldı. Kendi liderinin “tarihi çağrı”sına kongresini toplayarak “tarihi cevap” veren PKK, Kongre kararlarının ileride açıklanacağını duyurdu. Kararların ne olduğu şimdilik bilinmiyor olsa da bu kararların Öcalan’ın çağrısı temelinde alınmış kararlar olduğundan da şüphe duyulmuyor. Zaten Kongrenin kendisi de bunun böyle olduğunu “PKK 12. Kongresi, Önder Apo’nun çağrısı temelinde PKK’nin çalışmasına ilişkin tarihi öneme sahip kararlar aldı” ifadeleriyle duyuruyor. Yani sıra bu kararların “Önder Apo tarafından yönetilmek ve yürütülmek üzere” uygulanacağı belirtiliyor.

Kongrenin açılış konuşmasını yapan Duran Kalkan, PKK’nin feshinin “bir son değil, yeni bir başlangıç olduğunu” söylüyor ve “Böyle bir sonuçlandırmayla yeni çıkışların önü açılmak isteniyor” diye de ekliyor. Bir dönemin kapanmasının yeni bir dönemin açılışı anlamına geldiği doğrudur. Fakat “Asrın Çağrısı” ve 12. Kongre ile birlikte açıklacağı söylenen yeni dönem, mücadele biçim ve araçlarından ziyade uzun yıllar önce Kürt hareketinde devrimle her türlü bağı koparmak biçiminde yaşanan köklü stratejik değişimin, geline yerde devletle barışma ve bütünleşmede varılan yeni aşamasıdır. Kürt hareketinin yanı sıra onun

Kürt ulusal sorunu da demokratik-siyasal bir sorundur. Günümüzde bu sorunların tümü kapitalizmin ürünüdürler ve bir bütün oluşturmaktadırlar. Özel mülkiyet düzenine dayanan burjuva sınıf egemenliği, bütün siyasal ve toplumsal sorunların olduğu gibi ulusal baskının da kaynağıdır.

yedeğindeki sol da olup bitenleri bilinçli bir tutumla “mücadele biçim ve araçlarında değişim” olarak sunuyor. Oysa sorunun özü ve esası “devletle ve toplumla bütünleşme” biçimindeki köklü program değişikliğidir.

PKK 12. Kongresi de tıpkı Öcalan’ın 27 Şubat tarihli çağrısı gibi, Bahçeli, AKP yetkilileri ve Öcalan tarafından dile getirilen çerçeveye tam bir uyum içinde görünüyor. Dolayısıyla Çağrı’nın kendisi gibi PKK 12. Kongresi de sermaye iktidarı ve sözcüleri tarafından büyük bir sevinçle karşılandı. “Sürecin lideri” Devlet Bahçeli PKK’nin fesih kararına dair sevincini, “tarihsel sorumluluğu üzerine alan PKK’nin kurucu önderi Abdullah Öcalan’a” özel teşekkür ederek bildirdi. Aynı sevinç, ABD ve Avrupalı çevreler başta olmak üzere hemen tüm uluslararası ve bölgesel güçler tarafından da dile getirildi.

Elbette ki öteden beri çatlak sesler çıkaran kimi ırkçı-şoven çevre ve partiler de var. Özellikle de 12. Kongre Bildirgesi’ndeki “Partimiz PKK, kaynağını Lozan Antlaşması ve 1924 Anayasasından alan Kürt inkar ve imha siyasetine karşı, halkımızın özgürlük hareketi olarak tarih sahnesine çıktı” vurgusu, söz konusu çevrelerde histeriye yol açtı. “T.C. devleti soykırımla suçlanıyor, Cumhuriyet ve Atatürk’ün üniter devlet yapısı reddediliyor” biçimindeki bu histerinin, siyasal islamcılarının Cumhuriyetin kurucu ilkelerine yönelik tasfiye girişimiyle örtüştüğü iddiasıyla sergileniyor. Bu çevrelere göre AKP, Cumhuriyeti tasfiye etmek, Kürt hareketi ise buna destek sunmak istiyor.

SERMAYE İKTİDARININ KENDİ CEPHESİNDE İLK BAŞARISI...

Gerici-faşist iktidar, “süreç”in daha ilk

adımından itibaren yaptığı resmî açıklamalarında hiçbir pazarlığın olmadığını, fesih ve silah bırakma karşılığında herhangi bir vaatte bulunulmadığını, dahası bir Kürt sorununun da olmadığını iddia ediyor. Çağrı’nın kayıtsız şartsız yapılmak ve PKK tarafından da kayıtsız şartsız kabul edilmek zorunda olduğu söylemi, küstah ve aşağılayıcı ifadeler eşliğinde kullanılageldi. Gerçekleşen PKK 12. Kongresi’nin ardından da sorunun “çözümü”nün içeriğiyle ilgili iktidar cephesinde halen de açıklanmış bir şey ve atılmış herhangi bir adım yoktur. İktidar sözcülerinin açıklamaları ve onların kalemlerinin yazdıklarından hareketle kırıntılar dışında sorunun “çözümüne” ilişkin atılacak bir adım da görünmüyor. Önümüzdeki dönemlerde gündeme geleceği söylenen “demokratikleşme” adımları ise iktidarın iç ve dış boyutu olan kendi hedeflerine

ulaşmada gerekli desteği sağlamak için atılmış adımlar olacaktır.

Sömürgeci sermaye iktidarı, Kürt hareketini teslim alarak tasfiye etmeyi, ona düzenin çerçevesini dayatmayı ve sisteme entegre etmeyi hedefliyor. Öcalan'ın çağrısı ve PKK'nın 12. Kongresi üzerinden kendi payına önemli ilk başarıyı da sağlamış görünüyor. Atacağı adım her neyse bundan sonra atacağını söylüyor. "Süreç" in veya "açılım" ın kapsam ve amacı, sınırlı bazı tavizler ve kısıntı düzeyindeki haklarla sorunu yatıştırmak ve denetim altına almaktan ibaret görünüyor. Sömürgeci sermaye iktidarının gericilik dünyasında başka türlü de olamaz. Tarihsel ve toplumsal kökleri derinde olan Kürt sorununun kısmi reformlar ve tavizlerle bu düzen içinde özgürlüğe ve tam hak eşitliğine dayalı çözümünün olacağına inanmak, hayal görmekten öte bir şey değil. Dolayısıyla mevcut sonuç üzerinden bakıldığında dinci-faşist iktidarın kendi cephesinden söylemlerine uygun davrandığı ve önemli bir ilk başarı elde ettiği görülüyor.

Kürt hareketi tarafından "İmralı'daki büyük tarihi yoğunlaşma ve derinleşme"-nin bir ürünü olarak sunulan Öcalan'ın manifestosu, yine Kürt hareketi tarafından "tüm özgürlük ve demokrasi güçlerinin yolunu aydınlatan" ve "insanlığa kurtuluş yolu gösteren" iddialı açıklamalar eşliğinde sunulmuştu. Bu güzellemler 12. Kongre üzerinden daha ölçsüz yapıyor. Bu kez, "Barış ve Demokratik Toplum süreci ve sosyalizm mücadelesinde yeni bir aşamayı temsil eden Demokratik Toplum Sosyalizmi ile ... adil ve eşit bir dünya oluşacaktır." gibi iddialı sözler ediliyor. Fakat "Demokratik Toplum Sosyalizmi" hedefi, "Önder Apo, ... Demokratik Türkiye Cumhuriyeti perspektifini ... Kürt sorununun çözüm çerçevesi olarak benimsedi", "Kürt sorununun ancak Ortak Vatan ve Eşit Yurttaşlık temelinde çözülmesinin kazandıracağını göster" di gibi açıklamalarla iğreti duruyor.

12. Kongre Bildirgesi, dikkat çekici bir şekilde sol ve sosyalizm söylemleri kullanılmaktadır ve Türkiye'nin sol-sosyalist güçlerini, devrimci yapı, örgüt ve şahsiyetlerini "Barış ve Demokratik Toplum Süreci"ni sahiplenmeye çağırılmaktadır. Bu sahiplenme ile "halkların, kadınların ve ezilenlerin mücadelesi yeni bir düzey kazanacak"tır. Bu, "Yaşasın Türk ve Kürt halklarının kardeşliği ve tam bağımsız Türkiye" olan büyük devrimcilerin amaçlarını başarmak anlamına gelecektir" demektir. Oysa "Asrın Çağrısı"nda ve Kongre Bildirgesi'nde o büyük devrimcilerin amaçlarını başarmak ve davalarını sürdürmek anlamına gelen hiçbir şey yoktur. Tersine o büyük amaçların terk edilmesi vardır. Üstelik 1993'lerden

beri...

Kürt hareketinin izlemekte olduğu yol, o büyük devrimcilerin amaçlarını başarmaya değil, kurulu düzenle barışıp bütünleşmeye çıkar. '71 devrimci hareketinin efsaneleşmiş devrimcileri Denizlerin yolu ise devrime çıkar. Kürt hareketinin sol ve sosyalizm söylemleri, ikisi arasındaki uçurumun aşılması olduğu gerçeğini ortadan kaldırmaz. 12. Kongre Bildirgesi'nin "Barış ve Demokratik Toplum süreci"ni sahiplenmeye çağırdığı Türkiye solunun ezici çoğunluğu da Denizlerin yükselttikleri bayrağı çoktan terk etmiş, gerisin geri TİP parlamentarizminde karar kılmış durumda. Birçoğunun düzenin icazet sınırları içine liberal-reformist akımlar olarak boylu boyunca uzanmalarının üzerinden yıllar geçmiş bulunuyor. Kürt hareketi, çağrı yaptığı akımları ve yedeğindeki "devletle ve toplumla bütünleşme" stratejisine tam olarak kazanmayı amaçlamaktadır. Sol-sosyalist söylemler, aynı zamanda bu ihtiyacın da bir ürünüdür.

GERİCİ BİR ÜTOPYA OLARAK "DEMOKRATİK CUMHURİYET"

Kürt halkına ve hareketine kimi tavizler ve sınırlı haklar verildiği durumda Kürt sorununun "çözüleceği" ve Türkiye'ye de demokrasinin geleceği iddia ediliyor. Bunun böyle olup olmaması bir yana, gelişmelerin seyri, demokrasi yönünde değil, siyasal gericilik-zorbalık yönündedir. Burjuva demokrasisinin beşiği kabul edilen batılı emperyalist ülkelerde bile olayların gidişatı bu yöndedir. Geli-

nen aşamada kendi işçi ve emekçilerine iktisadi ve sosyal tavizler verebilecek durumda olmayan emperyalist burjuvazi, "demokrasi"yi artık yük kabul etmektedir. Demokratik hak ve özgürlükler her yerde saldırı altındadır. Gericilik eğiliminin baskın olduğu bir dünyada, sınıf ve emekçi kitlelere karşı sosyal yıkım saldırı dalgasını sistematik olarak büyüten, onları yoksulluk ve açlığa mahkum eden Türkiye'nin kapitalist düzeni ve onun dümenindeki dinci-faşist iktidar, emekçilere ve Kürtlere hangi demokrasiyi verebilir?

"Demokratik Cumhuriyet" talebi ve hedefi, bugünün sermaye iktidarı koşullarında kitleleri aldatmaya yönelik gerici bir söylemdir. Demokrasi mücadelesi her yerde sermaye iktidarına karşı verilen bir mücadeledir. Zira devrimci bir akım için demokrasi uğruna mücadele, sosyalist cumhuriyet uğruna verilen mücadelenin bir parçasıdır. Devrimci iddia ve kimlik korunduğu sürece "Demokratik Cumhuriyet" demek kurulu düzenin yıkılması ve işçi sınıfının devrimci iktidarının kurulması demektir. Bunun dışında mevcut cumhuriyeti demokratikleştirmek, "Demokratik Cumhuriyet"i kendi içinde amaçlaştırmak, gerici bir ütopyadır. Sadece Kürt hareketi değil, liberal reformist akımlar da ulusal sorunu genel demokrasi sorunundan, demokrasi sorununu ise sosyalist devrim sorunundan bağımsız olarak ele almakta, dolayısıyla da burjuva demokrasisini kutsamaktadırlar.

Öteki siyasal sorunlar gibi, Kürt ulusal sorunu da demokratik-siyasal bir sorundur. Günümüzde bu sorunların tümü

kapitalizmin ürünüdürler ve bir bütün oluşturmaktadırlar. Özel mülkiyet düzenine dayanan burjuva sınıf egemenliği, bütün siyasal ve toplumsal sorunların olduğu gibi ulusal baskının da kaynağıdır. Türkiye işçi sınıfının devrimci programı, tüm öteki toplumsal ve siyasal sorunlar gibi, Kürt sorununu da gerçek çözüme ulaştırabilecek tek gerçek programdır. Bu programın maddi toplumsal temeli de işçi sınıfıdır. Ulusal sorunda devrimci çözümün yolunu da sınıf bilincine varmış ve kendi devrimci partisi etrafında kenneetlenmiş işçi sınıfı açabilir.

"İliklerine kadar çürüyüp kokuşmuş bugünkü cumhuriyet bir iktisadi-sınıfsal temele, bir sınıf egemenliği sistemine dayanan ve binbir bağla emperyalizme bağımlı olan bir siyasal yapıdır. Dayandığı temellere ve uluslararası dayanaklarına dokunmaksızın onu kendi toplumsal varlık koşulları üzerinde demokratikleştirmeyi hedeflemek, bunu da emekçilere ve mazlum Kürt halkına bir kurtuluş reçetesi olarak sunmak, başlı başına bir aldatmacadır. Bunun Türkiye toplumunun tepesine bir kabus gibi çökmüş ultra gerici bir iktidarla girilen 'çözüm süreci'yle gerçekleştirilebileceğine, en azından buna yakınlaşılabileceğine inanmaksa, bunun da ötesindedir." (TKİP V. Kongresi, Aralık 2015, www.tkip.org)

“Telefçi” zihniyetin “barış” süreci...

E. Bahri

Ekim 2024'te başlayan adı bir türlü belirlenemeyen! ama çok şey atfedilen “süreç” devam ediyor. Saray rejiminin şefleri bunu “Terörsüz Türkiye” diye adlandırıyor. Kürt hareketi adına sürecin tarafı görünen Abdullah Öcalan ise “Barış ve Demokratik Toplum” inşası için çağrı yapıyor. Perde arkasında görüşmeler/pazarlıklar yapılıyor ancak bunlar topluma açıklanmıyor. Bundan dolayı sürece dair pek çok spekülasyon ortalık dolaşıyor.

7 aydan beri devam eden “süreçte” Kürt hareketi kendi cephesinden bazı somut adımlar attı: Öcalan silah bırakma, devletle bütünleşme çağrısı yaptı. PKK ateşkes ilan etti. Saray rejiminin saldırısı altında olmasına rağmen DEM Partisi heyeti hem AKP hem MHP ile görüşmeler yürütüyor. Dinci-faşist rejim ise, “teslim olun, aksi halde sizi ezeriz” türünden aşağılayıcı/küstah açıklamalar yapmak dışında somut bir adım atmadı.

Bu sürede AKP-MHP rejiminin yönetme biçimi “demokratikleşme” değil “gaddarlaşma” yönünde ilerliyor. Toplumsal meşruiyeti dip noktaya doğru inerken rejim, yer yer vahşet boyutuna varan bir şiddetle ülkeyi yönetmeye çalışıyor. “Terörsüz Türkiye” bir yana, “Devlet terörü ile yönetilen Türkiye” inşa etmek için çaba sarf ettiğini gösteren sayısız veri var: 19 Mart'ta başlayan gençlik ve halk hareketine karşı izlenen şiddet, kudurganlık boyutuna ulaştı. Sarayın kolluk kuvvetleri 1 Mayıs'ta sokaklarda vahşi şiddet sahneleri sergiledi. Gözaltı merkezlerinden yansıyanlar ise, kolluk kuvvetlerinin işkenceyi bir sorgu yöntemi olarak kullandığını gözler önüne seriyor. Kısacası, “ancak terörle yönetebilen rejim” gerçeği günden güne belirginleşiyor.

“MEŞRUIYET” YİTTİYSE “KIRBAÇ” VAR

AKP ve onun Şefi Tayyip Erdoğan'ın toplumsal meşruiyeti ve seçmen desteği ilk kez bu kadar düştü. 7 Haziran 2015 seçimlerindeki hezimet, o dönem Kürt hareketiyle kurulan “barış masasını” tekmeleyip kirli/kanlı bir savaş başlatarak telafi etmişti. Ancak bu defa ne yaparsa yapsın gidişatı tersine çeviremiyor. Bundan dolayı 19 Mart darbesine giren Erdoğan, hiç ummadığı bir gençlik ve halk hareketiyle karşılaştı. Meşruiyet yitimi daha derinleşti, seçmen desteği düştü. Bundan dolayı histerisi şiddetlen-

di, gözaltı tutuklama furçası ile gözdağı vermeye çalıştı. Kendisi, müritleri ve beslediği “tetikçi medya ordusu” tehdit dozunu arttırdılar. Tüm bunlar meşruiyet krizini hafifletmedi ancak rejimin aczinin nasıl da derinleştiğini gösterdi.

19 Mart'ta startı verilen saldırı furçasına yeni halkalar ekleyerek yol almaya çalışan dinci-faşist rejimin başı Erdoğan, siyasi rakiplerini “telef” edeceğini ilan etti. Hayvanların ölmesi ya da planlı bir şekilde öldürülmesi için kullanılan “telef” sözünü CHP liderleri için kullanan AKP şefi, içine girdiği histeri nöbetinin nasıl da şiddetli olduğunu gösterdi.

Tanrısı kendisine ömür verdiği süreçte saltanat koltuğunda oturmak istediğini sık sık dillendiren Erdoğan, “meşruiyet yoksa kırbaça yönetim” diyor siyasi rakiplerine. Bu açıklamanın ardından Sırrı Süreyya Önder'in cenaze törenine katılan CHP lideri Özgür Özel'e, çocuklarını katleden “derin devlet sevdalısı” birini saldırtan dinci-faşist rejim, düzenin ana muhalefet partisinin liderine bile şiddet uygulamaktan geri durmayacağını ilan etmiş oldu. Özgür Özel, bu olaydan hemen önce kendisi ile ailesi tehdit edilmişti. Erdoğan'la müritlerinin Özel'e geçmiş olsun dilemek için gösterdikleri tez canlılık ise, “suç örtme telaşı” içinde olduklarına işaret ediyor.

AKP şefi, “Ekrem İmamoğlu'ndan başlayarak sizi telef etmeye başladık, devam edeceğiz” diye tehditler savurmasının ardından gerçekleştirilen saldırının “tesadüf” olduğuna elbette kimse

inanmıyor. Ne de olsa “telefçi zihniyet işbaşında...”

BU SIRADA “UMUT PAZARLAMA”

Devlet terörünün ayyuka çıktığı bu gelişmelerin ardından “Terörsüz Türkiye” safsatası yeniden piyasaya sürüldü. 5 Mayıs Pazartesi günü açıklama yapan AKP sözcüsü Ömer Çelik, “İmralı'dan yapılan çağrıdan sonra günler içinde terör örgütünün kendini feshetmesi ve silah bırakmasının somutlaşmasını günler içinde bekliyoruz” dedi. Bunu dolaşıma sokulan Recep Tayyip Erdoğan'ın vekillerle yaptığı toplantıda “Bütün engelleri aştık. Bugün yarın PKK silahları bırakacak, örgütü feshedecek” dediği söylentisi izledi.

“Ankara kulislerinden” aktarılan iddialara göre de PKK “fesih kongresi” toplama kararı almış ve bunu devlete iletmış. Bu arada DEM Parti İmralı heyetinin simge ismi Sırrı Süreyya Önder'in kızı, babasının cenaze töreninde yaptığı konuşmada “Bana iki hafta içinde barış protokolü imzalanacak, sonra ameliyat olacağım demiştin” ifadelerini kullanması, taraflar arasındaki pazarlığın belli bir aşamaya geldiği yönündeki iddiaları güçlendirdi.

Bu gelişmeler, perde arkasındaki pazarlığın aralıksız devam ettiğine işaret ediyor. Bir süre önce Kandil'den yapılan açıklamalara rağmen PKK'nin kendini feshetmesi durumunda, dinci-faşist rejim bu gelişmeyi “başarı hanesine” yazabilecek. Devlet terörünün gemi azağı aldığı günlerde “barış ve demokratikleş-

me” üzerine vaazlar vermenin bir imkanı sayacaktır.

PKK'nin “fesih kongresi” toplama aşamasına geldiği iddiaları dolaşıma girmişken, AKP-MHP rejimi aynı telden çalmaya devam ediyor. Yansıyanlara bakılırsa, Erdoğan rejimi “önce fesih kararı alıp silah bırakın, devlet sonra adım atacak” vaatleri veriyor. Kürt hareketiyle yürütülen pazarlık kapsamında bir takım yüzeysel adımlar atılabilir. Ancak bu, “telefçi” zihniyetin değişeceği ya da “devlet terörü ile yönetme” çizgisinin terk edileceği anlamına gelmiyor.

“Umut pazarlaması” yeni başlamadı. Her iki taraf da kendi meşrebine göre bunu aylardan beri yapıyordu. PKK'nin fesih kararı gelirse, bunun dozu daha da arttırılacak. Süreç bu yönde seyretse bile rejim aynı rejim kalacak: Irkçı-dinci, sermayenin vurucu gücü, emekçi düşmanı, sokakları devlet terörü ile dizayn etmeye çalışan bir rejim...

Söylendiği gibi vaat edilen “umut” gerçekleşse bile, bundan Kürt halkının ya da işçi sınıfıyla emekçilerin payına ayrımcılık, sömürü, yoksulluk, sefalet ve baskıdan öte bir şey düşmeyecek. Dolaşısıyla Kürt halkı için de Türkiye işçi sınıfı ile emekçileri için de bu kokuşmuş, zorba rejime karşı örgütlü mücadeleyi yükseltmek dışında bir çıkış yolu yoktur.

“Terörsüz Türkiye” mi?

E. Bahri

Saray rejiminin sözcüleri ile medyadaki beslemeleri, bir süreden beri “terörsüz Türkiye” söylemiyle topluma karşı bir “algı operasyonu” yürütüyor. Bu söylemle güya “yeni bir ülke” vaat ediyorlar. Oysa kastettikleri şey PKK’yi tasfiye etmek ve Kürt halk hareketini geriletmektir. Bunu başatabildikleri durumda ise ilerici-devrimci güçler üzerindeki baskıları daha da arttırmak, demokratik hak ve özgürlükler alanını mümkünse ortadan kaldırmaktır.

Rejimin sözcüleri, “terörsüz Türkiye” propagandasına “demokratikleşme”, “sivil Anayasa”, “yeni Türkiye” türünden ideolojik söylemleri de ekliyor. MİT şefi gibi işi uçuk noktalara vardiğerler ise, Türkiye’nin “artık küresel gelişmeleri yalnızca izleyen değil, yön veren bir aktöre dönüşeceğini” öne sürüyor.

Kimi uçuk kimi sahte olan, kimi de yayılmacılık heveslerini gösteren bu ideolojik söylemlerle kokuşmuş rejimlerini süslemeye çalışıyorlar. Edilen sözler cıfcaflı gibi görünse de sosyal yıkım saldırıları altında ezilen emekçiler için ne ifade ettiğinden söz etmiyorlar. Etmiyorlar, zira emekçilere derin sefalet, baskı ve zehirli propaganda dışında vaat edecekleri bir şey kalmamış heybelerinde.

AKP şefi Tayyip Erdoğan başta olmak üzere “terörsüz Türkiye” üzerinden propaganda yapan figüranların esas kaygıları toplumsal meşruiyetini yitiren mafyatik rejimlerinin imajını kısmen de olsa düzeltilebilir. Kürt hareketinin “devletle bütünleşmek” gibi söylemlerle attığı adımları “siyasi zafer” olarak topluma sunma çabası da bu kaygıyla bağlantılıdır. Sürecin nasıl ilerleyeceği, egemen sınıf kliklerinden hangisinin daha çok işine yarayacağı ise henüz netleşmiş görünmüyor. Saray rejimi, gelişmeleri kendi hanesine yazılmış bir “başarı” hikayesi olarak sunuyor. Şimdilik öyle de sayılabilir. Ancak onların “başarı hanesine” yazılanlardan bugüne kadar ülke ve emekçiler payına beladan başka bir şey düşmemiştir.

Ezici çoğunluğu derin bir yoksulluğa mahkum edilen işçi sınıfı ve emekçilerin, kafalarına kakılan bu rezil propagandaya ilgi gösterme ihtimali zayıf görünür. Zira somut bir sefaletin içinde yaşayanların soyut bir “terörsüz Türkiye” söy-

lemiyle heyecana kapılmaları için bir neden yok. Bunun farkında olan rejimin efendileri, devlet terörü sopsıyla ülkeyi yönetmeyi de elden bırakmadan “terörsüz Türkiye” propagandasını sürdürüyor.

Bu söyleme sarılanlar, başında bulundukları rejimin devlet terörünü bir yönetme biçimi haline getirdikleri gerçeğini gölgelemeye çalışıyor. Polisin işkenceyi sokaklara taşımasını emreden, hem kolluk kuvvetleriyle hem yargı aparatıyla terör estiren rejim, uyduruk itham ve dosyalarla muhaliflerini zindanlara dolduruyor. Meşruiyeti dibe vurduğu için devlet terörünü “temel yönetme aracı” haline getiren rejimin “terörsüz Türkiye” hedefi ise, sermaye kodamanları için sınırsız sömürme özgürlüğü emekçiler içinse baskı, sömürü ve kölelik koşullarının her açıdan ağırlaşması anlamına geliyor.

Halihazırda “Türkiye’de terörün kaynağı neresidir?” diye sorulsa, bütün parmaklar sarayı gösterir. Zira rejimin ömrünü uzatmak için muhaliflere uyguladığı yaygın şiddetle iktidar, toplumu korku ve dehşet içinde bırakıp teslim almayı hedefliyor. Yani iktidarın, sarayın beslediği şeriatçı-faşist çetelerin, vatandaşlık sattığı mafya babalarının terörü olmasaydı, ülkede bu kapsamda bir sorun olmayacaktı. Hal böyleyken iktidarın tepesinde oturanların “terörsüz Türkiye” lafları etmeleri, riyakarlığın dik alasıdır.

Kimilerine göre, “terörsüz Türkiye” demokratikleşmenin önünü açacak. Bunu rejimin siyaset ve medyadaki bazı figüranları da söylüyor. Gerçek hayattaki tüm gelişmeler tersini gösterse de bu tür

lafları edenlerin sayısı az değil. Bunlar arasında muhalif kanatta yer alan kimileri de var. Özellikle Kürt hareketi ile ona angaje olan çevrelerde böyle bir beklenti var. Kimileri ise vaat edildiği gibi ülkenin demokratikleşeceğini doğrudan söylemiyor ama “temenni” ediyor. Basit bir demokratik hakkı kullanmanın bile ancak mücadele ile mümkün olduğu, düzenin ana muhalefet partisi CHP’nin bile “yargı terörü” ile kuşatıldığı bir yerde, rejimden demokratik adımlar atmasını beklemek, en hafif deyimle bir illüzyondur.

Vurgulamak gerekiyor ki bu yaklaşım, demokratik hak ve özgürlüklerin kazanılması ile sınıf ve kitle mücadelesi arasındaki bağı yok sayıyor. Bu temel ilişki koparılmıca, dinci-faşist bir rejimin “vahiyle demokratikleşmesi” gibi tuhaf bir beklenti öne çıkıyor.

Zorba rejimlerin uluslararası durumdan dolayı geri adımlar attığı dönemler olmuştur. Verili koşullarda ise, uluslararası durum tam tersi yönde iletiyorlar. Emperyalist hegemonya savaşının kızıştığı günümüz koşullarında kapitalist devletler için ırkçı, faşist, cihatçı güçler revaçtadır. Bu süreçte soykırımcı Siyonist İsrail rejimi destekleniyor, Colani gibi vahşi bir cihatçı terörist Suriye’ye “devlet başkanı” yapılıyor. Demokratik adımlar atması beklenen Ankara’daki dinci-faşist rejim, bir yandan İsrail’le ticareti geliştirirken (son yayınlanan bilançolar, AKP-MHP rejiminin İsrail’le en çok ticaret yapan ülkeler arasında 5. sırada yer aldığını ortaya koydu) öte yandan Şam’daki cihatçı terör emirliğine hamilik yapıyor.

Kürt hareketinin ve devrimci güçlerin iktidar tarafından “terörist” diye yafta-

lanması, sahtekarlığa dayalı ideolojik bir söylemdir. Zira Türkiye’de terörün kaynağı devlettir. Devlet teröründen arınmış bir Türkiye için ise atılması gereken ilk adım işbaşındaki dinci-faşist rejimin yıkılmasıdır. Elbette bu kadarı sorunu ortadan kaldırmaz. Yanı sıra kapitalist devletin halka karşı kullandığı şiddet aygıtlarının dağıtılması, kontra örgütlenmelerin lağvedilmesi, “sivil” dinci-faşist çetelerin tasfiye edilmesi gibi adımların da atılması gerekiyor.

İşbaşındaki iktidar bu aygıtları günden güne tahkim ediyor. Başka türlü davranması da beklenemez. İşçilere, emekçilere, ezilenlere, ilerici-devrimci güçlere karşı kullanılan bu şiddet aygıtları, kurulu düzenin temel ayaklarını oluşturuyor. Saray rejimi gibi mafyatik yönetimlerde ise bu aygıtların kapladığı alan çok daha geniştir. Bunları geriletmek, alanlarını sınırlamak ya da dağıtıp hak ve özgürlükler alanını genişletmek, ancak devrimci bir sınıf ve kitle hareketinin yükseldiği koşullarda mümkün olabilir.

Geçmişte olduğu gibi bugün de kapitalist sistemin sınırları içine hapsolan hak ve özgürlükler mücadelesinin kısır kalması kaçınılmazdır. Zira kapitalist sistem var olduğu sürece, devletin şiddet ve terör aygıtlarından vazgeçmesi mümkün değil. Bu bağlamda hak ve özgürlükler mücadelesinin sistemi ortadan kaldıracak bir devrim hedefiyle sıkı sıkıya bağının kurulması kritik önemdedir. Unutulmamalıdır ki, halen var olan hak ve özgürlükler, tam da sistemi hedef alan devrimci mücadeleler sayesinde kazanılmıştır.

Türk sermaye devletinin sınır tanımaz riyakarlığı:

Filistin halkının kanı üzerinden İsrail ile ticaret

2024 yılında Türkiye, İsrail'e gerçekleştirdiği 2,86 milyar dolarlık ihracat ile bu ülkeye en çok mal satan beşinci ülke konumuna yükseldi. Birleşmiş Milletler Ticaret Veritabanı (UN Comtrade) ve El Cezire kaynaklı bu bilgi, uzun süredir Türkiye kamuoyunda gündemde olsa da saray rejimi bunu resmi olarak kabul etmiyordu. Oysa BM'nin raporuyla da bu gerçek belgelenmiş oldu.

İsrail'le ticarete Çin, ABD, Almanya ve İtalya'nın ardından gelen Türkiye, İsrail'in toplam ithalatında (91,5 milyar dolar) önemli bir paya sahip oldu. Bir yandan Gazze'de süregiden katliamlar karşısında "Filistinli kardeşlerimiz" söylemini öne çıkaran dinci-faşist iktidar, öte yandan soykırımcı siyonist rejimle ticareti sürdürmekle kalmıyor, bu ticaret hacmini giderek büyütüyor. Bu durum, Filistin halkının yaşadığı acının iç politikanın aracı haline getirildiğini, diğer bir ifadeyle utanmazca istismar edildiğini gösteriyor.

İsrail'in Gazze'ye dönük askeri saldırıları, yüz binlerce sivilin ölümüne ve yerinden edilmesine yol açarken, Türkiye limanlarından İsrail'e düzenli olarak yük gemileri sefer yapmaya devam etti, ediyor.

Gazeteci Metin Cihan'ın uluslararası denizcilik kayıtlarından derleyip paylaştığı belgeler, Türkiye'den İsrail'e taşınan yüklerin sürekliliğini ve hacmini göstermektedir. Bu seyrüseferlerde doğrudan askeri malzemelerin bulunup bulunmadığı tartışması bir yana, savaş uçaklarının yakıtı olan krozenden inşaat makinelerine kadar birçok kalemin İsrail'e taşınan mallar arasında yer aldığı biliniyor.

Resmi açıklamalarda, bu ticaretin "özel sektörün yürüttüğünü ve devlet politikalarıyla doğrudan bağlantılı olmadığı" iddia ediliyor. Ancak devletler arası ticaret, özellikle askeri ve stratejik ürünler söz konusu olduğunda, asla yalnızca özel şirketlerin inisiyatifinde olmuyor. Dolayısıyla bu ticaretin, Türkiye'nin onayı ve denetimi olmaksızın sürdürülmesi mümkün değildir. Yani İsrail'le ticaret, AKP-MHP rejiminin siyasi tercihidir.

SOYKIRIMA ORTAKLIK

ABD ve Avrupa Birliği ülkeleri, İsrail'e yönelik silah satışları ve diplomatik

korumalarıyla uzun süredir bu savaş suçlarının asli destekçileri konumunda. Gazze'deki barbarlığın boyutu, bazı emperyalist devletlerin İsrail'e verdiği desteği kesme noktasına getirdi. Oysa Türk devletinin bu süreçteki rolü, artık sadece "dolaylı" değil, doğrudan bir suç ortaklığı düzeyine gelmiştir. İhracat rakamları ve deniz taşımacılığına ilişkin belgeler, bu ilişkinin hacmini ve derinliğini açıkça göstermektedir.

Özellikle 7 Ekim 2023 Aksa Tufanı eylemini bahane eden İsrail'in Gazze'de soykırım yaptığı bir dönemde, Türkiye'nin ticari ilişkilerinde herhangi bir kesintiye gitmemesi dikkat çekicidir. İhracat hacminin bu dönemde artış göstermesi ise, resmi söylemlerin zıddı bir dış politika izlendiğini kanıtlamaktadır.

Sermaye devleti, Orta Doğu'daki birçok çatışmada olduğu gibi, Filistin meselesini de riyakâr bir söylemle iç politikada meşruiyet devşirme aracı olarak kullanmayı sürdürüyor. Ama saray rejimi aynı anda, Azerbaycan'dan İsrail'e petrol taşımaya devam ediyor. İsrail, halen kul-

landığı petrolün yüzde 40'ını Azerbaycan alıyor. Bu petrol Bakü-Ceyhan boru hattı üzerinden soykırımcı Netanyahu rejimine taşınıyor.

İktidarın "mazlumların yanında olma" iddiası, reel politik çıkarlar ve ticari ilişkiler karşısında geçerliliğini tamamen yitirmiştir.

AKP iktidarı, "One Minute" krizinden bu yana süren İsrail'le sözde "gergin" ilişkiler, pratikte kesintisiz ekonomik işbirliği ile sürdürülmektedir. Diplomatik krizler, iç kamuoyuna dönük kontrollü bir propaganda aracı olurken, arka planda devletler arası iş birliği sürmektedir.

Filistin halkının yaşadığı acı ve direnişin haklılığı, yalnızca söylemle savunulamaz. Dayanışma, ancak pratikte ve tutarlı bir politik tavırla mümkündür. Türkiye'nin İsrail'le olan ticareti, yalnızca ekonomik çıkarlarla da açıklanamaz; bu ticaret, aynı zamanda bir siyasal tercihin sonucudur.

Filistin ile "dayanışma" mesajları ve renlerin İsrail'e savaşta kullandığı malze-

meler tedarik etmesi, sadece siyasi bir tutarsızlık ve kaba riyakarlık değil, uluslararası hukuka ve insanlığa karşı işlenen suçlara ortak olma anlamı da taşımaktadır.

Türkiye'nin geliştirdiği bu ticari ilişkiler, doğrudan ya da dolaylı olarak halen İsrail savaş makinesini beslemektedir. Bu durumda Türkiye, dolaysız olarak Filistin halkının katliamındaki suç ortakları arasında yer almaktadır. 2024 ihracat rakamları, Türk devletinin Filistin halkına bomba yağdıran siyonist savaş aygıtına en az ABD, Çin, Almanya ve İtalya kadar katkı sunan bir aktör olduğunu belgelemesiyle kanıtlamaktadır.

Hovard Zinn'in dediği gibi "Zulüm sürdükçe tarafsızlık bir yalandır ya zalimin yanında olursun ya da mazlumun." Sermayenin iktidarlara "halk yararına" ticaret yapar, halklar ölür. Direniş bu çelişkiyi teşhir ettiğimiz yerde başlar.

Mart Direnişi'ne

Bir büyük sarsıntı yaratan Mart Direnişi bu türden hareketlerin doğasına uygun olarak beklenmedik bir zamanda, kendine özgü biçimler içinde ve hesapta olmayan bir vesileyle patlak verdi. Dinci-faşist iktidara karşı yıllardır birikmekte olan çok boyutlu öfke bu kez kendini düzen muhalefetine yönelik kapsamlı saldırı vesilesiyle açığa vurdu. Haziran Direnişi'nde bunun vesilesi Gezi Parkı olmuş ama daha baştan sorunun hiç de üç-beş ağaç meselesi olmadığı da açıklıkla görülmüştü. Yeni hareketlilikte de durum farklı olmadı. 15 milyonluk bir kentin belediyesine el konulmasını elbette kitleler sindiremezdi. Fakat sorunun bunun çok ötesinde ve üstünde olduğu, hareketliliğin toplam tablosu üzerinden aynı açıklıkla görülebilecek durumdaydı. Öylesine ki, CHP'nin kendisi bile bunu itiraf etmek, kendisinin de sonuçta harekete (sokağa!) sürüklenmek zorunda kaldığını dile getirmek zorunda kaldı.

Mart Direnişi'ni oluşturan kitle hareketi birbirinden farklı iki biçim içinde ortaya çıktı. İlk bir-iki günkü genel eylemliliğin ardından özellikle İstanbul'daki kitle hareketi tümüyle barışçı bir çizgiye oturdu ve organizasyon olarak hemen tamamen CHP'nin denetimi altında kaldı. Oysa genel hareketliliği ateşleyen gençlik eylemleri bir tür isyan havasında ve önemli ölçüde denetim dışı oldular. CHP'nin olduğu kadar sol hareketin de denetimi dışında.

Haziran Direnişi'nde dinci iktidarın toplumsal-siyasal alandaki baskılarına, özellikle de yaşam tarzına karşı öfke ve tepki ön planda idi. Mart Direnişi'nde ise, bunların yanı sıra, yıllardır uygulanan iktisadi-sosyal yıkım politikalarının ürünü sosyal öfkenin de belirgin bir rolü oldu. İşçilerin sınıf olarak üretim birimleri üzerinden eylem dalgasına katılmasını içermese de gerçek durum budur. Üstelik bu yalnızca işçiler, emekçiler ve emekliler payına değil, eylemde çok özel bir yeri olan geniş öğrenci gençlik kitleleri için de böyledir.

Gençliğin eylem içinde tuttuğu yer her iki eylem dalgasının ortak özelliği olsa da, Mart Direnişi'nde bu belirgin biçimde ön plandadır. Öğrenci gençlik, üstelik bizzat eğitim birimleri üzerinden eylem dalgasının ateşleyicisi olmakla

kalmadı, hareketlilik boyunca sürükleyicisi de oldu. Gelinek yerde eylem dalgası geri çekilmiş olsa da, öğrenci gençlik içindeki huzursuzluk sürmekte, yeniden hareketlenecek vesileler beklemektedir. Mart Direnişi'nin geri çekilmekte olduğu bir sırada tümüyle farklı bir vesile üzerinden hareketlenen liseli gençlik eylemleri de aynı birikimin ve dinamizmin bir parçası, uzantısı ve devamıdır. Bu yılın 1 Mayıs eylemlerine etkin katılım, gençlik içindeki mücadele birikimi ve eylem potansiyeline ayrıca tanıklık etti.

İKTİDARA POLİTİK VE MORAL DARBE

İstanbul Belediyesi üzerinden gündeme getirilen kapsamlı saldırı, dinci-faşist iktidar payına gerçekten cüretli bir adımın ifadesiydi. Toplum yeni bir düzeyde teslim almaya yönelik bir tür darbe girişimiydi. Başarıya ulaşması halinde, dinci-faşist rejimin yerleşmesi yönünden güçlü bir yeni adım atılmış olacaktı. En yıkıcı sonuçlarını da doğal olarak devrimci hareket ve toplumsal muhalefet üzerinden gösterecekti. Ama kitlelerin muazam boyutlarda sokağa akışıyla karşılaştı, dolayısıyla şimdilik ters tepti. Bu kez yanlış hesap yaptığını gören iktidar saldırıyı belli sınırlarda tutmak zorunda kaldı. Elbette bu dinci-faşist iktidarın olup biteni

sineye çekeceği ve bundan böyle sınırları zorlamayacağı anlamına da gelmemektedir. Tersine o halk hareketinin elde ettiği politik ve moral kazanımı zaman içinde boşa çıkarmanın kirli hesapları içindedir ve daha şimdiden bunun ilk işaretlerini vermiş bulunmaktadır. Halen aynı çerçevede sürmekte olan yeni dalga operasyonlar, kontrollü bir biçimde neyi nereye kadar yapabileceğine yönelik yoklama girişimleridir.

Fakat bundan böyle işi her zaman- kenden çok daha zordur. Zira politik ve moral olarak zayıflamış, kitle desteği zayıflamış, manevra alanları daralmıştır. Daha da önemlisi, giderek ağırlaşan iç ve dış sorunlar karşısında büyük ölçüde çaresiz bir durumdadır. Halen ön önemli avantajı içinde büyük sermaye çevrelerinin ve dışarda hemen tüm emperyalist dünyanın desteğini koruyor olmasıdır. Ama halk hareketi karşısında düştüğü durum, tüm bu güçlerin bu iktidar üzerine hesaplarına yeni bir gözle bakmalarını da birlikte getirecektir. Bizzat bu destekçiler tarafından iktidarın halk hareketiyle ortaya çıkan zayıflığını istismara yönelik girişimler ise yeni sorunlar üretecektir.

Bu nokta Mart Direnişi'nin gerçek etki ve sonuçlarını değerlendirmek yönünden önemlidir. Özellikle de, eylemde "CHP gölgesi" üzerinden yürütülen ve

böylece rejime daha baştan büyük bir politik ve moral darbe vurmuş olan Mart Direnişi'ni önemsizleştiren yüzeysel tartışmalar karşısında. Sorun temelde hiçbir biçimde yalnızca CHP ile ilgili değildir. Söz konusu olan toplumu tümünden teslim almaya, dinci faşizmi oturmaya yönelik bir büyük adımdı. Başarılı olması ölçüsünde son derece tehlikeliydi. Siyasal yaşam alanını daha da daraltmaya, büyük ölçüde zaten kağıt üzerinde kalan hak ve özgürlükleri hepten boğmaya yönelikti. Ayağa kalkan kitleler tam da bunun karşısında dikilmiş ve iktidarın hesaplarına önemli bir politik ve moral darbe vurmuş oldular.

Kuşkusuz saldırı henüz tümünden püs-kürtülmemiş, yalnızca belirli sınırlar içinde dizginlenmiştir. Olayların nasıl seyredeceği ve hangi sonuçlara varabileceği ise bir dizi etkenin bileşkesine bağlıdır. Şimdilik en önemli nokta, etkin bir çıkış yapan kitle hareketinin kırılgan değil fakat moral gücünü koruyarak geri çekilmiş olmasıdır. Bu yeni ve daha etkin çıkışlara uygun bir durumdur. Elbette sıkışmışlığı pervasızlığını besleyen dinci-faşist iktidarın gücü ve olanakları hiçbir biçimde küçümsenmemelidir. O halen tüm devlet gücüne ve bundan kaynaklanan büyük olanaklara sahiptir. Genel bir saldırıya girişmesi, provokasyonlardan da yararla-

len 1 Mayıs'a...

narak kitleleri terörize etmesi ve böylece bir dönem için de olsa sokaktan çekilmek zorunda bırakması pekâlâ mümkündür.

EMPERYALİST DÜNYA VE BÜYÜK BURJUVAZİ İKTİDARIN ARKASINDA

Mart Direnişi'nin önemli siyasal sonuçlarından biri de ABD ve Avrupa'dan Rusya'ya tüm emperyalist dünya ile büyük burjuvazinin iktidarın arkasında durduklarını yeniden teyit etmesi olmuştur. Sorun tümüyle anlaşılabilir olan kitle hareketine karşı tutumları değil fakat düzenin ana muhalefet partisine yönelik kaba bir saldırı karşısındaki tutumlarıdır. ABD ikiye bölünmüş de olsa ses çıkarmak bir yana, tam da saldırıyla aynı günlerde iktidarla gizli görüşmelerini açığa vurdu ve iktidarla çok iyi anlaşmıştı (harika işler çıkardığını!) dile getirdi. Sonraki bir evrede bizzat Trump'ın kendisi bunu daha vurgulu sözlerle yineledi. Bu tutum şaşırıcı değildir. Ortadoğu'da şu sıra kurmaya çalıştığı yeni düzene gerekli desteği almak kaydıyla, ABD emperyalizmi (gerçekte bizzat siyonist İsrail de) hesaplarını mevcut iktidar üzerine yapmaktadır. Bu hesaplar içinde Gazze konusundaki tutumun sürdürülmesinden İsrail'in güvenliğine, Suriye'deki yeni şekillenmeden İran'a yönelik kuşatmanın ağırlaştırılmasına (ve duruma göre askeri bir müdahaleye) kadar bir dizi önemli sorun var. Bugünün koşullarında bütün bu konularda Trump yönetimi için "birlikte çalışabileceği" ve kolayca anlaşabileceği en uygun muhatap dinci-faşist iktidardır.

Elbette ABD ve İsrail ikilisi, sürmekte olan rejim krizinin ve Mart Direnişi türünden halk hareketlerinin dinci-faşist iktidar için yarattığı sıkıntılardan da kendi yönlerinden en iyi biçimde yararlanmaya bakacaklardır. Gizli ve kirli pazarlıkların bir sonuca bağlanması onlar yönünden şimdi çok daha kolaylaşmıştır. Ne de olsa Tayyip Erdoğan iktidarının onların desteğine ihtiyacı bugün her zamankinden daha fazladır. Trump'ın anlamı son derece açık "Rahip Brunson"lu dostluk mesajlarına Tayyip Erdoğan'ın "dostum Trump"lı yanıtları bunun bir göstergesidir.

Aynı durum Avrupalı emperyalistler için de geçerlidir. Bunu 19 Mart saldırı-

sına karşı gösterilen son derece cılız ve olduğu kadarıyla da tümüyle göstermelik tepkiler üzerinden açıkça görebiliyoruz. Öylesine ki, CHP yönetiminin "kardeş parti" söylemiyle yinelediği tüm sitemlere rağmen, İngiliz İşçi Partisi hükümeti saldırılar ve halk hareketi karşısında suskunluğunu ısrarla korumuştur. Bu son derece manidar tutum bugünün koşullarında dinci-faşist iktidarın onlar için taşıdığı çok özel önemi göstermektedir.

Ekonomideki kriz, son olayların etkisiyle durumun daha da ağırlaşması, halen iktidarın en zayıf yanlarından biridir. Şimşek programı alt üst olmuş, bugüne kadarki "tedbirler" son gelişmelerle boşa çıkmıştır. Buna ilişkin rakamları milyonların önünde artık düzen muhalefeti açıkça dile getiriyor. Batılı emperyalistler, iktidarın buradan gelen belirgin zayıflığından da en iyi biçimde yararlanacaklardır. Gerekli politik-askeri tavizleri almak kaydıyla (buna İran savaşına katılım değilse bile örtülü tam destek de dahil), dinci-faşist iktidarı bir parça olsun rahatlatacak tutumlar benimseyeceklerdir. Bu da bir al gülüm-ver gülüm kirli pazarlığı olacaktır. Putin Rusya'sının bu iktidardan neler beklediği ve onu neden özel bir ısrarla desteklediğinin ise sözünü bile etmiyoruz.

Yeni durumdan yararlanma hesapları içinde olan kesimleri olsa da sermaye

sınıfı halen de bir bütün olarak iktidarın arkasındadır ya da öyle görünmek zorundadır. Bir süre önce "demokrasi" üzerine sözde çıkışları anında dava konusu edilen TÜSİAD, 19 Mart saldırısı ve meşru halk hareketi üzerine ikiye bölünmüş de olsa tek kelime etmemiştir. Bu tutum büyük burjuvazinin mevcut iktidarla ilişkilerin gerçek mahiyetini ortaya koymaktadır. Öte yandan Mehmet Şimşek'çe uygulanan fiili IMF programının başarısı onlar için hayati önemdedir. Mevcut iktidarın bir halk hareketiyle devrilmesi durumunda, ayağa kalkmış ve iktidar devirmiş kitlelere yeni bir Şimşek programını kabul ettirmek kısa vadede kolay değildir. Bu nedenle onlar, daha doğrusu onların belirli kesimleri, mevcut iktidar konusunda bazı sıkıntılar yaşıyor olsalar da, onun bugün ve bu biçimde devrilmesini hiçbir biçimde istemezler. Suskunluklarının, dolayısıyla iktidara verdikleri desteği sürdürmelerinin temel önemde bir nedeni budur.

MART DİRENİŞİ VE İŞÇİ SINIFI HAREKETİ

Mart Direnişi'nin en göze batan zayıflığı, tıpkı 2013'teki Haziran Direnişi'nde olduğu gibi, işçi sınıfından gözle görülebilir iz taşınamamasıdır. Elbette birey olarak işçilerin ve yarı-proleter emekçilerin

bu eylemlerde belirli bir yeri oldu. Ama sınıf konumu ve kimliğini, daha somut olarak da üretim birimleri üzerinden işçilerin etkin varlığını hissettiren hiçbir açık belirtiye rastlanmadı eylem süreci boyunca. DİSK'in yarım günlük iş bırakma çağrısı da tam bir başarısızlık örneği olarak kaldı. Toplamında Mart Direnişi işçi sınıfı hareketinin halihazırdaki zayıflığına yeni bir gösterge oldu. 2025 1 Mayıs'ı tablosu kendi yönünden bunu tamamladı. Eylemlere işçilerin katılımı sınırlıydı ve Mart Direnişi'nin yarattığı politik atmosfere rağmen istem ve şiarlar gündelik sorunların ötesine geçmiyordu. İşçi sınıfı hareketine ilişkin bu tabloyu tamamlayan bir başka önemli olgu daha var. Mart Direnişi boyunca büyük kentlerin işçi ya da yoksul semlerinde de sözü edilebilir herhangi bir yerel hareketlilik yaşanmadı. Bu açık olgulardan çıkan sonuç, Mart Direnişi'nin Haziran Direnişi'nde olduğu gibi ilerici ara katmanların damgasını taşıyor olmasıdır. İşçi sınıfımızın siyasal gelişmelere duyarsızlığı sürmekte, daha da giderek derinleşiyor gibi görünmektedir. AKP döneminin sermaye payına en büyük başarısı ve işçi hareketi payına en büyük tahribatıdır bu tablo.

Sınıfa yönelik siyasal çalışma bakımından bu sonuç son derece önemlidir. Salt üç gün sonra boşa çıkacak olan ücret artışları ve de bu ücret artışlarına endeksli sendikalaşma eğilimi, yıllardır sınıf içindeki sürekli bir hareketliliğin ana nedenidir. Ama bunun hareketi bir adım ileriye taşıyamadığı da ortadadır. Sınıf hareketi içinde, özellikle de işçilere yönelik gündelik seslenmelerde, bu zaafların üstüne etkili bir biçimde gidilmelidir. İşçilerin bu haliyle herhangi bir bilinç, örgütlenme ve toplumsal duyarlılıktan yoksun köle bir sınıfı oluşturdukları gerçeği, açıklıkla ve sürekli bir biçimde vurgulanmalıdır.

Sosyal bileşim açısından hareketin en zayıf noktası işçi sınıfıydıysa eğer, süreç boyunca bu halkaya yüklenmek en öncelikli görev sayılmalıydı. Bu konuda genel planda iyi bir sınav verilemedi. Başlangıç evresindeki bir-iki olumlu örnek dışında işçilere bu doğrultuda sözü edilebilir bir çağrı bile yöneltilmedi. Oysa bir anda tüm toplumun gündemi haline gelen eylem dalgası işçilere yönelik etkili bir

politik ajitasyonun son derece uygun bir vesilesiydi. Bu vesileyle "Genel grev, genel direniş!" şiarının gündeme getirilmesi doğru ve yerinde bir tutumdur. Fakat sınıf hareketinin verili tablosu karşısında, '90'lı yılların bu önemli şiarının, bugünkü işçi hareketi gerçeği gözetildiğinde, en iyi durumda ancak bir ajitasyon sloganı olabileceği de unutulmamalıdır. Bunu gözden kaçırmamak kaydıyla bu şiar bundan böyle güncel politik çalışmada daha çok kullanılmalıdır.

2023 sonbaharında toplanan TKİP VII. Kongresi'nin işçi hareketinin durumuna ve ona müdahalenin öncelikli yönlerine ilişkin değerlendirmeleri Mart Direnişi'nin sunduğu veriler ışığında bir yandan doğrulanmış, öte yandan daha yakıcı ve güncel bir önem ve anlam kazanmıştır. Mart Direnişi'nden işçi hareketi payına çıkarılabilecek sonuçların ve saptanabilecek görevlerin son derece özlü bir ifadesi olduğu için, bu değerlendirmenin bazı pasajlarını sunuyoruz:

"- Yıllardır göze batar ölçüde ortada olan açık bir olguyla yüz yüzeyiz: Toplumun geneline sınıfsal konumlar üzerinden baktığımızda, ülkenin dört bir yanında birleşme, örgütlenme ve mücadele yolunu ısrarla arayıp zorlayanların hemen yalnızca işçiler olduğunu görüyoruz. Bu bir yandan mahkum edildikleri çok ağır çalışma ve yaşam koşullarına işçilerin anlaşılabilir tepkisine, ama öte yandan da bu türden bir eğilimi, ısrarı ve soluğu besleyebilen çok kendine özgü bir sınıfsal konuma işaret etmektedir.

"- İşçilerin halen gösterdiği direncin belli sınırları aşmadığı, daha çok çalışma ve yaşam koşullarında çok sınırlı iyileştirmeleri hedef aldığı, bunda bile esasa ilişkin bir başarı elde edemediği ise bugünkü sınıf hareketi gerçeğinin öteki yüzünü oluşturmaktadır. Bu şekilde hareket çok uzun yıllardır kısır bir döngü içinde kendini yineleyip durmaktadır. Bundan kurtulmanın zorunlu koşulu, işçilerin politik sorunlara yönelmesi, işçi hareketinin politik istemlere dayalı bir mücadele alanına sıçrayabilmesidir. Kendi sorunları üzerinden olduğu kadar toplumun yakıcı sorunları üzerinden de. Bu, partimizin sınıf çalışması alanında çok özel bir biçimde yoğunlaşacağı öncelikli soruna da işaret etmektedir. Gerek sorun gerekse bu yaklaşım gerçeğe herhangi bir yenilik taşımamaktadır. Fakat uygulaması ve başarısı her zamankinden çok daha yakıcı, çözücü ve acil bir hal almıştır. TKİP VII. Kongresi bunun altını kalınca çizmektedir.

"- Dinci-faşist rejimin yarattığı boğucu politik atmosfer, temel hak ve özgürlükler uğruna mücadeleye çok özel bir önem kazandırmıştır. Gerçekte bu alandaki sorunlar, işçi hareketinin ken-

dine özgü ihtiyaçları yönünden de yakıcı bir hal almıştır. Örgütlenilebilmek ve direnebilmek, sendikalaşabilmek ve grev hakkını etkin biçimde kullanabilmek için bile işçiler, bu mücadele alanına geçmek, temel siyasal özgürlükler uğruna mücadele etmek zorundadırlar. Aynı şekilde parti de içinden geçmekte olduğumuz dönemin özgün koşullarını göz önünde bulundurarak, sınıf hareketine politik müdahalesinde temel hak ve özgürlükler uğruna mücadeleyi özel bir biçimde öne çıkarmak durumundadır." (Devrimi ve devrimci birikimimizi savunuyoruz! / TKİP VII. Kongresi Belgeleri, Eksen Yayıncılık, s.48-49)

KÜRT HAREKETİ: "YENİ SÜREÇ", ESKİ TUZAK!

Mart Direnişi "yeni sürece" ilişkin imralı çağrısının hemen üstüne geldi. Çağrının Kürt hareketi tarafından öne çıkarılan mesajı "demokratik toplum" hedefiydi. Dinci-faşist iktidarın 19 Mart saldırı ise, Türkiye'nin hiç de demokrasiye değil, tam tersine, seçme-seçilme hakkının bile anlamını yitirmekte olduğu tümüyle başka bir yöne ve hedefe götürülmek istendiğini ortaya koyuyordu. Üstelik en sıradan bir insanın anlayacağı bir açıklık ve kabalıkla. Tablo Kürt halk kitleleri için olduğu kadar Kürt hareketi için de son derece uyarıcıydı. Nitekim DEM Parti yöneticileri ilk günlerde yeni saldırı dalgasına karşı açık bir tutum aldılar, saldırıyı mahkûm ettiler ve saldırıya

hedef olanlarla dayanışma içine girdiler. Görünürde bu dinci-faşist iktidarın he-saplarının bu yönden de önemli bir darbe alması demekti. Zira DEM üzerinden Kürt hareketini düzen muhalefetinden koparmak, "yeni süreç" kapsamında iktidarın en önemli hesabıydı. Fakat ilk günlerin bu olumlu görüntüsü hızla geride kaldı. DEM'de temsil edilen Kürt hareketi düzen muhalefetine dolgu malzemesi olmamak adına kitle hareketinden özenle uzak durdu. İktidara karşı söylemini belirligin biçimde yumuşattı ve eylemlere de örgütlü ve etkin bir katılım göstermedi. Üstelik bu, dinci-faşist iktidarın 19 Mart saldırısıyla bizzat DEM'in "kent uzlaşısı" politikasını ve sonuçlarını hedef almasına rağmen böyle oldu.

Bu tablo Kürt hareketinin Haziran Direnişi dönemindeki aynı temel önemde hatayı neredeyse olduğu gibi yinelediğini gösteriyor. 2013 Haziran'ındaki gerekçe "çözüm süreci"nin yara almamasıydı. Açıkça dile getirilmese de 2025 Martı'nda da gerekçe özünde aynıdır; bu kez söz konusu olan, "yeni süreç"i yara almamasıdır. Üstelik bizzat iktidar 19 Mart saldırısıyla bu yarayı derinden zaten açmış bulunduğu halde. Haziran Direnişi'nde Türkiye tarihinin en geniş katılımlı ve sarsıcı toplumsal patlamalarından biriyle araya mesafe konulmuştu. Mart Direnişi'nde görünürde düzen muhalefetiyle, gerçekte ise bir kez daha son on yılın en önemli ve etkili toplumsal patlamasıyla araya mesafe konulmuş oluyor. Mart Di-

renişi'ni izleyen 2025 1 Mayıs'ına belirgin zayıf katılımlar, "süreç" kaygısıyla araya mesafe konulmanın gerçekte Türkiye'nin toplumsal muhalefeti olduğu konusunda bir kuşku bırakmıyor.

Aldatıcı ve sonuçsuz "süreç"lere bağlanan kısa süreli temelsiz umutların ürünü bu tutarsız tutumlar hakkında söylebileceklerin esasını Haziran Direnişi vesilesiyle söylemiş bulunuyoruz (ilgili bölümü bu değerlendirmeye ek olarak ayrıca sunuyoruz). Orada sorunun en temel, en önemli, sonuçları bakımından yakıcı yönüne ilişkin olarak söylenen şuydu:

"... Oysa Haziran Direnişi Kürt sorununun gerçek çözüm yolunun nereden geçtiğini pratikte göstermiş oldu. Birleşik mücadele içerisinde birbirini anmanın, birbirinin kimliğine ve istemlerine saygı duymanın, birbirini desteklemenin, gide-rek de bir birleşik mücadele örmenin, bu mücadele içinde birleşip kaynaşmanın ne demek olduğunu mücadele pratiği içinde ortaya koydu. Direnen kitlelerin bir kesimi ilk kez olarak Kürdistan'daki direnişe bu denli açık ve eylemli biçimde sahip çıktılar. Kürdistan'daki mücadele ile kendi mücadeleleri arasında politik ve duygusal bağlar kurdular. Binlerce kişi anında "Diren Lice, Kadıköy seninle!" sloganlarıyla yürüdü. Ve Kadıköy dediğiniz, direnişin İstanbul'daki merkez üslerinden biriydi.

"Özetle Haziran Direnişi mevcut Kürt politikasının açmazı kadar Kürt sorunu-

nun uzun vadede soluklu çözümünün yolunu da gösterdi. Ancak birleşik bir mücadele pratiği içinde her türden önyargının yıkılıp aşılabileceğini, gerçek bir birleşme ve kaynaşmanın ancak bu yolla gerçekleşebileceğini, böylece de sorunun sağlıklı ve kalıcı çözümünün yolunun açılabilceğini gösterdi...”

Aynı kapsamda şunu da bu vesileyle eklemiş olalım: Son kırk yıllık çatışma ortamında körüklenen şovenizme ve genel gericilik atmosferine rağmen bugünün Türkiye’sinde Kürt halkının özgürlük ve eşitlik talebine şu veya bu düzeyde olumlu bir gözle bakan önemli bir ilericici, demokrat ya da devrimci kitle var. Türk ya da çeşitli azınlık milliyetlerden bu kitlenin olumlu yaklaşımının gerisinde basitçe hümanist duygular değil fakat Türkiye’nin son altmış yıldaki ilerici-devrimci sosyal mücadelelerinin yarattığı birikim var. ‘60’lı yılların sosyal uyanışının, ‘70’li yılların devrimci yükselişinin, ‘90’lı yılların sosyal mücadelelerinin yarattığı bu birikim, bugünün Türkiye’sindeki gericici-şovenist ağırlığı dengeleyen temel önemde bir etkidir. Buna halen Kürt hareketinin adeta uzantısı gibi hareket eden siyasal parti ve gruplar, onların etkilediği halk kesimleri de dahil. Bundan çıkan temel önemde sonuç, Haziran ya da Mart direnişleri türünden büyük sosyal hareketlenmelere mesafeli duruşlar sergileyerek, Kürt hareketinin her şeyden önce ve çok da kendi özgürlük ve eşitlik mücadelesine zarar verdiğidir.

Sol hareket ve Mart Direnişi

Son yıllarda belirgin biçimde zayıflamış bulunan sol hareketin Haziran Direnişi’nden farklı olarak Mart Direnişi’ne müdahalesi son derece cılız kaldı. Genel hareketliliği sürükleyen gençlik alanında elbette belli çabalar ortaya konuldu. Fakat hareketin genel düzeyiyle karşılaştırıldığında bunlar oldukça sınırlı oldu. Nitekim bunun sol grupların 1 Mayıs eylemlerine katılımına sözü edilebilir bir katkısı olmadı. Mart Direnişi’nin etkisiyle 1 Mayıs’a katılan öğrenci grupları bunu daha çok kendi okul inisiyatifleri ya da bağımsız gençlik kortejleri üzerinden yaptılar.

Mart Direnişi sözkonusu olduğunda, sol parti ve grupların eylemlere katılımı ve müdahalesinden çok, uzayan bir durgunluk döneminin üzerine gelen son derece önemli bir kitlesel patlamaya yaklaşımına değinmek amaca daha uygun olabilir.

Bazıları, üstelik eylem dalgasının daha başında, “CHP gölgesi”ni öne sürerek olup bitene adeta burun kıvırbildiler. İş kitlesel bir patlamaya “İmamoglu’ndan da vesile olmuştuk” demeye vardırırlar bile oldu. Sanki Haziran Direnişi’ni ateşleyen “üç-beş ağaç” çok daha

anamlı bir vesileymişçesine. Bu pek keskin gerekçe, gerçekte kitlesel patlamaların doğasına yabancılığın bir göstergesi, dolayısıyla sağcı bir özün örtüsüdür. 19 Mayıs saldırısı dosdoğru CHP’yi, dahası onun İstanbul Belediyesini ve başkanını hedef aldığına göre, “İmamoglu vesilesi”nin burada son derece anlaşılabilir bir mantığı var. Oysa tarihte derin izler bırakan bazı devrimci patlamaların çok daha sıradan (örneğin “kurtlu kuru fasulye” gibi) “vesile”leri olduğunu biliyoruz.

Son yirmi yılın baskı, terör, katliam, sonu gelmeyen operasyonlar, geniş çaplı tutuklamalar, uzun yılları bulan hapislerle belirlenen siyasal atmosferinde bir gün olsun herhangi bir sıkıntı, sınırlama ya da yasaklamayla karşılaşmamış en ayrıcalıklı (dokunulmaz!) sol partisi de ciddi ciddi aynı “CHP gölgesi” üzerinden keskinlik tasladı. Oysa siyasal etki ve sonuçları bakımından son derece önemli bir kitlesel patlamaya başlangıçta bu gerekçeyle mesafeli duranlar, son Cumhurbaşkanı seçimlerinde aynı CHP’yi desteklemişlerdi.

Bu sahte keskinliğin gerisinde gerçekte iki ana neden var. İlki kitlesel patlamalara, bunun ürünü eylem dalgalarına ve gereklerine yapısal yabancılıktır. Onların ki izinli eylemlerin, düzenli kortejlerin, iyi organize edilmiş ısıtılı salon toplantılarının partisidir. Gerçek bir kitle hareketi patlaması olan Haziran Direnişi’nin bu yapıda büyük bir bunalıma ve bölünmeye yol açması elbette rastlantı değildi.

İkinci ana nedense, üzerine tüm hesapların yapıldığı o aynı siyasal-kültürel alanda CHP’nin ana rakip ve dolayısıyla engel olarak görülmesidir. Bu alan bugünün Türkiye’sinde hayli önemli bir kesimi oluşturan Kemalist eğilimli cumhuriyetçi kitledir. Sözkonusu olan yalnızca taban kapmak değil, aynı zamanda mevcut tabanı kaptırmamak kaygısıdır. Dolayısıyla “CHP gölgesi” konusundaki keskinlik, gerçekte bir siyasal-kültürel doku yakınlığının ürünüdür ve onu gizlemeyi amaçlamaktadır. Haziran Direnişi’ni izleyen dönemde, “aşağı yukarı Gezi kitlesinin oluşturduğu” kitle alanının CHP’ye kaptırılmamasının önemli bir hedef olarak formüle edilmesi de bu çerçevede rastlantı değildi.

Solda CHP gölgesi üzerine keskinlik taslayıp tarihsel olarak solu bir dönem kötürümleştiren gerçek “gölge”yi, Kema-lizmin o felç edici gölgesini yeniden sola taşımayı temel misyon edinmiş bu aynı çevrenin, Mart Direnişi sürecini Mustafa Kemal ve “kurtuluş savaşı kahramanları önünde diz çökmek” seremonisiyle tamamlaması utanç vericidir fakat yeterince açıklayıcıdır. Bunlar bu ülkede ‘60’lı yılların modern sol sosyal uyanışına ve ‘70’li yılların büyük devrimci dalgasına,

onun geride bıraktığı tarihi devrimci birikime rağmen yapılabilmektedir.

CHP ile tek yanlı olarak yaşanan bu aldatıcı gerilimin gerçek siyasal anlamına ışık tutan bir olayı anmadan geçemeyiz. 19 Mart’ta patlak veren kitle hareketini başından itibaren her yolla karalayan ve itibarsızlaştırmaya çalışan dinci-faşist iktidar yamağı Perinçekçi parti, tam da bu çabaya paralel olarak bu çevreyi ortaya koyduğu tutumdan dolayı hararetle selamladı ve birlikte hareket etmeye çağırdı. Boşuna değil, kan kanı çekermiş!

Halk hareketi dalgası sonuçta önemli ölçüde CHP’nin biçimsel denetiminde kalmış olsa da gerçekte ona rağmen patlak vermiştir. Dahası denebilir ki hiç değilse etkili olduğu o başlangıç evresinde onu ardından sürüklemiştir de. CHP halkı sokağa çekmemiştir, tersine halk kitleleri sokağa akarak CHP’yi de sokağa sahip çıkmak zorunda bırakmıştır. Doğal olarak bu CHP için, halk hareketini denetim altında tutabilmenin ve onu kendi sefil siyasal hesaplarına kanalize edebilmenin en etkili yoluydu.

Bu durum hareketin aynı zamanda en zayıf ve kırılğan yanıydı. Ana muhalefet partisinin sokağı sahiplenmek zorunda kalması, kitlelerin bir kesimi için belirli bir korunma şemsiyesi, bir tür meşruiyet zemini sağlamıştır. Bunun yokluğu harekette katılımı önemli ölçüde zayıflatılabildi, ki bugünün Türkiye’sinde bunu anlamakta bir güçlük yoktur. Fakat öte yandan CHP’nin sokağı ortada bırakması da çok kolay değildi. Zira iktidarın kapsamlı saldırıları karşısında kendisi için başkaca bir korunma alanı ya da çıkış yolu yoktu. İfade uygunsa kendisi de sokağa fazlası ile mahkûm ve mecbur durumdaydı.

Kitleler sokağa akarak gösterdikleri tepkiyle, dinci-faşist iktidarın kurmaya çalıştığı yeni düzeni kolay kolay kabul etmeyeceklerini ortaya koydular. Bu hiçbir biçimde Türkiye’nin son 60 yıllık devrimci birikiminden ayrı bir sonuç değildir. Eylemlerde öne çıkan, dahası eylemlere damgasını vuran belirli şiarlardan CHP kürsülerinden okunan şiirlere, kullanılan müziklere, başvuru söylemlere kadar bu böyle.

Bu gerçeğe elbette iki türlü bakılabilir. Bir yandan CHP’nin elinde bütün bunların içinin boşaltıldığı, onun bu şiar ve söylemleri kendi sefil siyasal hesaplarına alet ettiği söylenebilir, ki sorunun bir yanı elbette budur. Fakat öte yandan devrimci hareketin bu denli zayıfladığı, gerilediği, etkisiz kaldığı bir dönemde bile, onun son altmış yıllık birikimden kaynaklanan politik-kültürel etkisinin kendisine beklenmedik bir alan açtığı, bazı şiar ve söylemlerinin geniş kitlelerce

kabul görerek yeniden meşrulaştığı, bunsa bundan sonraki mücadeleler için önemli imkanlar olarak değerlendirilebileceği de düşünülebilir, ki bu da sorunu öteki bir yanıdır.

Bu bir birikimin istismarı da olabilir, ama öte yandan devrimci bir yeni çıkışın imkanına da dönüşebilir/dönüştürülebilir. Sonucun ne olacağını, taraflar ve mücadele belirleyecektir haliyle. Devrimciler soruna buradan bakmak, bunun gerektirdiği bir inisiyatif ve ustalıklı hareket etmekle yükümlü idiler. Dibe vurmuş bir devrimci hareket, genel olarak sosyalist olmak iddiasındaki sol hareket, kendi birikiminin bu imkanlarından pekâlâ etkili bir biçimde yararlanabilir.

Öte yandan, CHP gibi bir düzen partisinin bu birikimden yararlanmak istemesi, basitçe içini boşaltma hesabından gelmiyordu. Mücadeleye atılmış kitleleri heyecanlandırıp tatmin edebilecek daha etkili şiar ve söylemler bulup kullanamamanın çaresizliğidir bu aynı zamanda. Bu olayın kanıtladığı gerçeğin bilincinde olmak çok önemlidir. Tüm çabalara rağmen ‘60’lı, ‘70’li yılların politik, kültürel ve moral etkisi sökülüp atılamamış, bu topraklarda devrimci-ilerici birikim yok edilememiştir. Son patlamada öne çıkan şiarlar bile kendi başına çok şey anlatmaktadır: Faşizme karşı omuz omuza! Direne direne kazanacağız! Haramilerin saltanatını yıkacağız! Kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber ya hiçbirimiz! Devrimci birikimimizin ürünü bu şiarlar yüzbinlerce insanın katıldığı eylemlerde atılmış, milyonlarca insan tarafından televizyonlar ve sosyal medya üzerinden izlenmiştir.

TKİP VII. Kongresi’nin “Devrimi ve devrimci birikimimizi savunuyoruz!” parolası Mart Direnişi’nin bu türden verileri karşısında daha bir önem ve anlam kazanmıştır. Mart Direnişi üzerinden oluşan bu etkinin 1 Mayıs gösterilerine taşınmamış olması, hâlihazırdaki sol hareket gerçeğinin bir yansımasıdır. Fakat soruna kısa dönemli etki ve sonuçlar üzerinden de bakılamaz. Sonuçta bu ülkenin geçmişte uğruna çok büyük emekler harcanan ve çok ağır bedeller ödenen bir devrimci birikimi vardır. Düzen muhalefetine bile zor anlarında istismarından geri durmadığı bu birikim, bizi Türkiye’nin devrimci geleceğine taşıyacak olan gerçek bir politik ve moral kaynaktır.

**TKİP MERKEZİ YAYIN ORGANI EKİM’İN 336. SAYI
WWW.TKİP.ORG ‘DAN ALINMIŞTIR...**

İsrail Gazze’de soykırım savaşını şiddetlendiriyor

Dinci-faşist İsrail rejimi, cihatçı terör örgütlerinin Suriye’yi işgal etmesinden sonra saldırılarına devam ediyor. Eski Suriye yönetimine bağlı ordunun tüm askeri varlığını ortadan kaldırdı. Golan tepelerinin tümünü ve güney Suriye topraklarını işgal eden İsrail, başkent Şam’ın 16 kilometre yakınında askeri yığınak yaptı. Tüm Suriye hava sahası işgalci İsrail ordusunun cirit attığı bir saha haline getirildi.

Suriye’yi cihatçı terör örgütlerine teslim eden emperyalistler, Ankara’da ki saray rejimi, Körfez şeyhleri “üçlü şer cephesi”, soykırım çetesinin şefi Netanyahu’ya rüyasında bile görmeyeceği bir armağan bahsetti. Buradan aldığı güçle sınırsız derecede saldırganlaşan Netanyahu hem Lübnan Hizbullah’ı hem Hamas’la imzaladığı ateşkes anlaşmalarını yok sayan bir politika izlemeye başladı. ABD medyasının, “Trump, Gazze’den bir milyon kişiyi Libya’ya sürgün etmek için hazırlık yapıyor” haberini verdiği günlerde, işgalci İsrail ordusu Gazze’deki kara saldırılarını arttırdı. Han Yunus, Refah ve Gazze şehrinin kuzeyinde saldırı başlatan İsrail, her gün yüzlerce Filistinli katlediyor. Her zamanki gibi yine hayatını kaybedenlerin büyük çoğunluğunu çocuk ve kadınlar oluşturuyor. Soykırımcı Netanyahu iç politikada sıkıştıkça Gazze’deki barbarca saldırılarını arttırıyor. Yakıp yıkarak, daha çok katlederek “rüştünü ispatlıyor.”

Gazze’de soykırım sadece silahla, bombayla yapılmıyor. Aç, susuz, ilaçsız, en temel insani ihtiyaçlardan yoksun bırakarak da tamamlanıyor. Mısır’da bekletilen yardım malzemeleri yüklü binlerce tırın Gazze’ye girişini engelleyen İsrail, Filistinlileri hem öldürmeyi hem iradelerini kırıp sürgün dayatmasını kabul ettirmeyi hedefliyor. Trump’ın Gazze’yi Filistinlilerden arındırıp “lüks oteller cenneti” haline getirmek istediğini ilan etmesi, Netanyahu’nun azgınlığını doruğa çıkarttı.

İsrail saldırganlığının zıvanada çıktığı günlerde, güya Katar’la Mısır’ın arabuluculuğuyla ateşkes görüşmeleri yapılıyor. Katar’ın başkenti Doha’da Hamas heyeti ile Netanyahu rejiminin temsilcileri arasında görüşmelerin devam ettiği söylenirken, İsrail savaş makinesi Gazze’de

ölüm kismaya devam ediyor.

Doha’daki görüşmeler başlamadan önce Hamas’la ABD arasında da görüşmeler yapılmış, ABD pasaportu taşıyan İsraili bir esir asker serbest bırakılmıştı. Ancak taraflar arasındaki görüşmelerde anlaşmaya varıldığı yönündeki spekülasyonların doğru olmadığı anlaşılıyor. Zira böyle olsaydı, Trump Tel Aviv’deki soykırımcı çeteyi durdururdu. Oysa Trump halen devam eden soykırımın dolaysız tarafıdır. Bir milyon kişiyi Libya’ya sürme planı hazırlamak, Trump’ın da en az Netanyahu kadar gözü dönmüş bir cellat olduğunu kanıtlamaktadır.

İsrail rejimi, bilinen anlamda bir devlet değil, ölümlle beslenen bir terör ve şiddet aygıtıdır. Her zaman kanla, yıkımla, işgalle beslenen, başka türlü var olamayan bir aygıt. “İsrail devleti” ilan edilmeden yıllar önce Siyonistler Irgun, Hagana, Stern gibi terör örgütleri kurarak katliam ve toprak işgaline başlamıştı. Siyonist “devleti” kuran da esas olarak bu örgütlerdir. Yani İsrail’i kuran terörist

zihniyet halen işbaşındadır ve hiç olmadığı kadar vahşileşmiştir. Emperyalist/kapitalist dünya sisteminin onlara Gazze’de soykırım yapma icazeti vermesi, vahşileşmenin genel bir hal aldığına işaret ediyor. Zira kendisi vahşi olmayan bir sistemin bir soykırıma yeşil ışık yakması, hatta failerle suç ortaklığına girişmesi mümkün değil. Netanyahu şahsında temsil edilen vahşi sistemin önündeki tek engel, halen Filistin halkının inatçı direnişidir. Yakıp yıkmak, soykırım, aç-susuz bırakmak direniş iradesini kırmaya yetmedi. Bu durum Netanyahu rejimini açmaza alıyor. Açmaz ise onları kudurtuyor ve bu, sivil halkın üzerine daha histerik bir şekilde bomba yağdırmalarıyla sonuçlanıyor.

Yazık ki bu tıkanma kısır döngüye dönüşmüş ve Gazze başta olmak üzere bölge halklarını ağır bir yıkımla karşı karşıya bırakmıştır. Emperyalist/ siyonist güçlerle bölgedeki suç ortakları, planlarını güvence altına alabilmek için halkların direniş iradesini kırmaya odaklanmışlar. Bu politikanın yarattığı yıkımlarla ise hiç ilgilenmiyor. Nitekim Gazze ve Güney

Lübnan’dan sonra Suriye’de bu vahşi girdabını ortasına atılmıştır. Dik duran Yemen ise halen emperyalist/ siyonist güçlerin saldırı ve tehditlerine maruz kalmaktadır.

Direniş iradesi Filistin, Lübnan ve Yemen’de halen ayakta. Ancak bu direniş güçleri emperyalist/siyonist planları parçalayabilecek bir güce ulaşabilmiş değiller. Son süreçte ise ciddi bir güç kaybına uğradılar. Bu direnişler çok değerli ama halkları özgürleştirebilecek durumda değil. Bölge halklarının önünde tek bir çıkar yol var: Dayatılan etnik, dinsel, mezhepsel parçalanmışlığı aşan birleşik bir direniş hattı oluşturmak. Tüm ilerici-devrimci güçler ile halkların birleşik direnişinin örgütlenmesinin başarılması hayati bir önem taşıyor. Zira bunu başarmak kolay olmasa da halkların bölgeye musallat olan cellat takımından kurtulup rahat bir nefes alabilmesi ancak birleşik direnişle mümkün olacaktır.

Trump cihatçı terörün arkasında

E. Bahri

ABD Başkanı Donald Trump Suudi Arabistan, Katar ve Birleşik Arap Emirlikleri'ni(BAE) ziyaret etti. Petro-dolar zenginini bu orta çağ artığı rejimlerin kral ve emirleri, Trump'ı memnun eden anlaşmalara imza attı. Yüz milyarlarca dolarlık ihaleleri çantasına yerleştiren Trump, bu rejimlerin Gazze'de soykırım yapan İsrail'le işbirliğini daha da pekiştirmelerini de istedi. Kral ve emir takımı Trump'ı bu konuda da memnun etmekten geri durmadı.

BAE ve Katar, İsrail'le ilişkilerin "normalleştirilmesini" öngören Abraham Anlaşmalarına dahil olmuştu. Bu iki rejim, Gazze'de devam eden soykırıma karşı kayda değer bir tutum sergilemiyor. Katar'da bazı Hamas yetkililerinin yaşıyor olması da bu gerçeği değiştirmiyor. Nitekim Katar'ın soykırımcı Netanyahu'nun seçim kampanyasını finanse ettiği kısa süre önce İsrail medyası tarafından açığa çıkartılmıştı. Suudi Arabistan ise, Siyonist rejimle çeşitli düzeylerde işbirliği yapmasına rağmen henüz Abraham anlaşmalarına imza atmadı. Veliaht prens Muhammed Bin Selman bu konuda adım atmaya hazır olsa da uygun şartların oluşmasını bekliyor. Trump ise bu kadarına "anlayış" gösteriyor.

BİN SELMAN-ERDOĞAN İKİLİSİ SOYKIRIMCI COLANİ İÇİN DEVREDE

Suriye'deki cihatçı terör rejiminin baş hamisi AKP şefi Tayyip Erdoğan'dır. İkinci sırada ise Suudi Arabistan'ın fiili kralı Bin Selman geliyor. Trump'ı Riyad'da ağırlayan Bin Selman, yüz milyarlarca dolarlık ihalelere imza atarak Washington'daki efendileri nezdinde rüştünü birkez daha ispatladı. Buradan aldığı güçle, Colani ile görüşmesi için Trump'ı ikna etmeye çalıştı. Tabi bu konuda yardımına koşan AKP şefi oldu.

Trump nezdinde kullanışlı olan Bin Selman-Erdoğan ikilisi, kendilerinden beklenen uğursuz rolü şevkle oynadılar: Şam'daki cihatçı-terör rejimin başı Colani'yi (Ahmed Şara) Trump'la aynı masaya oturtular. Trump-Bin Selman-Colani görüşmesine Erdoğan'da çevrimiçi katıldı. Böylece takım tamamlandı: Soykırımcı Colani ile hamileri aynı toplantıda buluştu.

Geçtiğimiz Mart ayında Alevilere yönelik bir soykırım gerçekleştiren, 8 Aralık

2024'ten bu yana ise katliam, kaçırma, işkence, yağma ve talan gibi uygulamaları sürdüren THŞ rejimine yalnızca destek vermekle kalmayan, uluslararası alanda da bu cihatçı teröristler için çalışan Erdoğan, Trump'ın Colani ile görüşmesinde oynadığı rolden dolayı pek gururlanmış olmalı. Bin Selman'ın yüz milyarlarca dolarlık ihalelerinin etkisi olsa da Erdoğan'ın Trump'la yaptığı pazarlıkta ABD emperyalizmine ne vaat ettiği bilinmiyor. Ancak Trump'ı memnun eden kirli/kanlı pazarlıklar yapıldığından ve vaatlerde bulunulduğundan kuşku duymak gerek.

TRUMP AMBARGOYU KALDIRDI

ABD emperyalizmi, cihatçı terör örgütleriyle yıkamadığı Baas yönetimine boğucu bir ambargo uygulamıştı. ABD, Suriye'ye uzun yıllardan beri ambargolar uyguluyordu. Ancak önceki dönemde Trump'ın ilan ettiği "Sezar Yasaları" Suriye'yi adeta boğmuştu. Zira Sezar Yasası, Suriye yönetimi ile ilişkileri olan veya ilişkileri geliştirmek isteyen ülkeleri ve şirketleri hedef alıyordu. Uzun yıllara yayılan yıkıcı savaşa eklenen bu sıkı ambargo, ekonomiyi çökertti. Öyle ki, bir cihatçı teröristin bir ayda aldığı para, Suriye ordusundaki üst rütbeli bir subayın aylık maaşının birkaç katına ulaşmıştı.

ABD, HTŞ ile diğer El Kaide-İŞİD artıklarını Baas yönetimini yıkmak için tetikçi olarak kullandı. Onları başa getirdi ancak ambargoyu hemen kaldırmadı. Önce 8 maddeden oluşan koşullar listesi ilan etti. Colani ile görüşmede Trump 5 koşul dayattı. Yani 3 koşul yerine getirilmiş. Trump yönetimi, cihatçı terör rejimini ambargo sopası ile iyice hizaya getirdi.

Artık Şam'da Erdoğan-Bin Selman himayesinde, ABD uşağı, İsrail yaltakçısı bir cihatçı terör rejimi işbaşında. Uzun yıllar boyunca yaptırımlarla Suriye halklarının sefaletini derinleştiren Trump, şimdi HTŞ rejiminin işini kolaylaştırmak için yaptırımları kaldıracağını ilan etti.

CİHAÇCI TERÖRİSTLERLE BİRLİKTE "TERÖRE KARŞI MÜCADELE"

Trump, HTŞ ile ittifak kurarak "teröre karşı" mücadele edecekmış. Cihatçı terörü Afganistan, Irak, Libya, Suriye ve diğer ülkelerin başına saran Amerikan emperyalizmi, şimdi "cihatçı terörist HTŞ ile cihatçı teröristlere karşı mücadele" edeceğini söylüyor.

Trump'ın Colani'den bunu istemesi "deli saçması" gibi görünse de kendi içinde bir mantığı var. Zira Trump, artık çok sayıda cihatçı terör örgütüyle değil, devletin başına oturtulan bir terörist örgüt, HTŞ ile muhatap olmak istiyor. Ne de olsa ileride çok sayıda gruba ihtiyaç duyarsa, HTŞ'yi parçalamak zor değil.

Bu arada Trump'ın "yabancı teröristler Suriye'den çıkarılsın" diye ifade edilen bir talebi de var. Suriye'ye karşı savaşta dünyanın cihatçı katillerini toplayıp Baas yönetimi ile halkların üzerine salan ABD ile Türkiye, Katar, Suudi Arabistan, BAE gibi işbirlikçileridir. Kafa kesen, karın deşen bu vahşi sürülere yüz milyarlarca dolar akıttılar. Dolayısıyla Trump'ın bu isteğinin sahte olduğunu söylemek gerek. Zaten HTŞ'nin kendisi de pek çok devletten devşirilen cihatçıları barındırıyor. Trump'ın desteklediği Colani, yabancı cihatçıların en azılılarına yüksek askeri rütbeler dağıttı. Yani sözü edilen yabancı

teröristler THŞ rejiminin temel dayanaklarından biridir. Bu arada Trump'ın İŞİD'e karşı savaşta eski İŞİD şefi Colani'den istemesi tam bir maskaralık. İŞİD'e karşı İŞİD artığı HTŞ... Bu, "iti ite kıldırma ihtiyacı" hasıl olursa gerçekleşecek bir şeydir. ABD, "İŞİD'e karşı savaş" söylemiyle Suriye topraklarını işgal etmişti. Oysa bu sürede İŞİD'le işbirliği yaptığına dair sayısız haber çıktı.

SOYKIRIMCI İSRAIL'İN ÇIKARLARINI KORUMAK ESASTIR

Orta çağ artığı ideolojiye dayanan vahşi bir cihatçı rejimin "uygar" emperyalistlerin desteğine mazhar olmasının bir çok nedeni var. Bu nedenlerin başında cihatçı teröristlerin İsrail'e yaltaklanmaları geliyor. Bu örgütler üzerine yaptığı çalışmalarla tanınan Lübnanlı gazeteci Nidal Hamade, Suriye'de başa getirilmeden önce HTŞ ile İsrail arasında anlaşma yapıldığını söylüyor. 4 Aralık'tan sonraki gelişmeler Nidal Hamedey'i haklı çıkarıyor. Zira HTŞ rejimi Alevi soykırımı için cihat ilan ederken, Golan tepelerinden başlayarak Suriye'nin güneyini işgal eden İsrail'e karşı hiçbir şey yapmadı. İkinci cihadı Dürzilere karşı ilan eden Colani rejimi, başkent Şam'ın 16 kilometre yakınına askeri yığınak yapan işgalci İsrail ordusuna karşı kılını kıpırdatmıyor.

HTŞ ile başındaki Colani'yi emperyalistler nezdinde "kıymetli" kılan şey, İsrail karşısında aldığı bu tiksinti verici tutumdur. Ancak Trump bu kadarını da yeterli bulmuyor. Hem cihatçı rejimin Abraham anlaşmalarına katılmasını istiyor hem Suriye'deki "Filistinli teröristleri" sınır dışı edilmesini dayatıyor. Trump'a göre, topraklarını işgal eden İsrail'e karşı direnen Filistinliler "terörist", kafa kesen karın deşen HTŞ ise, "teröre karşı mücadelede müttefik." Bu yaklaşım emperyalistlerin iki yüzlülüğünü bir kez daha dışa vuruyor.

HTŞ rejimini "normal" kabul edip kalıcı hale getirme çabaları, bölge halklarının başına yeni belalar açmaktan başka bir sonuç doğurmayacak. Ortadoğu halkları emperyalist/siyonist güçlerle bölgesel suç ortaklarına karşı birleşik mücadeleyi geliştirmeden ne bu uğursuz döngü kırılabilir nede halkların çektiği acılar son bulacak.

Trump'ın Körfez turu

ABD Başkanı Donald Trump, 13-16 Mayıs tarihleri arasında gerçekleştirdiği Orta Doğu turu kapsamında sırasıyla Suudi Arabistan, Katar ve Birleşik Arap Emirlikleri'ni (BAE) ziyaret etti. Dünyanın dikkatle takip ettiği bu üç günlük ziyaretin sonunda Trump, yaklaşık 3,2 trilyon dolar değerinde anlaşmalarla ABD'ye döndü. Bu anlaşmalar arasında, Suudi Arabistan ile yapılan ve 142 milyar doları silah alımına yönelik olmak üzere toplamda 600 milyar doları bulan ticaret anlaşması öne çıkarken; Katar ile 42 milyar doları silah alımı olmak üzere toplamda 1,2 trilyon, BAE ile ise 1,4 trilyon dolarlık anlaşmalar imzalandı.

Bu sözleşmelerin yanı sıra, Körfez ülkelerinin yapay zekâ teknolojilerine artan ilgisi, Trump yönetiminin bölgeye yönelik "teknolojik açılımını" daha da karlı hale getiriyor. Enerji gelirlerini teknoloji altyapısına yönlendirmeyi hedefleyen bu ülkeler, büyük veri merkezleri ve yüksek performanslı bilgi işlem sistemleri kurma planları yapıyor. Bu kapsamda Microsoft ve Nvidia gibi Amerikan teknoloji devlerinin bölgede üs kurmaları öngörülüyor. Yılda yüz binlerce yapay zekâ çipinin bu firmalar aracılığıyla bölgeye ihraç edilmesi planlanırken, Arap Yarımadası'nın ABD menşeli teknoloji şirketleri için Avrupa ve Afrika pazarlarına açılan "stratejik bir üretim ve hizmet üssüne" dönüştürülmesi hedefleniyor.

BÖLGESEL GERİLİMLER VE JEOPOLİTİK DENKLEM

Söz konusu ekonomik ve teknolojik iş birliğinin sürdürülebilirliği, bölgede süregelen jeopolitik krizlerin yatıştırılmasına bağlı. Özellikle İran ile yaşanan gerilimin azaltılması, büyük ölçekli yatırımların "selameti" açısından belirleyici rol oynamakta. Suudi Arabistan, 2019 yılında petrol altyapısına yönelik saldırıların ardından bu riskin farkına varmış ve Çin'in arabuluculuğunda İran'la anlaşmaya varmıştı.

Trump yönetimi de benzer biçimde İran ile diyalogu yeniden başlatma yönünde adımlar attı. Körfez ülkeleriyle yapılan temaslarda, İran'la olası bir nükleer anlaşma üzerine görüşmelerin ağırlık kazandığı açıklandı. Yansıyan bilgilere göre, İran'ın yüksek düzeyde zenginleştirilmiş uranyum faaliyetlerini sonlandırması ve

karşılığında ABD'nin ekonomik yaptırımları kaldırması yönünde bir "uzlaşma" ihtimali var. Ayrıca Trump, Yemen'deki Husi Ansarullah hareketiyle saldırmazlık yönünde bir mutabakata vardı. Ancak bu anlaşma yalnızca Amerikan varlıklarını kapsamakta; İsrail'e yönelik saldırılar bu mutabakatın dışında tutuluyor. Yemen, Gazze'de soykırım yapan İsrail gemilerinin Kızıldeniz'den geçmesine izin vermiyor. Son günlerde ise Tel Aviv'de bulunan Ben Gurion havaalanını hedef alan füze saldırıları yaptı.

Trump'ın Körfez ziyareti boyunca İsrail'e doğrudan uğramaması ve Katar gibi tartışmalı ülkelerle ekonomik ilişkilerini derinleştirilmesi Tel Aviv yönetiminde rahatsızlık yarattı. Trump'ın ayrıca, Suriye'deki cihatçı terör rejimine yönelik yaptırımların kaldırılmasına sıcak bakması da bölgede yeni bir güç dengesi oluşturma arayışının sinyali olarak değerlendiriliyor.

SERMAYE DENGELERİ VE ÇİN'İN ETKİSİ

Trump'ın Körfez'e yönelik politikaları, yalnızca dış politikada değil, iç ekonomik dengelerde de tartışma yaratmış durumda. Yapay zekâ alanında ABD'nin ilerlemesini sağlayacak teknolojilerin, doğrudan bu bölgeye transfer edilmesi bazı sermaye çevrelerinde stratejik bir zaaf olarak değerlendiriliyor. Özellikle Trump ailesiyle bağlantılı şirketlere, Kör-

fez sermayesi tarafından yapılan büyük ölçekli yatırımlar, tek taraflı çıkar ilişkileri yönünde eleştirilere neden oluyor.

Bununla birlikte, Körfez'in küresel güç dengeleri içindeki yeri de dönüşüm geçiriyor. Birleşik Arap Emirlikleri'nin BRICS topluluğuna katılması, Suudi Arabistan'ın ise bu yapıya mesafeli fakat yakın bir tutum sergilemesi, Çin'in de bölgedeki etkisinin arttığını gösteriyor. Nisan ayında Suudi Arabistan ile Çinli şirketler arasında imzalanan yüksek bütçeli ticaret anlaşmaları, bu eğilimi güçlendiren örneklerden biri oldu. Suudi yönetimi, yalnızca Washington merkezli bir dış politikaya yaslanmanın riskli olduğunu görmüş olmalı ki Çin ile de ilişkileri Washington'a rağmen sıcak tutuyor.

Özetle, Trump'ın Körfez'e gerçekleştirdiği ziyaret, yalnızca silah satışları ve yapay zekâ yatırımları açısından değil, aynı zamanda Washington'un emperyalist çıkarları uğruna nasıl bir siyasal meşruiyet inşasına soyunduğunu da gösteriyor.

ABD'nin Suudi Arabistan, BAE ve Katar gibi Orta Çağ kalıntısı monarşilerle kurduğu ilişkiler, yalnızca ekonomik değil, ideolojik bir ortaklığı da içeriyor.

Bu ülkeler, siyasal islam'ın otoriter biçimlerinin, modern teknolojiyle harmanlandığı ve sermaye birikiminin şiddetle korunduğu rejimler olarak öne çıkıyor.

Trump yönetimi, bu rejimlerle olan iş birliğini sadece kârlı anlaşmalarla sınırlamıyor; aynı zamanda bu yapıları bölgesel

nüfuzun taşeronları hâline getiriyor. Bu gerici rejimler, Gazze'de devam eden soykırım savaşına ve orada milyonlarca insanın aç-susuz bırakılmasına karşı tek laf etmeden trilyonlarca dolarlık anlaşmalara imza atacak kadar sefildir.

ABD'nin, bölge halklarının iradesini bastıran, mezhepsel çatışmaları körükleyen ve muhalefeti sistematik biçimde ezen yönetimlerle geliştirdiği stratejik ortaklık, Batı'nın demokrasi söylemini tamamen içi boş bir propaganda ve yalandan ibaret olduğunu gösteriyor. Trump'ın soykırımcı Colani ile poz vermesi, emperyalist merkezlerdeki pespayeliğin vardığı boyut hakkında fikir veriyor.

Körfez'in mutlakiyetçi yönetimleri, ABD'nin ileri teknoloji transferiyle donatılırken, aynı zamanda bölge halklarına yönelik baskı mekanizmalarını da güçlendiriyor.

Bu tablo, emperyalizmin sadece askeri ya da ekonomik değil, aynı zamanda ideolojik düzeyde de cihatçı-gerici, cihatçı-terörist yapılarla kurduğu yeni türden simbiyotik ilişkiyi gözler önüne seriyor. Körfez'deki bu ittifak, sadece bölgede değil, küresel düzeyde otoriter eğilimlerin yükselmesine de zemin hazırlıyor.

Trump'ın ziyaretinin gerisindeki esas motivasyon, ABD sermayesinin çıkarlarını koruma konusundaki pervasızlığıdır. Bunun için demokrasi karşıtı, orta çağ artığı cihatçı yapılarla kirli ilişkiler geliştirmek dahil, herşey mubahtır.

Hindistan-Pakistan çatışması

A. Vedat Ceylan

SÖMÜRGEÇİLİKTE GÜNÜMÜZE KEŞMİR "SORUNU"

Geçmişten günümüze Keşmir, Pakistan ile Hindistan arasında bir sorunlar yumağı olagelmıştır. Yüz yılı aşkın bir süredir Güney Asya'nın en derin fay hatlarından birini oluşturan Keşmir sorunu, bugün hâlâ dünya üzerindeki en uzun süreli ulusal meselelerden biri olmaya devam etmektedir.

İki nükleer güç olan Hindistan ve Pakistan Keşmir üzerinden yeniden dalaşmaya başladılar. 22 Nisan'da Keşmir'de gerçekleştirilen bir saldırı çatışmaların fitilini ateşledi. Hindistan, söz konusu saldırıda 26 turistin hayatını kaybetmesinden Pakistan destekli ayrılıkçı militanları sorumlu tuttu.

Yaşananların ardından Hindistan salıyı çarşambaya bağlayan gecede (6-7 Mayıs) hem Pakistan topraklarına hem de Keşmir'in Pakistan kontrolündeki bölgesine toplam dokuz noktaya hava saldırısı düzenledi. Ancak Pakistan ordusu, Hindistan'ın yalnızca üç hedefi vurduğunu bildirdi ve saldırılarda 26 kişinin öldüğünü, 46 kişinin de yaralandığını açıkladı.

Pakistan bu saldırılara misilleme yaparak Hindistan'a ait çeşitli altyapı noktalarını hedef aldı. Ayrıca Pakistan güçleri, Hindistan'a ait beş savaş uçağı ile bir insansız hava aracını düşürdüklerini iddia etti.

Artan gerilim üzerine Pakistan, Ulusal Güvenlik Komitesi'ni 7 Mayıs Çarşamba sabahı olağanüstü toplama kararı aldı. Tüm dünyayı endişelendiren gelişmeler yakından takip ediliyor. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Antonio Guterres, yaşananlardan duyduğu "derin endişeyi" dile getirerek taraflara "itidal" çağrısı yaptı. BM'den yapılan açıklamada, "Dünya yeni bir Hindistan-Pakistan savaşını kaldıramaz" ifadelerine yer verildi. Gerilimlik devam ediyor

SORUNUN TARİHSEL ARKA PLANI

1846 Amritsar Antlaşması'yla fiilen İngiliz sömürge sistemine entegre edilen bu dağlık bölge, 1947'de İngilizlerin çekilmesi sonrası başlayan Hindistan-Pakistan çekişmesinin ve emperyalist müdahalelerin odağı haline gelmiştir. Keşmir, bugün yalnızca iki nükleer gücün karşı karşıya geldiği bir çatışma alanı değil,

aynı zamanda halkların kendi kaderini tayin hakkı ile sermaye merkezli jeopolitik çıkarların karşı karşıya geldiği bir sınıflar mücadelesi alanıdır. Sorunun gerçek çözümü ne uluslararası diplomasiyle ne de milliyetçi devlet politikalarıyla sağlanabilir.

Keşmir'in bugünkü sorunlu yapısı, İngiliz emperyalizminin Güney Asya'da uyguladığı klasik "böl, parçala ve yönet" stratejisinin ürünüdür. 1846 yılında, İngiltere'nin Pencap'ı ilhak etmesinin ardından, Keşmir bölgesi Amritsar Antlaşması ile Dogra Hanedanı'na satıldı. Bu durum, bölgenin doğrudan İngiliz kontrolüne girmemiş gibi görünmesini sağladıysa da Keşmir, 101 yıl boyunca (1846–1947) fiilen İngiltere'nin egemenliğinde, yerel işbirlikçiler eliyle yönetildi.

Keşmir'in halk yapısı büyük ölçüde Müslüman olmasına rağmen, bölgeyi yöneten Dogra Hanedanı Hindu idi. Bu, İngilizler açısından hem bir tampon bölge yaratmak hem de ileride oluşabilecek halk hareketlerini bastırmak açısından elverişliydi. Britanya, Hindistan alt kıtasında doğrudan sömürge yönetimini yerel elitler aracılığıyla pekiştirirken, Keşmir'i de bu kapsamda konumlandırdı.

101 yıllık doğrudan sömürgeciliğin ardından İngilizler 1947'de Güney Asya'dan çekilirken bölgeyi dini temelde böldüler. Hindu çoğunluklu Hindistan ve Müslüman çoğunluklu Pakistan olarak iki ayrı devlet kuruldu. Ancak, 560 civarında prenslik statüsündeki bölge kendi tercihine göre hangi devlete katılacağına karar verecekti. Keşmir'in nüfusu Müslüman çoğunluklu olmasına rağmen Keşmir Kralı Maharaja Hari Singh bir Hindu idi ve "tarafsız" kalmak istedi. Ancak Pakistan destekli kabile birliklerinin Keşmir'e girmesiyle beraber, Singh Hindistan'dan askeri yardım talep etti ve 26 Ekim 1947'de Hindistan'a katılım belgesini imzaladı. Bu olay, Birinci Keşmir Savaşı'nı (1947–1948) başlattı ve BM müdahalesiyle bölge fiilen ikiye bölündü. Hindistan'ın yönettiği Cammu ve Keşmir ile Pakistan'ın yönettiği Azad Keşmir.

Bu bölünmenin üzerinden geçen 77 yılda Keşmir dört büyük savaşa sahne oldu.

Birinci Keşmir Savaşı (1947-1948): BM'nin müdahalesi ile sona erdi, fiili bölünme gerçekleşti.

İkinci Keşmir Savaşı (1965), Pakistan'ın gerilla taktikleriyle bölgeyi ele geçirme çabası çatışmaları yeniden alevlendirdi.

Üçüncü Savaş (1971), aslen Bangladeş'in bağımsızlık savaşı olmasına rağmen, Hindistan-Pakistan gerilimini doğrudan etkiledi.

Kargil Savaşı (1999): Pakistan askerlerinin Hindistan kontrolündeki bölgelere sızması üzerine çıkan çatışma, iki nükleer gücün doğrudan savaşa çok yaklaştığı anlardan biri olarak kayıtlara geçti.

2025 yılı itibarıyla, Hindistan'ın Cammu-Keşmir bölgesinde 22 Nisan'da gerçekleşen ve 26 sivilin yaşamını yitirdiği saldırı sonrası bölge yeniden sıcak çatışmalara sahne oldu. Hindistan "Sindoor Operasyonu" kapsamında Pakistan topraklarına füze saldırısı düzenledi; Pakistan karşılık verdi. İki ülkenin savaş uçakları sınır boyunca konuşlandırıldı. Bu gelişmeler, Keşmir sorununun artık sadece bölgesel bir mesele değil, küresel bir savaş riskine dönüştüğünü göstermektedir.

Ulusal sorun, ayrı devlet kurma hakkı da dahil, ezilen ulusların kendi kaderini tayin etmesiyle doğrudan bağlantılıdır. Lenin, "Ulusların kendi kaderini tayin hakkı, ezilen ulusların emperyalist zincirlerden kurtulmasının önünü açan temel bir demokratik ilkedir" der

Bu çerçevede Keşmir temel özellikleriyle klasik bir ulusal sorun örneği teşkil etmektedir.

Keşmir halkı hem Hindistan hem de Pakistan tarafından baskı altında tutulmakta ve en temel demokratik haklardan yoksun bırakılmaktadır.

Hindistan 2019'da Keşmir'in anayasal özerkliğini kaldırarak bölgeyi fiilen işgal altına aldı. Pakistan ise Keşmir'i kendi siyasal ajandasına entegre etmeye çalışmaktadır.

Manipüle edilen kitle hareketleriyle bölgedeki halk ayaklanmaları sıklıkla dini-milliyetçi gruplar ya da devletler tarafından yönlendirilmekte, bağımsız halk iradesi engellenmektedir.

Ekonomik sömürü Keşmir'in doğal kaynakları (özellikle su) Hindistan tarafından baskı aracı olarak kullanılmakta; örneğin İndus Suları Anlaşması'nın askıya alınması Pakistan'ın tarım temelli eko-

nomisini tehdit etmektedir.

Günümüz emperyalist düzeninde, ulusal sorunlar bir çözüme değil, daimi çatışmalara vesile edilmektedir. Hindistan'da yükselen Hindutva ideolojisi, Müslüman kimliğine karşı sistematik baskı politikalarını meşrulaştırmakta; Pakistan ise "güvenlik" refleksleriyle halkın taleplerini bastırmaktadır. Her iki devlet de Keşmir sorununu milliyetçi duygular üzerinden iç politikalarını tahkim etmek için kullanmaktadır. Ne Hindistan'ın "sekülerliği", ne Pakistan'ın "Din kardeşliği" Keşmir halkının iradesini tanımaya yanaşmaktadır.

Birleşmiş Milletler'in 1948'de önerdiği referandum halen yapılmamış; halkın kendi geleceğine karar verme hakkı sistematik biçimde engellenmektedir. Bu durum yalnızca Hindistan-Pakistan milliyetçiliğinin değil, aynı zamanda emperyalist kurumların çifte standartlı yaklaşımının da bir göstergesidir.

SOVYET DENEYİMİ VE ULUSAL SORUN

Tarihte ulusal sorunların kalıcı çözüme kavuşturulabildiği tek model Sovyetler Birliği'nde görülmüştür. Başka ülkelerde başarılı olan çözümler de bu modeli örnek almıştır.

SSCB, farklı etnik, dini ve dilsel yapılarından oluşan bir Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği idi. Diğer bir deyişle mozaik olarak, ulusların kendi kaderini tayin hakkını anayasal güvenceye almış; halkların kardeşliğini sosyalist inşa temelinde birleştirmeye çalışmıştır. Gürcistan, Ermenistan, Azerbaycan, Orta Asya cumhuriyetleri ve Baltık ülkeleri bir arada yaşayabilmiş; ulusal sorunlar devrimci zeminde çözülmüştür.

Bugün Rusya Federasyonu'nun bir Federasyon olması da o miras sayesinde mümkün olmaktadır.

Keşmir meselesi ise, artık yalnızca bir toprak ya da sınır sorunu değil; emperyalist çağda burjuva devletlerin çözmekten aciz olduğu, ancak devrimle çözülebilecek bir sorundur. Emperyalizm çağında ulusal sorunlar, ancak ezilen halkların birleşik devrimci mücadelesiyle, işçilerin ve ezilen halkların enternasyonal dayanışmasıyla çözülebilir.

Keşmir halkının özgürlüğü ne Hindistan bayrağı altında ne de Pakistan'ın "kurtarıcı" iddialarıyla mümkündür.

Antalya'da emperyalist savaş aygıtı NATO toplantısı

Türkiye, savaş aygıtı NATO'nun halklara karşı işlediği pek çok suça doğrudan ortak oldu. Afganistan, Irak, Libya, Suriye ve daha birçok ülkenin yakılıp yıkılmasında uğursuz roller oynadı. NATO Zirvesi'ne hazırlık toplantısının Antalya'da yapılması, bu "sadık uşaklık" rolünün "ödüllendirilmesi" sayılabilir.

Emperyalist savaş aygıtı NATO üyesi 32 devletin temsil edildiği toplantı 14-15 Mayıs'ta Antalya'da gerçekleştiriliyor.

"NATO Dışişleri Bakanları Gayri Resmi Toplantısı" kapsamında daha çok silahlanma daha çok militarizm konularına öncelik verilecek. Toplantıda, 24-25 Haziran tarihlerinde Hollanda'nın Lahey kentinde düzenlenecek «NATO Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi» için hazırlıklar da yapılacak.

SİLAHLANMA YARIŞI ZIVANADAN ÇIKIYOR

Emperyalist savaş makinesi NATO üyesi devletler, yakın zamana kadar Gayri Safi Yurtiçi Hasıla'nın (GSYİH) yüzde 1,5'ini silahlı kuvvetlere ayırıyordu. Hegemonya savaşını başlatan ABD emperyalizmi bu oranı arttırmakla kalmadı, NATO üyesi devletlere de bu yönde baskı yaptı. İlk oranın yüzde 2,5'e yükseltilmesi dayatıldı. Buna itiraz eden devletler olsa da silah, militarizm, savaş, yıkım ve ölüm bütçesi adım adım arttırıldı.

Trump'ın ikinci başkanlık döneminin başlaması ile tam bir zivanadan çıkma hali başladı. Üye devletlerin savaş aygıtı NATO'nun finansmanına daha çok katkı sunmasını dayatan Trump, militarizm ve savaş bütçesinin iki katna çıkarılması gerektiğini ilan etti. NATO Genel Sekreteri Mark Rutte'nin önerdiği GSYİH'nin yüzde 3,5'i oranındaki miktar "yetersiz" bulundu. Trump'ın dayatmaları ile bu oran yüzde 5'e çıkarılacak.

Rutte-Trump pazarlığında GSYİH'nin yüzde 3,5'inin doğrudan silahlı kuvvetlere aktarılması, yüzde 1,5'inin ise altyapıyı savaşa uygun hale getirmek için kullanılması konusunda uzlaşmaya vardılar. Antalya toplantısında alınacağı söylenen bu kararın nihai şeklinin Lahey'deki zirvede sonuca bağlanacağı söyleniyor.

Bu oranlar, kapitalist/emperyalist sistemin tarihte görülmemiş bir silahlanma ve militarizm histerisine girdiğinin somut kanıtıdır. Bu sürede eğitim, sağlık, sosyal

güvenlik gibi alanlara ayrılan bütçeler küçültülürken, militarizm ve savaş bütçeleri devasa boyutlara ulaşıyor. Örneğin Almanya eğitim ve araştırma için 22 milyar Euro'dan biraz fazla, sağlık için ise 16,5 milyar Euro yıllık bütçe ayırmayı ön görürken, militarizm ve savaş hazırlıkları için yapılan harcamalar ise 215 milyar Euro'yu aşacak. "Sosyal devlet" olduğu söylenen Almanya'da durum bu ise, diğer devletlerde bunun daha vahim olduğunu tahmin etmek güç değil. NATO, 2032'ye kadar yüzde 5 hedefine ulaşmayı hedefliyor.

NATO'NUN "KIYMETLİSİ" TÜRKİYE

Toplantının "ev sahibi" sıfatında olan saray rejiminin Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, emperyalist savaş aygıtı NATO için Türkiye'nin ne kadar "kıymetli" olduğunu hatırlatıp bununla iftihar ediyor. Aygıtın ikinci büyük ordusunu besleyen, 1952'den beri güney kanadına bekçilik eden bir devletin emperyalistler nezdinde "kıymetli" olması şaşırtıcı değil. Ne de olsa Ankara'da hem ucuz hem uysal bir bekçi olmaktan "gurur" duyan işbirlikçi bir rejim her daim işbaşındadır.

Türkiye'de hükümetler her zaman NATO'cu olmuştur. Kimi küçük gerilimler yaşansa da "emperyalizme hizmet"

hiç ihmal edilmedi. Buna karşın AKP hükümeti ile 2015'te kurulan AKP-MHP rejiminin gelmiş-geçmiş en NATO'cu çizgiyi temsil ettikleri de bir gerçek. Nitekim hem AKP şefi Erdoğan hem Hakan Fidan her açıklamalarında bunu hatırlatmakla kalmıyor, emperyalistlere sundukları hizmetlerle hiç utanmadan övünüyorlar da. NATO ile ilişkilerin stratejik olduğunu, Türkiye'nin emperyalistlerin "güvenliği" için "kritik rol" oynadığı döne döne hatırlatılıyor.

Bu söylemlerde bir "pazarlama" boyutu olsa da Türkiye, savaş aygıtı NATO'nun halklara karşı işlediği pek çok suça doğrudan ortak oldu. Afganistan, Irak, Libya, Suriye ve daha birçok ülkenin yakılıp yıkılmasında uğursuz roller oynadı. NATO Zirvesi'ne hazırlık toplantısının Antalya'da yapılması, bu "sadık uşaklık" rolünün "ödüllendirilmesi" sayılabilir. NATO'nun yani ABD'nin Antalya'yı tercih etmesi, kiblesi Washington olan Erdoğan gibi bir siyasetçi için, pek "göğüs kabartıcı" bir olaydır.

Savaş makinesi NATO dağıtılsın!

NATO'nun kuruluş gerekçesi, kapitalist/emperyalist devletleri Sovyetler Birliği'nin/komünizmin "tehdidinden" korumaktı. Bu bağlamda Sovyetlerin dağıldığı 1991'de miadını doldurmuş bir savaş ay-

gıttır. Oysa o günden bu yana NATO üyesi devletlerin sayısı sürekli arttırıldı. Artık bu aygıt, dünya halklarına karşı savaşan en büyük en yıkıcı en kural tanımayan organizasyonu konumundadır. ABD emperyalizminin hegemonya savaşında temel dayanağı olan NATO, bir iç savaş aygıtı olarak da halklara ve ilerici-devrimci güçlere karşı konumlanmıştır.

Saray rejiminin efendilerinin bu savaş aygıtına sundukları hizmetlerle övünmeleri alçaltıcı bir tutumdur. "Yerli/milli" olduğunu söyleyen AKP-MHP rejimi, üstlendiği rollerle dış emperyalist güçlerin has uşağı olduğunu döne döne ispatlamaktadır.

İşçi sınıfıyla emekçiler için ise durum tam tersidir. Zira NATO, Türkiye dahil tüm Ortadoğu halklarının baş düşmanıdır. Dolayısıyla işçi sınıfıyla emekçilerin ilerici-devrimci güçlerin yükselttiği şu şiarları rehber edinmeleri gerekmektedir:

Türkiye NATO'dan ayrılınsın!

NATO ve ABD üsleri kapatılınsın!

Savaş aygıtı NATO dağıtılsın!

ABD ve Çin'in ticaret “ateşkesi”

Veli Aydın

“Eski dünya ölüyor, yenisi doğmak için mücadele ediyor. Şimdi canavarlar zamanıdır”

Antonio Gramsci

ABD ile Çin arasında süren ticaret savaşı, 10-11 Mayıs 2025’de Cenevre’de karşılıklı gümrük tarifelerinde geçici bir “ateşkes” ile yumuşatılmış görünse de bu gelişme iki ülke arasındaki rekabetin temel dinamiklerini değiştirmiş değil. Aksine, bu geçici uzlaşma, daha geniş çaplı ve yapısal bir emperyalist çatışmaya hazırlık için verilen bir aradan ibaret. Kapitalist sistemin krizleri derinleştikçe, büyük emperyalist güçlerin hem ekonomik hem askeri alanda nüfuzlarını genişletme arayışları saldırganlaşmaktadır. Dünya ekonomisinin yüzde 43’nü oluşturan ABD ve Çin, bu bağlamda yalnızca bir ticaret çatışması değil, hegemonya mücadelesinin de baş aktörleri olarak küresel düzenin şekillenmesine yön veriyor.

Cenevre’de varılan son “ateşkes” kararı kapsamında, taraflar karşılıklı olarak bazı tarifeleri geçici süreyle geri çekme kararı aldı. Bu karar, Donald Trump ile Çin Devlet Başkanı Şi Jinping arasında olası bir zirvenin önünü açabilecek diplomatik bir adım olarak sunuldu. Ancak bu adımla, iki tarafın da esasen konumlarını yeniden tahkim etme ve bir sonraki hamle için zaman kazanma amacı taşıdığı açıktır. CIA’nın eski Çin Masası şefi Jonathan Czin’in belirttiği gibi: “Çin tarafı bu gelişmeyi, ABD’nin temel politikalarında bir değişim olarak değil, yalnızca taktiksel bir geri çekilme olarak görmektedir. Bu da Pekin’in, yeni bir ticaret savaşı olasılığına hazırlıklı olduğunu göstermektedir.”

ABD’nin, Çin’in ileri teknolojiye erişimini sınırlamaya yönelik politikaları; Tayvan, Güney Çin Denizi ve Doğu Çin Denizi’ndeki askeri pozisyonunu güçlendirme çabaları, gerilimin yapısal boyutunu göstermektedir. Bu nedenle gümrük tarifelerdeki kısmi yumuşama, rekabetin yönünü değiştirmemekte, yalnızca yeni biçimlere bürünmesine olanak tanımaktadır.

ASYA-PASİFİK CEPHESİ

Asya-Pasifik, günümüzde emperyalist rekabetin en yoğun yaşandığı bölgelerden biridir. Japonya, Güney Kore, Avustralya ve Hindistan’la askeri ve diplomatik

ittifaklar kuran ABD, Çin’in bölgesel etkisini sınırlamaya çalışıyor. Çin ise Kuşak ve Yol Girişimi gibi projelerle nüfuzunu artırmakta ve askeri varlığını güçlendirmektedir.

Bu çerçevede, Çin sahil güvenliğinin Senkaku/Diaoyu adaları çevresindeki hava sahasına girmesi ve Güney Çin Denizi’ndeki “tartışmalı” bir adaya çıkartma yapması, yalnızca bölgesel krizin değil, küresel güç mücadelesinin de yansımalarıdır. ABD ve müttefiklerinin Tayvan üzerinden Çin’i provoke etmesi, Çin’in buna bölgede düzenlediği tatbikatlarla karşılık vermesi, doğrudan askeri müdahale olasılığının göz ardı edilmediğini gösteriyor.

ABD HEGEMONYASININ KRİZİ VE ÇİN’İN YÜKSELİŞİ

2008 krizinden bu yana kapitalist sistemin derinleşen istikrarsızlığı, ABD’nin küresel hegemonyasını sarsarken, Çin gibi yükselen güçlerin daha iddialı hamleler yapmasına zemin hazırladı. Ancak Çin’in yükselişi, “sosyalist” geçmişinin mirasından çoktan kopmuş bir devlet kapitalizmi zemininde gerçekleşmektedir. Çin Komünist Partisi (ÇKP) yönetimi, devleti büyük sermaye gruplarıyla iç içe geçirerek, kendi emperyalist stratejilerini şekillendiriyor. Teknolojik gelişme, deniz aşırı yatırımlar ve askeri modernizasyon, bu stratejinin temel bileşenleridir.

ABD tarafında ise Trump dönemiyle birlikte korumacı ve saldırgan bir dış politika benimsemiştir. Küresel ticaret sistemine yön veren neoliberal kurallar bile zaman zaman rafa kaldırılarak, doğrudan baskı ve yaptırım politikaları öne çıkarılmıştır. Bu, ABD’nin hegemonya krizine verdiği refleksin dışavurumudur. Ancak bu refleks, Çin’in alternatif bir hegemonya merkezi olarak yükselmesini engellemiyor, yalnızca çatışmanın şiddetini giderek artırıyor.

“İstikrar” vurgusu ve savaş hazırlığı

Çin’in son yayınladığı ulusal güvenlik beyaz kitabında Asya-Pasifik’in büyük güçler arası bir “çekişme odağı” haline geldiği belirtilmektedir. ABD ve müttefiklerinin bölgedeki askeri varlığını güçlendirmesi, Çin tarafından haklı olarak “dış güçlerin çevre güvenliğine yönelik tehdidi” olarak tanımlanıyor. Bu tür belgeler, yalnızca bir durum tespiti değil, aynı zamanda savaş ekonomisine ve toplumsal militarizme yönelimin resmi kılıfıdır da.

Öte yandan, ABD tarafında da benzer bir hazırlık gözlenmektedir. Japonya, Hindistan ve Avustralya ile kurulan dörtlü güvenlik diyalogu (Quad) gibi oluşumlar, Çin karşıtı bloklaşmanın kurumsallaştığını gösteriyor. Eski Hint-Pasifik Güvenlik İşleri Müsteşar Yardımcısı Ely Ratner’in de belirttiği gibi, “ABD ve Asya’daki müttefikleri, Çin’i birincil güvenlik tehdidi

olarak konumlandırmakta; bu da bölgeyi uzun süreli bir gerilim alanı haline getirmektedir.”

GEÇİCİ ATEŞKES, KALICI REKABET

ABD ve Çin arasında tarifelerde sağlanan geçici ateşkes, emperyalist rekabetin doğasını değiştirmiyor. Her iki taraf da bu süreci, askeri ve diplomatik pozisyonlarını güçlendirmek, ekonomik stratejilerini yeniden yapılandırmak ve müttefiklerini konsolide etmek için kullanıyor. Kapitalist-emperyalist sistemin yapısal krizleri sürdükçe, bu tür gerilimlerin çatışmalara dönüşme potansiyeli artacaktır. Emperyalist bloklar arasındaki mücadele, yalnızca ticaret salonlarında değil, denizlerde, hava sahalarında, siber alanda ve diplomasi masalarında da sürmektedir.

Kapitalist sistemin tahakküm sınırları aşılmadığı sürece de “barışçıl çözüm” umutları, emperyalizmin doğası gereği sınırlı kalmaya devam edecektir.

Frantz Fanon’un dediği gibi, “Her nesil, kendi görevini bulur ya bu görevi yerine getirir ya da ihanet eder.” Bu çağda yaşayan nesillerin görevi ise, emperyalist saldırganlık ve savaşa karşı durmak ve savaştan arınmış, barışın hâkim olacağı bir dünya kurmak için mücadele etmektir. Bunun sosyalizm dışında bilinen bir yolu yoktur.

Kuzey Avrupa'da emperyalist saldırganlık

A. Vedat Ceylan

Günümüzde Ukrayna üzerinden sürdürülen emperyalist hegemonya mücadelesi, Kuzey Avrupa'yı dünya halkları için bir felaket merkezine dönüştürmektedir. Bölgede hegemonya savaşları yeni değil elbet. 18. yüzyılın başlarında Rus Çarı I. Petro, dönemin en güçlü krallıklarından biri olan İsveç İmparatorluğu'na karşı 20 yılı aşan bir savaş başlattı. Bugünün İsveç, Finlandiya, Estonya, Letonya'nın kuzeyi ve Kuzey Almanya'nın bazı bölgelerini kapsayan geniş topraklara hükmeden İsveç İmparatorluğu, o dönemde Kuzey Avrupa'nın mutlak hâkimiydi. I. Petro'nun zaferiyle birlikte Rusya, Kuzey Avrupa'nın kapılarını araladı ve bu bölge, Rusya ile Batı arasındaki uzun süreli rekabetin yeni sahnesi haline geldi.

20. yüzyıla gelindiğinde benzer dinamikler, I. Dünya Savaşı'nda yeniden su yüzüne çıktı. Kuzey Avrupa çevresindeki stratejik dengeler, emperyalist rekabetin sıcak bir çatışmaya dönüşmesinde belirleyici rol oynadı. Ancak 1917'de zafere ulaşan Büyük Sosyalist Ekim Devrimi, bu çatışma zincirine köklü bir müdahalede bulundu. Ulusal soruna getirilen devrimci çözüm ve Sovyetler Birliği'nin varlığı, kapitalist dünya tarafından doğrudan bir tehdit ve meydan okuma olarak algılandı. Emperyalist sistemin merkezinde büyük bir sarsıntı yaratan bu yeni güç, kısa sürede dünya siyasetinde belirleyici bir aktör haline geldi.

II. Dünya Savaşı, bu güç dengesini bozmaya yönelikti. Savaş, Kuzey Avrupa'dan başlayarak yayıldı. Nazi Almanya'sı, Sovyetler Birliği'ni tarihten silmek amacıyla namlularını Moskova'ya çevirdi. Ancak Sovyetler Birliği, gösterdiği muazzam direnişle faşizme karşı zafer kazanmakla kalmadı, ezilen halklara ve dünyanın emekçi sınıflarına da umut oldu.

Savaş sonrası süreçte Ulusal Kurtuluş Mücadeleleri dalgası yükseldi. Birçok ülke Sovyetler Birliği'nin öncülüğünde şekillenen Doğu Bloku'na katıldı.

Varşova Pakti'nin kurulmasıyla birlikte dünya adeta ikiye bölündü ve "buzul" gibi bir soğuk savaş dönemi ABD'nin başını çektiği emperyalist güçler tarafından başlatıldı. Kapitalist devletler Sovyetleri nefessiz bırakıp boğmak için her türlü yolu denedi.

Soğuk Savaş boyunca Kuzey Avrupa,

iki blok arasındaki gerilimin stratejik sınır bölgesi olduğu gibi, Sovyetleri kısıtlayan almanın da etkili bir merkezi olarak kullanıldı.

Finlandiya "tarafsızlık" politikasıyla iki dünya arasında hassas bir denge tutturmaya çalıştı. İsveç ise resmi olarak NATO üyesi olmadan, Batı bloğuna fiili destek sunarak adeta onun ileri karakolu oldu.

Norveç gibi ülkeler ise NATO'ya doğrudan katılarak kuzeydeki "savunma hattının" bir parçası oldular.

Tarihsel süreçte şekillenen bu güç mücadelesi, bugün de farklı biçimlerde devam etmekte, bölgeyi ve tüm dünyayı yeni krizlerin eşiğine sürüklemektedir.

ABD-NATO müdahalesi ile Kuzey Avrupa hem doğrudan bir çatışma sahası hem ideolojik ve askeri rekabetin en kırılgan bölgelerinden biri haline getirildi.

Sovyetler Birliği'nin 1991'de çözülmesiyle Soğuk Savaş "sona erdiğinde", Batı dünyası ve NATO bu bölgeyi kontrol altına alma hamlelerini hızlandırdı.

Avrupa Birliği'nin doğuya doğru genişlemesi ve NATO'nun eski Sovyet etki alanına doğru ilerlemesi, Rusya tarafından "ulusal güvenliği" yönelik bir tehdit olarak algılandı.

Özellikle Ukrayna'nın NATO'ya üyelik süreci, Rusya için kabul edilemez bir provokasyondur. Nitekim bu "kuşatma/sıkıştırma" stratejisi Rusya'yı Ukrayna'ya askeri müdahaleye zorladı.

Şubat 2022'de başlayan Ukrayna savaşı, yalnızca iki ülke arasında değil, doğ-

rudan Rusya ile NATO arasında bir mücadeleye dönüştü.

ABD-NATO eksenli, Ukrayna üzerinden Rusya'yı çevreleme ve zayıflatma stratejisini ileri bir noktaya taşıdı. Bu savaş doğası gereği sadece Ukrayna ve Rusya'da değil, tüm dünyada büyük insani ve ekonomik yıkımlara yol açtı. Enerji krizleri, gıda fiyatlarında dramatik artış ve silahlanma yarışının yeniden hız kazanması, dünya halklarına ağır bedeller ödetmeye devam ediyor.

Batı'nın Ukrayna üzerinden "Rusya'yı çökertme" stratejisi, Moskova'yı güvenlik politikalarında daha agresif adımlar atmaya itti.

Kuzey Avrupa bu anlamda yeniden kritik bir bölge haline geldi. Ukrayna savaşının akabinde Finlandiya ve İsveç hızla NATO'ya alındı. Böylece kuzey Avrupa, Soğuk Savaş boyunca Sovyetlere karşı olduğu gibi bugün de Rusya'ya karşı NATO şemsiyesi altında bir "şer merkezi" olarak yapılandırıldı.

Finlandiya ve İsveç'in NATO'ya katılımı, emperyalist savaş aygıtının coğrafi erişimini genişletti. Arktik, Kuzey Atlantik ve Baltık bölgelerinde doğrudan bir Batı "üstünlüğü" yarattı.

Batı için olduğu kadar Rusya için de Kuzey Denizi geçiş güzergâhı hem jeo-ekonomik hem de jeo-stratejik açıdan kritik önemde.

Avrupa'da Rus doğalgazının yerini ABD ve başka ülkelere temin edilen enerji kaynakları alınca, Moskova Arktik

ticaret yollarını canlandırmaya çalıştı.

Barents Denizi ve Norveç Denizi'ndeki ticaret rotaları, olası bir NATO-Rusya çatışmasında Moskova'nın elinde tutmak istediği hayati alanlar olarak öne çıkıyor.

Bu nedenle Rusya, Arktik bölgesindeki askeri varlığını ve nükleer caydırıcılık kapasitesini artırmaya başladı.

NATO cephesi ise, özellikle Norveç gibi ülkeler üzerinden kuzeydeki askeri aktivitelerini güncelliyor.

Norveç, kıyı şeridini ve Kuzey Denizi rotalarını "korumak için" ciddi yatırımlara girişti.

Bugün geldiğimiz noktada Kuzey Avrupa, doğrudan sıcak çatışmaların yaşandığı bir alan olmasa da büyük güçler arasında tırmanan jeo-politik, jeo-ekonomik rekabetin en kırılgan cephelerinden biri haline geldi.

Hem Arktik bölgesinde kaynaklara ve ticaret yollarına erişim savaşı, hem Baltık Denizi'nde askeri gerilimler, bölgenin gelecekteki "istikrarını" ciddi biçimde tehdit ediyor.

Trump'ın "bu savaşı bitireceğim" yönündeki söylemlerine rağmen, ne Rusya'nın Ukrayna'dan geri adım atma niyeti var, ne de Batı emperyalizmi Kuzey Avrupa üzerindeki hesaplarından vazgeçmiş durumda.

Kuzey Avrupa, geçmişte olduğu gibi bugün de emperyalist güçler arasındaki gerilim ve çatışmaların merkezlerinden biri olmayı sürdürüyor. Emperyalist devletler, bizleri savaştan başka bir seçeneğin olmadığına inandırmaya; savaş ve yayılmacı politikalarla halk desteği yaratmaya; bu yolla kendi saldırganlıklarına meşruiyet kazandırmaya çalışıyor.

Tarık Ali'nin de dediği gibi, "Bugün dünya halklarına dayatılan seçenekler sahte: Gerçek özgürlük, bu sahte seçeneklerin ötesinde kurulacaktır."

Asıl düşman, içimizde. Bu sahte seçenekler ve üretilen gerekçeler, kapitalist sistemin krizlerini aşmak için kullanılan araçlardır. Emperyalist arası mücadelelerin yol açacağı olası bir dünya savaşını durdurmak ise, ancak halkların kendi ülkelerindeki "iç düşmana" yani iktidarlının saldırganlık politikalarına karşı direnmesiyle mümkündür.

8 Mayıs 1845: Nazi faşizmini yenen irade

A. Vedat Ceylan

“Faşizm, kapitalizmin en saldırgan biçimidir.”

Georgi Dimitrov Tarihte bazı günler yalnızca takvim yapraklarında değil, halkların kolektif belleğinde, mücadele tarihinde ve sınıflar savaşımının derin hafızasında yerini hep korur.

8 Mayıs 1945, tam da böyle bir gündür. O gün Hitler faşizmin Sovyetler Birliği liderliğindeki komünistler, ezilen halklar ve işçi sınıfın tarafından uğratıldığı kesin yenilgiyi simgeler. Bu gün emperyalist propaganda merkezleri tarihi nasıl çarpıtlarsa çarpıtsınlar, bu büyük zaferden emperyalizme pay biçmeye çalışsınlar, 8 Mayıs hala başta Sovyet halkları olmak üzere komünistlerin ezilen halkların insanlığı faşizm belasından nasıl kurtardığının tarihi yazmaya devam etmektedir.

Faşizm, kapitalist sistemin yaşadığı derin bunalımın ürünü olarak ortaya çıktı. ABD ve İngiliz emperyalizmi, yükselen faşizmi Sovyetler Birliği’ne karşı kapitalist dünyanın saldırı üssü olarak gördüler. Ve faşizmin yükselişine ve kara Avrupa’da ki yayılmacı politikalarına karşı gerçekte hiçbir şey yapmadılar. Onların esas derdi, sosyalist dünyanın öncüsü olan Sovyetler Birliği’ni Naziler eliyle yıkmaktı.

ABD ve İngiltere başta olmak üzere Batı’nın, Nazizmin yayılmacı faşizmine göz yumması, 1938 Münih Anlaşması’nda Hitler’e verilen ekonomik ve siyasi tavizlere kadar uzanır. Batılı devletlerin faşizmle yaptığı iş birliğinin utanç belgesi olan bu anlaşma, Nazizmin yayılmacı politikalarının önünü açmış, Almanya’nın bir dizi alanda stratejik üstünlük elde etmesini sağlamıştır.

Savaş, 1 Eylül 1939’da Nazi Almanya’sının Polonya’yı işgaliyle başladı. Hitler, Sovyetler Birliği’ne saldırdığında kesin bir zafer kazanacağından emindi. İlk dönem elde ettiği başarılar bu inancı güçlendirmişti. Fakat onlar, yalnızca Kızıl Ordu’yu değil, bütün Sovyet halklarının da karşılarında bulacaklarını hesaba katmamışlardı.

Savaşın kaderini belirleyen dönüm noktası, Sovyetler’in Stalingrad’da Nazi ordularını durdurup sonrasında ezmesiyle başladı. Ardından Kursk Savaşı’nda tarihin en büyük tank muharebesi yaşandı. Moskova önlerine ulaşan Nazi ordularına karşı eş benzeri görülmemiş bir direniş

gösterildi. Leningrad, 900 gün boyunca Naziler tarafından kuşatıldı ama teslim olmadı.

Bu savaşta Sovyetler Birliği 27 milyon insanını kaybetti. Kadın, çocuk, yaşlı demeden on milyonlarca insan, faşizmin barbarlığına karşı direnirken yaşamını yitirdi.

Bu sayı, ikinci emperyalist paylaşım savaşında öldürülen toplam 52 milyon kişinin yarısından fazlasına tekabül ediyor. Buna bir o kadar da yaralı, sakat kalmış insanı eklediğimizde, insanlık tarihinin en büyük direnişiyle karşı karşıya olduğumuzu görürüz.

Tarih 8 Mayıs 1945’i (Sovyetlerle olan saat farkından kaynaklı 9 Mayıs) gösterdiğinde, insanlık büyük bir karanlığın üzerine güneş gibi doğan bir zafere tanıklık etti. Nazi faşizmi, Sovyetler halkının insanüstü bedeller ödeyerek kazandığı kesin bir zaferin ürünü olarak tarihin çöplüğüne atıldı.

Bu zafer yalnızca bir askeri başarı değildi. Eski düzene, kapitalist dünyaya karşı sosyalist yeni dünyanın; Kızıl Ordu ve Sovyet halkları şahsında dünya işçi sınıfı ve ezilen halklarının da başarısıydı.

Nazi savaş makinesini ezerek Berlin’e zafer bayrağını diken, halkların öz gücüne dayanan sosyalist Sovyetler Birliği idi.

Oysa savaşın ilk dönemlerinde ABD ve İngiltere’nin başını çektiği emperyalist devletler, Nazi Almanyası’nın Sovyetler Birliği’ni yok etmesini el ovuşturarak izlemişlerdi. Bu barbar savaşın iki tarafı yıpratarak zayıflatmasını umuyorlardı.

Ne de olsa Sovyet sosyalizmi, kapitalist dünyanın esas düşmanıydı ve faşizm, sosyalizmin imhası için uygun bir araç olarak görülüyordu.

Ancak Sovyet halkları Stalingrad’dan başlayarak Kursk’a ve nihayet Berlin’e kızıl bayrak dikerek o eşsiz tarihsel iradeyi ortaya koyup oyunu tersine çevirdi. Nazi Almanyası’nın kaçınılmaz sonu görünür hale geldiğinde, yani faşizmin yenilgisi artık kesinleştiğinde, Batılı güçler “Normandiya Çıkarması”yla tarih sahnesine “müttefik” olarak çıktı.

Gerçekte ise bu adım, savaşın en kanlı cephelerinde mücadele eden Sovyet halkının meşru zaferine ortak olma, onu gölgeleme ve kendi siyasal çıkarları için kullanma çabasından ibaretti.

Normandiya, Sovyetlerin tek başına

kazandığı zaferi emperyalist “ortaklık” maskesiyle sulandırma; savaşın son perdesine dahil olup zafer pastasından pay alma operasyonuydu.

Bunun kadar önemli olan bir diğer kaygı ise Kızıl Ordu’nun Avrupa’da daha geniş alanlara ulaşmasını engellemekti.

Bu yüzden 8 Mayıs 1945 yalnızca bir savaşın sonu değil, aynı zamanda emperyalist ikiyüzlülüğün de simgesidir.

Sovyetler Birliği’nin bu zaferi yalnızca Nazi ordularını mağlup etmekle kalmamış, dünya halklarına başka bir dünyanın mümkün olduğunu da göstermişti.

Emperyalist merkezler dahil olmak üzere, dünya genelinde işçiler, emekçiler ve ezilen halklar, Sovyetlerin yükselttiği kurtuluş mücadelesine büyük bir sempati duydular. Savaş sonrası Doğu Avrupa’da birbiri ardına kurulan “Halk Cumhuriyetleri” ve dünya genelinde sömürgecilğe karşı başlatılan Ulusal Kurtuluş Mücadeleleri, Eski Dünya’nın yüreğine korku saldı.

“Komünist tehlike”, ABD önderliğindeki emperyalist kampı hızla Soğuk Savaş’a ve antikomünist cepheler inşa etmeye itti. Çünkü 8 Mayıs’ın gerçek galibi olan sosyalizm düşüncesinin ve onun taşıyıcı olan SSCB in önü alınmalıydı.

Emperyalist savaş aygıtı NATO, bu ihtiyacın ürünü olarak 1949’da kuruldu ve kurulduğu günden bu yana dünya işçi sınıfına ve ezilen halklara karşı bir savaş ve iç savaş aygıtı olarak görev yaptı. Emperyalist dünyanın kanlı politikalarının uygulayıcısı oldu.

Bu politikaların güncel örneklerinden biri de hâlen sürmekte olan Ukrayna savaşıdır. Tarih adeta “tekerrür” etmektedir. Üç yıldır Ukrayna üzerinden süren savaş, yalnızca Rusya ile NATO arasında değil, geçmişin hesaplarının bugünün jeopolitiğiyle yeniden yazıldığı bir çatışmadır.

Putin yönetimi, Stalin önderliğinde kazanılmış büyük tarihsel prestiji bugün kendi çıkarları doğrultusunda üstelik tarihsel gerçekleri sıklıkla çarpıtarak işlemeye çalışıyor. Oysaki bugünkü Rusya ile Sovyetler arasında iktisadi, sosyal ve siyasal hiçbir bağ yoktur. Yapılmaya çalışılan, Sovyet sosyalizminin onurlu geçmişinin yeri geldiğinde Putin rejimi tarafından milliyetçi bir propaganda malzemesi olarak kullanılmasıdır.

Son dönemde Almanya’da da tehlikeli bir tarihsel paralellik dikkat çekiyor. İki dünya savaşına neden olmuş bu ülke, ikinci emperyalist paylaşım savaşından bu yana görülmemiş düzeyde bir silahlanma bütçesiyle yeniden militarist bir yörüngeye girmiş durumda.

“Savunma” adı altında silahlanmaya ayrılan devasa bütçeler, Almanya’nın yeniden büyük bir savaş macerasına girişebilecek askeri güç oluşturma arayışında olduğunu açıkça göstermektedir.

Öyle ki dünün “barış güvercinleri” olan sosyal demokratlar ve Yeşiller’in savaş çığırkanlığı karşısında, Hitler artığı faşist AfD, “barış yanlısı” bir tutumla siyaset sahnesinde beklenmedik bir güç kazanmıştır.

Hitler faşizminin siyasi mirasçısı olan bu parti, ülkede ikinci büyük siyasal güç hâline geldi. Göçmen düşmanlığı, anti-komünizm ve tarihsel inkâr politikaları, Almanya’da faşist dalganın yeniden yükseldiğini göstermektedir.

Tüm bu tablo göstermektedir ki 8 Mayıs 1945 yalnızca bir anma günü değil, günümüzün silahlanma, militarizm ve emperyalist savaşlara karşı gelişen mücadeleler için de tarihsel bir pusula olmalıdır.

Faşizmin sadece geçmişte yenildiği, ancak bugün farklı biçimlerde yeniden üretildiği unutulmamalıdır. Zira kapitalizmin egemen olduğu bir dünyada faşizm tehlikesi her zaman günceldir.

Emperyalist savaşlar, sömürü düzeni ve halklara düşmanlık politikaları karşısında, 1945’te Berlin’e kızıl bayrak diken iradeye bugün her zamankinden çok ihtiyaç var.

Bu irade, sınıf mücadelesinin devrimci öznesinde, enternasyonal dayanışmada ve anti-emperyalist/anti-kapitalist cephede yeniden hayat bulmalıdır.

Bertolt Brecht’in dediği gibi, “Tarihi yapan halklardır. Ve halkların iradesi, hiçbir zorbalık karşısında sonsuza dek bastırılamaz.”

8 Mayıs’ın mirası yalnızca geçmişe değil, geleceğe dönük bir tarih yazımının da çağrısıdır aynı zamanda.

Ukrayna savaşında yeni eşik

Almanya Başbakanı Friedrich Merz'in, "Ukrayna'ya sağlanan silahların menzil sınırlaması artık geçerli değil" açıklaması, Batı'nın Ukrayna'daki vekâlet savaşında yeni bir aşamaya geçmek için harekete geçtiğini gösteriyor.

Bu açıklama, NATO cephesinin Rusya'ya karşı yürüttüğü stratejik kuşatmayı derinleştirmek istediğine ve Almanya'nın bu kuşatmadaki rolünü daha açık ve agresif hale getirdiğine işaret ediyor. Merz'in, "Alman silahları artık Rusya topraklarını vurmak amacıyla da kullanılabilir" demesi, Almanya'yı savaşta doğrudan saldırgan bir konuma taşıyor.

Başlangıçta Batı'nın, özellikle Almanya'nın uzun menzilli silahları Ukrayna'ya göndermekten imtina etmesinin gerekçesi, doğrudan bir NATO-Rusya çatışmasını önlemektir. Ancak zamanla bu sınırlama, özellikle İngiltere ve Fransa tarafından aşıldı. Storm Shadow ve Scalp tipi uzun menzilli füzelerin gönderilmesi, cephedeki dinamikleri kısmen değiştirirken, Almanya ise özellikle Taurus füzeleri konusunda "çekingenliğini" korudu. Bugün bu sembolik sınırın ortadan kalktığı ilan edilmiştir. Merz'in açıklamasında bu silahların adı anılmasa da fiilen Taurus füzeleriyle ilgili tartışmanın kapalı kapılar ardında sürdüğü anlaşılmaktadır.

Bu gelişmenin birçok bakımdan sonuçları olacak.

Öncelikle, Alman silahlarının Rusya topraklarına yönelik operasyonlarda kullanılabilir olması, çatışmanın kapsamını genişletme riski taşıyor. Merz'in sözleri, Almanya'nın artık yalnızca Ukrayna'yı destekleyen değil, doğrudan savaşın taktiksel yönünü şekillendiren bir güç olarak konumlandığını ortaya koyuyor.

Buna karşılık Almanya içerisinde gelen tepkiler, sermaye fraksiyonları ve emperyalist stratejiler arasındaki çelişkiyi de gözler önüne seriyor. Başbakan Yardımcısı Klingbeil ve SPD'li bazı isimler bu çıkışı bir "kurswechsel" (yön değişikliği) olarak görmediklerini savunsa da CDU güdümündeki hükümetin yeni tutumu bu beyanların aksini söylüyor.

Yeşiller'in ve FDP'nin Merz'i desteklemesi, bu partilerin uzun süredir emperyalist savaş aygıtı NATO'ya dayalı yayılmacı ve militarist genişlemeyi savunan çizgileriyle örtüşüyor.

Alman sermaye sınıfı, tarihsel sorumluluğundan sıyrılarak yeniden militarist-saldırgan bir hatta ilerlemekte, bu tutum ise yalnızca bölgesel bir çatışmayı değil, Avrupa halklarını da içine çekebilecek daha geniş ölçekli küresel bir savaş dinamiğini gündeme getirmektedir.

Öte yandan Sol Parti (Die Linke) ve BSW'nin eleştirileri ise savaşın tırmandırılmasına dair haklı kaygılar barındırır da bu söylemler yapısal bir anti-emperyalist yönelimden yoksun ve genellikle moralist (ahlaki) sınırlarda kalmaktadır.

Batılı emperyalistlerin provokatif hamleleri, doğal olarak Rusya'nın tepkilerine neden oluyor. Nitekim Kremlin'in tepkisi, Ukrayna hedeflerine yönelik yoğun bir saldırı gerçekleştirmek oldu. Ancak burada dikkat çeken nokta, bir yandan diplomatik çözüm iddiasında bulunan Rusya'nın, eş zamanlı olarak Ukrayna'ya en büyük insansız hava aracı saldırısını gerçekleştirmiş olmasıdır.

Son gelişmeler iki tarafın da savaş pozisyonlarını koruduğunu ve "diplomatik

bir çözüm" beklentisinin, en azından şu aşamada retorik düzeyde kaldığını ortaya koymaktadır.

Merz'in, Ukrayna'nın sadece kendi topraklarında savunma yapmasının "yeterli bir savunma" sağlamayacağını vurgulaması, savaşın savunma hattından saldırı hattına çekilmek istendiğini gözler önüne seriyor.

Burada mesele sadece teknik bir savunma paradigması değişikliği değil; NATO bloğunun, Rusya'yı çevreleme ve zayıflatma stratejisinin bir aşama daha ileri taşınmasıdır.

Almanya'nın, başta ekonomik olarak çıkar sağladığı Rusya ile ilişkilerini savaş yönünde yeniden dizayn etmesi, esasen Avrupa'daki büyük kapitalist sınıfın/tekelin iç çelişkileriyle birlikte ele alınmalıdır. ABD öncülüğündeki NATO'nun

Ukrayna üzerinden yürüttüğü savaş, Avrupa'daki emperyalist kliklerin bağımsız hareket kapasitesini de sınamakta ve yeniden yapılandırmaktadır.

Sonuç olarak, Merz'in açıklamaları, Almanya'nın emperyalist saldırgan politikalarının netleştiğini ve Ukrayna savaşının daha uzun süreli ve yıkıcı biçimde devam ettirilmek istendiğini ortaya koyuyor. Silahların menziline dair sınırların kaldırılması, savaşın "sınırlı" ve "savunmacı" bir karakterde tutulması yönündeki tüm iddiaları boşa çıkarıyor. Alman sermaye sınıfı, tarihsel sorumluluğundan sıyrılarak yeniden militarist-saldırgan bir hatta ilerlemekte, bu tutum ise yalnızca bölgesel bir çatışmayı değil, Avrupa halklarını da içine çekebilecek daha geniş ölçekli küresel bir savaş dinamiğini gündeme getirmektedir.

İEKK Türkiye Meclisi sonuç deklarasyonu:

“Krizin faturasına, baskıya ve şiddete karşı örgütlenmeye, direnişe!”

Özgürlük, eşitlik ve sosyalizm mücadelesini büyütme için İşçi Emekçi Kadın Komisyonları'nı güçlendirelim!

İşçi Emekçi Kadın Komisyonları olarak 18 Mayıs 2025 tarihinde, farklı sanayi bölgelerinden ve üniversitelerden kadınların katılımıyla Türkiye Meclisi'mizde bir araya geldik. Bir önceki meclisimizden bu yana yaşanan gelişmelerin; içerisinde 8 Mart'ın, 1 Mayıs'ın, 19 Mart halk hareketinin ve özgürlük talebiyle yükselen gençlik mücadelesinin yer aldığı 8 aylık sürecin deneyimleri üzerinden önümüzdeki dönemin çalışma planını belirledik.

Mecliste gerçekleştirdiğimiz tartışmalar ışığında aldığımız kararlar ise şunlar oldu:

-Kapitalizmin krizi gün geçtikçe derinleşirken, bu süreçte işçi ve emekçi kadınların payına işten atılma tehdidi, yoksulluğun derinleşmesi ve şiddetin artması düşüyor. Geleceğin ucuz iş gücü ihtiyacını karşılamak için çok yönlü politikalar üreten iktidar, aynı zamanda OVP ve İŞ-KUR programlarıyla kadınlar ve gençler üzerinden esnek ve güvencesiz çalışma modellerini hayata geçirmeye çalışıyor. Tüm bu saldırılara örgütlü gücümüzü büyüterek ve direnişle yanıt vereceğiz!

-2025 yılını “Aile Yılı” ilan eden gerici-faşist iktidarın kadınlara dönük saldırıları her geçen gün artıyor. Rejim, sermayenin ucuz iş gücü talebini karşılamak için bir yandan “ailenin kutsallığı” adı altında kadınlardan daha fazla çocuk doğurmasını istiyor, öte yandan esnek ve güvencesiz çalışma koşullarını öncelikle kadınlara dayatıyor. Bu zihniyete inat direnişi ve örgütlü mücadelemizi büyüteceğiz!

-Gezi direnişinde nasıl ki siyasi iktidarın kapsamlı saldırılarına karşı biriken öfke patladıysa, 19 Mart'ta da baskı ve zorbalığa karşı biriken öfke dışa vurdu. 19 Mart direnişi gelinen aşamada geri çekilmiş olsa da başta üniversiteli ve lisesli gençlik olmak üzere harekete katılan kitleler moral üstünlüğü elinde tutuyor.

19 Mart sonrasında gerçekleşen kitle hareketinde, gençlik eylemlerinde, barikat başlarında, sokak eylemliliklerinde kadınlar vardı ve önlerdeydi. Ne yazık ki, bu eylemli süreçte kadınların özgün talepleri öne çıkmadı. Son yıllarda toplumsal mücadelenin en dinamik öznesi olan kadın hareketinin hemen 8 Mart'ın

ardından gerçekleşen halk hareketinde belirgin bir yer alamaması da bugüne kadar ifade ettiğimiz gibi hareketin yapısal zaafılarından ve sınıfsal konumundan bağımsız değildir.

19 Mart direnişi bizlere bir kez daha gösterdi ki; baskı ve zorbalığı geri püskürtmenin, emekçileri hedef alan sosyal-iktisadi saldırılara geçit vermemenin yolu merkezinde işçi sınıfının yer aldığı toplumsal mücadeleleri büyütmekten geçmektedir. Bu bakış ve sorumlulukla, işçi sınıfının parçası olan işçi ve emekçi kadınların örgütlenmesini ve direnişini büyütme için seferber olacağız!

-19 Mart direnişinin kitlelerde yarattığı etki ve ekonomik krizin sonuçlarına karşı biriken öfke ve tepki 1 Mayıs alanlarına yeterince taşınmadı. Aynı zamanda işçi ve emekçi kadınların talepleriyle 1 Mayıs alanlarında yer alması da sınırlı kaldı.

Toplu iş sözleşmesi süreçlerine, grev ve direnişlere rağmen; işyerlerindeki gündelik mücadelenin ve kadın işçilerin talepleri ile 1 Mayıs arasındaki bağın kurulamaması, işçi sınıfının bir parçası olan kadın işçilerin bilinç ve örgütlülük düzeyiyle ve sendikal bürokrasisinin sınıf üzerindeki tahakkümü ile doğrudan bağlantılıdır.

Dolayısıyla, kadın işçilerin çalışma yaşamındaki sorunlarını sürekli bir mücadeleye konu etmek ve sendikal bürokrasinin etkisini kırarak taban inisiyatifini geliştirmek temel bir ihtiyaçtır. Kadın işçilerin mücadelesini ve direnişini büyütme için çabalarımızı yoğunlaştıracacağız!

-Kapsamlı saldırıların olduğu bir dönemde sınıf hareketinin zayıflığına rağmen

men parçalı da olsa bir dizi sektörde mevzi direnişler ve grevler yaşanıyor. Bunların içerisinde kadın işçiler enerjileri ve kararlılıklarıyla ön saflarda yer alıyor. Düşük ücretler, cinsiyet eşitsizliği, mobbing, taciz ve hakaretler kadın işçilerin öne çıkan temel sorunları arasında yer alıyor. Kadın işçiler çoğu zaman bu yakıcı sorunlar üzerinden harekete geçiyor, mücadeledeki yerlerini alıyor.

Kadın işçiler Polonez'de ve Özak'ta olduğu gibi hem sermayeye hem de müftüsü, imamı, kaymakamı, polisi ile devlet kurumlarına ve kendilerini kuşatan ataerkil zihniyete karşı direniyorlar.

Bugün grevde ve direnişte olan Temel Conta, TKIS Perde, Portakal Plastik, TPI, DİGEL Tekstil, DYO, Erlau işçileri başta olmak üzere, mücadeleyi büyüten tüm işçileri selamlıyoruz. Her bir direnişten güç aldığımız gibi, direnişlerle dayanışmayı büyütme ve seslerini dört bir yandaki sanayi havzalarına yaymaya dönük çabamızı sürdüreceğimizi söylüyoruz.

-Petrokimya işkolunda pek çok fabrikada sözleşme süreçleri grevlere sahne oluyor. Kamuda, metal ve tekstil sektöründe de işçiler sözleşme dönemi içinde bulunuyor. TİS taslaklarında ve direnişlerde kadın işçilerin sorunlarının ve taleplerinin görünür kılınması ve sadece kâğıt üzerinde yazılı kalmaması önemli bir yerde duruyor.

Bizler, İEKK olarak kadın işçilerin TİS süreçlerinde taleplerini öne çıkaracak, mücadeleye ve örgütlemeye çağırarak özgün çalışmalar yürüteceğiz!

-Onlarca metal fabrikasına yayılan, kadın işçilerin ve işçi eşlerinin de kararlılıklarıyla yer aldığı Metal Fırtına'dan

10.yılında öğrenmeye devam edecek ve deneyimini her bir işçiye taşıyacağız.

-Kürt halkının ve Kürt kadınlarının en temel talep ve özlentileri yok sayılıyor. Cinsel, sınıfsal, ulusal baskı ve sömürünün yanı sıra, kirli savaş politikaları da en çok Kürt kadınlarını etkiliyor, büyük acılar yaşıyor.

Başta Suriye olmak üzere, emperyalistlerin Ortadoğu'yu hedef alan savaş ve saldırganlık politikaları ise aralıksız devam ediyor. Bölge halkları emperyalist saldırganlığın sonuçlarını ölüm, yoksulluk, açlık, göç vb. sorunlar üzerinden en ağır bir şekilde yaşıyor.

İEKK olarak, başta Kürt ve Filistin halkı olmak üzere ezilen halklarla dayanışmayı büyütme devam edeceğiz. Savaş ve saldırganlık politikaları karşısında tüm Ortadoğu'da gerçek ve kalıcı barışı sağlamak için, sosyalizm mücadelesini yükselteceğiz!

-25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Mücadele Günü'nden bu yana krizin faturasına, baskıya, savaşa ve şiddete karşı kadın işçileri “bir adım öne” çıkmaya ve “direnişe” çağırdık. Sömürü düzeninin yarattığı sorunların işçi ve emekçi kadınların yaşamlarını daha da ağırlaştırdığı, bununla birlikte 19 Mart sonrasında geniş kitlelerde biriken öfke ve tepkinin de açığa çıktığı bir dönemde, “Krizin faturasına, baskıya ve şiddete” karşı direniş ve örgütlenme çağrısını yükseltmeye devam edeceğiz.

İşçi Emekçi Kadın Komisyonları Türkiye Meclisi'nde gerçekleştirdiğimiz tartışmalar, işçi ve emekçi kadınların mücadelesini büyütme ve örgütlü zemine kavuşturma ihtiyacının yakıcılığını ortaya koymuştur. Bu aynı zamanda kendi örgütlülüğümüzü güçlendirme ve yaygınlaştırma ihtiyacına da işaret etmektedir.

Özgürlük, eşitlik ve sosyalizm mücadelesini büyütme için İşçi Emekçi Kadın Komisyonları'nı güçlendirelim! Mücadeleyi ve direnişi büyütelim!

İŞÇİ EMEKÇİ KADIN KOMİSYONLARI
MAYIS 2025

Anıları önünde saygıyla eğiliyoruz!

Sinan Cemgil

Kadir Manga

Alparslan Özdoğan

**Devrim yürüyüşümüz
onlarla sürüyor!**